Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

1-2

NR. 1-2 SERIE NOUĂ (178-179) • ANUL XX • Ianuarie-Februarie 2016

apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale

www.revistasud.ro

Suzanne Valadon, *La boîte à violon*, Paris, 1923, Muzeul de Artă Modernă (©Roger-Viollet)

Editorial

Vasile GRIGORESCU

Pomana

Diverse medii, virtuale și nu numai, găzduiesc o dispută pe seama subvenționării revistelor culturale. Nu m-aș fi oprit asupra ei dacă numele combatanților ar fi fost unele comune. Sunt dintre cele care contează, printre ele și al președintelui Uniunii.

La sfârșitul lui 2014, Parlamentul a adoptat o lege de finanțare a publicațiilor culturale. Nu oricare, ci acelea aparținând uniunilor de creatori. Care, la rându-le, iar nu sunt oricare, ci alese după niște criterii care nasc controversele mai sus menționate. Or, cel puțin, asta am înțeles, pentru că altfel ce rost ar avea să se conteste acordarea de subvenții publice unor publicații culturale ?

Am citit una dintre ultimele luări de poziție ale d-lui Manolescu (*Adevărul*, 19-21 feb. 2014, p. 39). Domnia sa deplânge dificultățile de aplicare a legii și „ostilitatea unor tineri scriitori față de revistele de literatură în general și față de cele editate de USR în special”. Cum am zis, totuși disputa are alt obiect decât cel enunțat de dumnealui. De fapt, se contestă criteriile actuale și viitoare de selecție ale publicațiilor ce merită a fi sprijinite financiar, felul în care această subvenție susține o ideologie și îngroapă o alta/altele, partizanatul într-un domeniu care ar fi trebuit să fie al maximei libertăți. De aici întrebarea legitimă: cine are căderea și priceperea de a spune care publicație culturală merită să trăiască și care să moară. Trecerea timpului rafinează gusturile și așează altfel valorile decât contemporaneitatea. Câteva exemple le puteți urmări în paginile revistei noastre. Ar fi subvenționat vreodată Carol al II-lea și a sa camarilă publicațiile avangardiste ? Sau, după Iorga, ar fi meritat să fie publicați Arghezi, Barbu sau Lovinescu ? Oare, să zicem, ca exemplu și fără falsă modestie, *Sud*-ul chiar nu are suficiente merite ca să beneficieze de subvenția Ministerului Culturii în vecii vecilor ? Oare opiniile independente, neafiliate, nu au voie să se exprime ?

Disputa este artificială și n-ar fi trebuit să se nască. Rostul unei Legi, al Parlamentului, al Statului este să creeze un cadru echidistant în care cultura, ideile să se exprime și să se dezvolte fără discrimări. A da pomeni unora, pentru a se încăiera cu alții, nu este sprijinul de care avem nevoie. De ce nu s-a gândit nimeni să se acorde librăriilor și chioșcurilor de presă facilitățile magazinelor BOR, iar pentru produsele culturale un tratament asemenea celor bisericești ? Sărăcea țara cu un regim al dreptului de autor lipsit de hârțogărie, jecmăneală și umilință ? Apoi publicul și criteriul estetic urmau să facă selecția, să alegă cine să moară și cine să trăiască. Nu mai era nevoie de nicio pomană, nu mai era nevoie să se învrăjbească oamenii de cultură unii împotriva altora pentru o chestiune fără fond.

Pe lângă acest cadru de libertăți, de un „cititor” bogat și făr’ de frică ar mai fi avut nevoie cultura română. O sarcină pe care, inocenți (?), tot Statului i-am dat puteri ca să-l formeze. Rămânem cu întrebarea: oare n-ar fi fost mai nimerit ca aceste importante personalități ale culturii contemporane, inclusiv dl Manolescu, să-și fi canalizat energiile către binele general și nu să le iroseacă în polemici partizane, inutile cauzei ?

Stejarul

de Octavian Goga

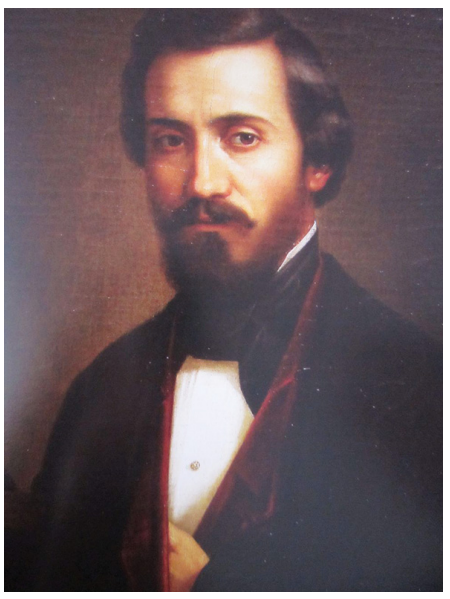

Pe vârf de deal, în largul de zăpadă,
Bătrân stingher stejarul e de pază,
Subt bolta lui vin corbii de s-așează
Când umbrele-nserării prind să cadă.

Jur împrejur e gol, e frig, e groază...
Ș-a lupilor flămândă serenadă,
Din când în când, în noapte-i dă dovadă
Că-n depărtare, ura mai veghează.
El, mut și blând, stă fără se se-ncline,
Acolo, unde-n vifor și urgie
Blestemul rădăcinilor îl ține...

Cu împăcare înfruntând povara,
Înfășurat în vechea lui mândrie,
E neclintit: visează primăvara...

OAMENI DE LÂNGĂ NOI

Pictorul GH. M. TATTARESCU

pag. 15

Am citit despre...

Amurgul unei expresii: „Las’ că merge și-așa !”

Florentin POPESCU

Nu e un secret pentru nimeni (și o intuiește până și un școlar din clasele primare) că anumite expresii, zicători etc., intrate de multă vreme în folclor și în uzul curent al oamenilor au avut/au la bază întâmplări și evenimente reale, experiențe ale unuia sau mai multor inși și că, în urma acestora (a experiențelor) amintitele formulări au venit ca o concluzie, sau, cum zice românul „ca o învățătură de minte și pentru alții”.

Să ne oprim, bunăoară la expresia „las’ că merge și-așa !”. De câte ori n-am auzit-o rostită în situații limită, în care un concetățean al nostru era/e musai să găsească o soluție, o ieșire dintr-un impas. Și cum noi, românii suntem întotdeauna isteți și descurcăreți, cu idei care nu se lasă prea mult așteptate, aflăm întotdeauna o cale de rezolvare a unei probleme, precum în istorie cu oul lui Columb.

Și iată și câteva din sutele, miile de exemple ce vorbesc convingător despre asta. Înainte de 1989, dar și mult mai încoace câți șoferi amatori sau profesioniști, aflați la volanul unei Dacii 1300, al unei basculante sau al unui tractor, când a rămas fără o piesă n-a improvizat ceva rapid și pe loc ? A legat cu o sârmă acolo unde era nevoie de un colier, a folosit chiar ciorapul soției în loc de curea de ventilator atunci când a rămas în pană pe un câmp, departe de orice localitate.

(continuare în pag. 2)

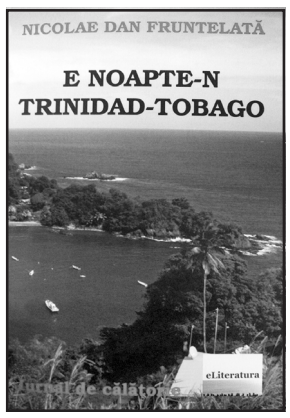
Luminița Cornea
O scrisoare inedită a lui Virgil Cioflec pag. 5

Constanța Crudu
DADA 100 pag. 8

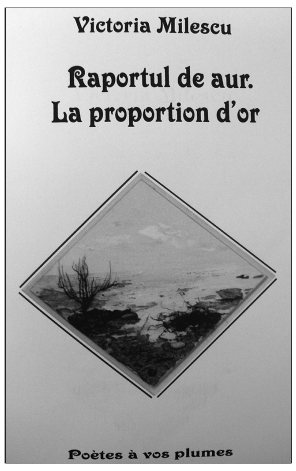
Gl. bg. (r) Gheorghe Dragomir
Cine aduce războiul în Europa pag. 10

Nae Popescu
Un “pornograf” bolintinean pag. 16

Biblioteca SUD-ului

Nicolae Dan Fruntelată, ***E noapte-n Trinidad-Tobago***, București, Editura eLiteratura, 2015. *În cartea aceasta o să găsiți, sper, bucuria mea de a umbla prin țări și orașe, nu ambiția turistului care stă cu ghidul în mână și vrea să bifeze ținte și locuri celebre. Eu scriu despre ce am simțit, încerc să împart cu voi aerul acelor locuri, mirosul lor, plăcerea pură a călătoriei. Într-un horoscop savant care mi s-a făcut se spune că am fost cândva negustor portughez de mirodenii. Mi-am dorit să ajung în Portugalia, la Lisboa, măcar o dată, dar nu s-a întâmplat.*

Victoria Milescu, ***Raportul de aur / La proportion d'or***, traducere în limba franceză de Paula Romanescu și Elisabeta Bogățan, Paris, Ed. Poètes à vos plumes, 2015. „Da, poemele noului volum al Victoriei ne fac să intrăm în misterul poetului inițiat. Noi știm bine: a scrie poezie înseamnă a da împreună bucurii fulgurante și disperare profundă. Aceasta însemnă a te întreba fără încetare dacă poemul care tocmai a fost scris și care este oferit spre a fi citit este adevăr. Și dacă ai rămas fidel esenței însăși a ființei tale." (Linda Bastide, Ambasador al Republicii Montmartre)

Paul Strepol, ***Sufletul nostru***, Brăila, Editura Placebo, 2015. *Ca prozator închipuit și iscoditor, tare mi-ar fi plăcut ca un ins trecut prin evenimente și ani să-mi răspundă la întrebarea simplă: Ce ai realizat într-o viață de om ? Din păcate, n-am găsit insul cu pricina ! Neavând altă soluție, vă răspund eu vouă, așa cum mi-ar fi plăcut să-i aud pe alții...*

Amurgul unei expresii: „Las' că merge și-așa !"

(urmare din pagina 1)

Cine n-a folosit te miri ce – șaibe, șuruburi sau chiar bețe de chibrit pentru a improviza un contact, a astupa un spatiu, a rezolva o defecțiune la un aparat de radio sau la unul electrocasnic ? A pornit aparatul ? E perfect, lasă-l să meargă așa și-om vedea noi când ne vom duce cu el la un atelier să facă treaba profesionist.

Pe vremuri, în îndepărtata mea studenție, prin deceniul al șaptelea al veacului trecut aveam un coleg venit din Japonia și care se adaptase perfect stilului nostru de viață: a învățat limba română la perfecție încă din primul an, mergea cu noi pretutindeni: la spectacole, la plimbare, la serile dansante de sâmbătă seara și chiar la cafenea. Într-un cuvânt, omul ne-a mărturisit de la început că vrea să cunoască viața românilor sub toate aspectele ei, să nu se întoarcă în țara lui doar cu specializarea în filologie română și atât. Lucru lăudabil și care ne-a bucurat. De-aceea l-am „arondat" și ca prieten. Și uite-așa, ca și cum n-ar fi fost, sau „ca apa", cum zicea undeva Topârceanu, cei cinci ani au trecut și-ntr-una din ultimele zile pe care colegul nostru japonez le mai avea de stat la noi, pe când ne aflam pe o terasă la o bere și la o cafea, iar el căzuse într-un fel de melancolie (explicabilă, se înțelege, fiindcă se consumase probabil una dintre cele mai frumoase perioade din viața lui), nu mai știu cine l-a întrebat: „Acum, când o să pleci în Japonia, după atâta timp ți-ai făcut o impresie, o părere despre noi și despre România. Dacă ar fi s-o sintetizezi în doar câteva cuvinte, care ar fi aceea ?" Colegul nostru din îndepărtata țară a florii de cireș a stat puțin pe gânduri și apoi, fără să șovăie, a zis: „„Pe voi, românii vă caracterizează vorba asta „Las' că merge și-așa !" La noi, la japonezi „nu merge și-așa". Cred că înțelegi ce vreau să spun..."""

Strașnic simț de observație !

Strașnic spirit de observație și grozavă concluzie ! Japonezul ne-a lăsat pe moment, cum se zice, „cu gurile căscate". Inutil să-i cerem explicații. Inutil să-l mai întrebăm, vorba lui Marin Preda, pe ce se bazează. Totul era limpede ca bună ziua și la mintea cocoșului, fiindcă nu era nimeni dintre care să nu fi auzit expresia asta aproape în tot locul și în cele mai neașteptate împrejurări.

Astăzi mă întreb dacă zisa cu pricina nu era/nu este cumva legată și de trecuta orânduire, cea de dinainte de 1989, când lipsa de piese și sărăcia ne stimulau inventivitatea și nu era vorba doar de o anume superficialitate a românului, descurcăreț și isteț până la Dumnezeu.

Atunci, în comunism, când totul era al statului și bietul om era silit fie de o normă pe care trebuia s-o facă, fie de alte și alte condiții, iar el căuta să se „salveze", expresia despre care este vorba făcea parte din vocabularul de zi cu zi al românului. Uneori chiar și cei însărcinați cu verificarea, cu acel „control tehnic de calitate" (în cazul fabricilor, atelierelor, instituțiilor) mai închideau ochii, mai acceptau și ei „că merge și-așa". Dar azi ? Azi, când avem patroni exigenți, când aproape totul s-a privatizat și însăși piața e alta, când a apărut concurența și calitatea contează, ce se mai întâmplă ?

Și ne răspundem singuri: produsele românești au standarde tehnice ridicate, altfel n-ar mai fi primite la export și ar rămâne să zacă prin depozite – și de aici un întreg șir de necazuri: falimente, șomaj, disperare.

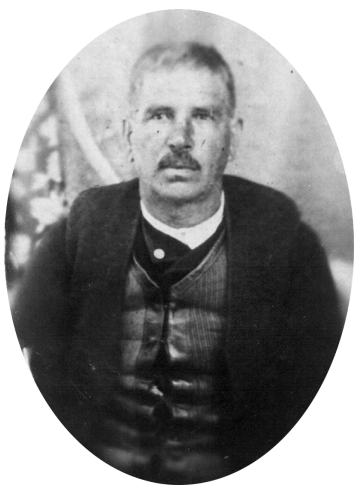
Nu e de mirare, prin urmare, că mărfuri pe al căror prospect scrie CE sunt din România, căutate fiind în întreaga comunitate a continentului, dacă nu cumva și mai departe. Aci, acasă, de multe ori sunt preferate celor din străinătate. Și asta spune multe. Ba, ne poate da și un anume sentiment de mândrie națională.

Și iată cum o expresie încărcată de sensuri și cu multe subînțelesuri se poate goli de conținut, dacă nu cumva ajunge la groapa istoriei...

Dacă întâmplarea mi l-ar scoate în față pe fostul coleg japonez din anii studenției, tare aș fi curios să aud ce mi-ar mai răspunde la o întrebare nevinovată precum aceea a unui alt coleg al nostru de odinioară, aflând că expresia prin care ne caracteriza el atunci a ajuns la amurg...

BOLINTIN - Istorie în imagini

Imaginile provin din colecțiile Lucica Ilie și Ion Carbarău

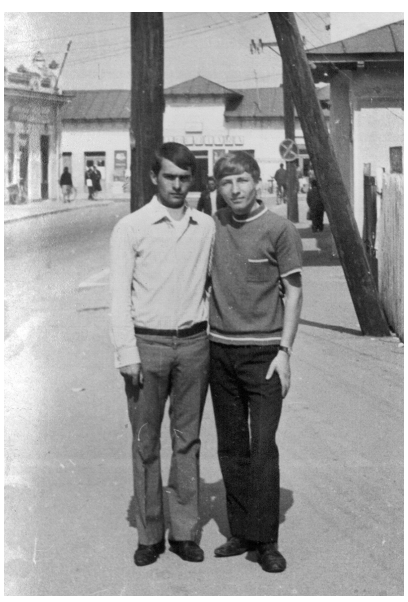
Tănase Dana - cojocar

Nicu Vatra Rece cu Vasile Dan. În spate brutăria Vasiliu

Neacșu Ruse, Ion Carbarău, Marin Stan, 6 mai 1977

În dreapta Ilie Gheorghe (Crivina) lângă Căminul Cultural, Bolintin Vale

Clasa înv. Vasilica Popescu, 1938

Printre eleve Duțu Tănase Niculina, fiica lui Tănase Dana, 1935-1936

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT

Nicolae Dan Fruntelată

BALCANII LUI NEA FANE

Doamne, ce lume înflorește în ochiul nostru deschis spre Sud ca într-o poveste bolnavă și, în același timp, fascinantă !

A fi reporter al realului imediat înseamnă a iubi cu patimă frumusețea zilelor, chiar întunericul lor, înseamnă a trăi cuvântul ca pe o amețeală dulce a gândului. Scriu aceste rânduri citind pagina lui Fane Crudu, bolintineanul dezlănțuit în metafore ale realului, îmi place gustul vorbelor lui. *Iar prezicerea Didinei, spoitoreasa care cerșește și se exprimă obraznic dacă este refuzată, ca „să plouă duminică, gherțoilor”, să fie o simplă răutate*.

Prietenul meu, Ștefan Crudu, îmi place să-l strig „Fane”, este, ca orice gazetar adevărat, un ciudat. El umblă prin bâlciul de Sfântul Dumitru, observă, miroase, numește. El caută personaje cu care populează lumea acestui bâlci, care este chiar lumea noastră de azi.

Personaje cum este nea Vasile din Pitești, acordeonistul deznădejdii, cel venit de pe lumea cealaltă – splendidă metaforă, coane Fane ! – cerșetorul poet, asemeni unor tipuri ale lui Mateiu Caragiale.

Pe urmă, Fane Crudu pășește într-un tărâm al prozei. Așază bâlciul de Sfântul Dumitru între rai și iad, aduce toamna peste noi, ridică un târg zgribulit deasupra cuvintelor întomnate.

Iată cum viața de fiecare zi se deschide într-o floare de cuvânt, în literatură, în sentimentul cald al iubirii unei imagini pe care o descoperim. Am citit o pagină cu titlul *Mersul târgului*, într-o revistă frumoasă și m-am gândit la o carte care se va numi, poate, nu depinde mine, *Mersul lumii*. Ce zici, nea Fane ?

SEMNUL IUBIRII

În marea Câmpie a Dunării, la tâmpla Bărăganului sacru, un om încă tânăr, puternic prin dorința lui de a ține în picioare o publicație vie, „Apollon”, dar și un supliment pentru cei ce ne urmează, este vorba despre George Călin, își scrie cărțile sub un semn tutelar, copleșitor aș zice, acela al Iubirii.

De fapt, domnilor și doamnelor, Iubirea a născut de câteva mii de ani Poezie, a fost, poate, singurul reazim al sufletului omenesc invadat de real.

Am în față două cărți de poeme semnate de George Călin. Simt nevoia să scriu despre ele pentru că-l descopăr ca pe un om al Sudului meu, un rob al cuvântului, dar și un suflet liber, călăreț pe vânt, așa cum au fost cavalerii traci ai câmpiei noastre, bolnav de iubire și îngăduind în pieptul lui o săgeată otrăvitor de dulce.

Trăiesc într-un vis de iubire,/ scăldat de ploile Toamnei,/ legat de răzvrătirea frunzelor îngălbenite,/ mă pierd în picurii ploii,/ regăsindu-mă după Milenii/ între sânii tăi/ amirosind a gutuie proaspătă.

Versul lui coboară din metafizica iubirii pure în concretețea mirosului de gutuie, simbol al toamnei și al naturii crepusculare, ca un imn în amurg, ca o litanie. Acesta este tiparul versurilor lui George Călin. În *Zapisul iubirii*, volum elegant tipărit de Editura Antim Ivireanul în 2015, dar și în *Simfoniile viselor pierdute* – Editura Rafet 2014, prietenul nostru sudist compune imne Frumoasei din inima lui, dar și Frumoasei absolute.

El are instinct de poet, el știe să amestece într-o alchimie a cuvintelor și sentimentelor, concretul cu sublimul: *mi-e somn căprui, pe pleoapa ta;/ ți-e dor firesc pe fruntea mea;/ e așa un fel de timp absolut/ și-o dragoste mare-ntre noi.../... e un fel de nimic în toate,/ un cuvânt nerostit/ și-o cădere firească din lume.../ ți-e sărutare pe buza de jos,/ ți-e mângâierea ușoară,/ e, așa, o joacă de îngeri cuminți/ și-o liniște ciudată-ntre noi*.

Aceasta este cheia poeziei lui George Călin. Și, cred eu, atestatul lui de poet adevărat. M-am obișnuit, în cei peste patruzeci de ani de cititor și iubitor de poezie (poate și de scriitor) să caut într-o carte de versuri această cheie a lui sol care dă tonul autenticității.

Dincolo de aruncarea lui, uneori retorică, în râul iubirii, George Călin este un poet al Sudului dezlănțuit și sentimental până la umbra lacrimii, trist pentru că dragostea e o înfrângere în celălalt, o abandonare a orgoliilor și a iluziei libertății totale.

Te salut, prietene George Călin !

PARTEA ÎNSORITĂ A SUFLETULUI

Am în față una dintre cărțile profesorului Ion C. Ștefan, scriitor cu multe volume, prieten vechi din lumea „Luceafărului” pur și simplu.

Tăria de a rămâne se cheamă cartea și are două versiuni – cea în română și cea în franceză datorată doamnei Ecaterina Chifu. A tipărit-o meșterul Ștefan Dulu, prietenul nostru de la „Semne”, în 2015.

Ion C. Ștefan e un poet sudist prin sentimentul de libertate pe care-l respiră versurile lui și prin zborul larg, grațios al cuvintelor care compun un continuu descântec de dragoste. S-a născut la Aref de Argeș, un sat voievodal legat de amintirea lui Vlad Țepeș, a învățat la Curtea de Argeș, dar a coborât spre București, în pridvorul luminat al Filologiei cu dascăli mari, a trăit în București, a condus o școală la Mihăilești – Giurgiu. A scris, a citit, a crescut generații de copii în cultul limbii române și nu i-a fost niciodată rușine să se legitimeze ca atare.

Îl țin minte cum venea în redacția din „Casa Scânteii”, cu geanta plină de versuri, cum trecea pe la prietenii lui, pe la nea Nicu Velea, pe la Grigore Hagiu, pe la mine și cum ne lumina sufletul cu optimismul lui de om care-și ia energia din ochii copiilor de țărani pe care-i învață carte.

Acesta ar fi, în câteva linii, portretul profesorului. Cartea lui este, așa cum ziceam adineauri, o carte de descântece de dragoste. E scrisă pe partea însorită a sufletului:

Pe partea însorită a sufletului/ Glas de vis, de cântec și de izvor/ La nunțile inimii - / Adevărurile care dor.

Pentru că rareori o traducere se încarcă de vibrația profundă a sentimentului unui poet, o să citez și splendida traducere a Ecaterinei Chifu:

Sur la côte ensoleillée des âmes/ La voix de rêve, de chanson et de source/ Au noces du coeur/ Les verités qui provoquent les douleurs.

Cartea respiră prin sentimentul panteist al unui suflet tânăr care aude vinul *gâgâind în vița de vie*, vede *umbra păsărilor alunecând peste marea de grâu*.

Uneori poezia rămâne într-o singură strofă, restul e de prisos:

A înflorit un gând – / Ca un trandafir/ Ca o stea/ În mijlocul zborului erai tu/ În rochie de mireasă.

Descântecul de dragoste poate să apropie imaginea iubitei, poate să îndepărteze bătrânețea, spaima de timp. Iubita este *o povară între soare și vis/ Pe care abia le mai port/ În lăcașul sufletului meu deschis*.

Închei această însemnare a mea despre un prieten din Sud printr-un vers al lui care-mi amintește de *Cântarea cântărilor*:

Tu tăceai/ Gleznele-ți înfloreau ca trandafirii.

Punctum.

TABLETE

Dorința de certitudine

Ion C. ȘTEFAN

Certitudinea înseamnă siguranța faptelor noastre, corectitudinea informațiilor obținute, echilibrul judecăților pe care le emitem sau primim, armonia conviețuirii cu oamenii din jur.

Astfel, certitudinea poate fi înțeleasă prin opoziție cu nesiguranța, probabilitatea, îndoiala, incertitudinea unor hotărâri și acțiuni.

De fapt, ea se prezintă tocmai ca un contrariu al acestora, cu scopul de-a le înlătura și cu dorința de-a păși în viață pe-un drum sigur al progresului constant.

Certitudinea este necesară și în dragoste, fiindcă, având siguranța asupra trăiniciei sentimentelor partenerului nostru, putem avansa sigur pe o cale de normalitate a relațiilor dintre cei doi.

În știință, certitudinea este rezultatul unei experiențe, al unui calcul pozitiv, al unui raționament precis.

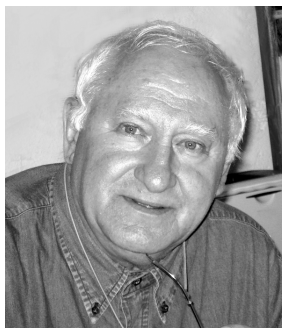
În societate, certitudinea este barometrul care confirmă corectitudinea faptelor noastre și aprobarea lor de către cei din jur.

În creație, certitudinea pare mult mai greu de identificat, deoarece ea nu evoluează pe-un teren sigur, ci relativ, de-o lungă durată și pe niște criterii comparative cu realizările celorlalți oameni cu preocupări similare. Ea poate fi probată prin propriile noastre reguli, prin gustul artistic, prin raportarea la realizările celorlalți creatori dedicați artei. Ea este intuită și prin ecoul pe care-l are în public opera noastră.

Dar, cu cât este mai greu de înțeles, cu atât mai mult devine necesar s-o căutăm, deoarece ea confirmă succesul creator.

Jurnal, pur și simplu

Eminescu la Oltenița

Don Andreiță

Nu se știe precis dacă Mihai Eminescu a poposit ori doar a trecut prin Oltenița, ca în orașul-frate (poate chiar geamăn) Giurgiu, unde viitorul poet a fost descoperit, de către actorul unei trupe ambulante de teatru, în grajdul unui hotel, trântit într-o claie de fân și citind cu voce tare pe Schiller în original. Tot pe atunci – să fi avut 18 ani – l-a cunoscut Caragiale, care după 20 de ani și-l amintește: „Era o frumusețe ! O figură clasică încadrată de niște plete mari negre: o frunte înaltă și senină, niște ochi mari – la aceste ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntru; un zâmbet blând și adânc melancolic. Avea aerul unui sfânt tânăr coborât dintr-o veche icoană, un copil predestinat durerii, pe chipul căruia se vedea scrisul unor chinuri viitoare”.

Revenind la Oltenița, sora bună a Giurgiului, putem afirma că dacă nu se știe precis să fi avut șansa întâlnirii cu Eminescu, a avut posibilitatea de-a primi și găzdui un alt purtător de condei din stirpea geniilor: pe scriitorul rus Lev Tolstoi care, în primăvara anului 1854, pe atunci tânăr locotenent de artilerie, a stat în Oltenița două săptămâni, mobilizat la Bateria a 3-a a Brigăzii a 12-a, încartiruită aici.

Dând timpul înapoi cu vreo sută de ani, notăm că pe la Oltenița și Negoești trecea cu oaste domnitorul Constantin Mavrocordat. Pe la 1711, pe ruta Oltenița-Turtucaia călătorea către Înalta Poartă tributul domnitorului Constantin Brâncoveanu.

Tot coborând în timp, ajungem la importanta dată de 1 iunie 1526, când Radu de la Afumați emite un document domnesc în care este atestată pentru prima oară (cel puțin până acum !) localitatea Oltenița. De-am împinge în continuare jocul istoriei, descoperim anul 335 î. Chr. când Alexandru cel Mare, regele Macedoniei, face o incursiune peste Dunăre care, în viziunea lui Vasile Pârvan, trebuie să se fi petrecut pe la gurile Argeșului; în trecere, grăbit sau hărțuit, Alexandru, sau unul dintre comandanții armatei sale, și-a pierdut o pafta de aur (găsită mai acum, în timpii moderni, în urma unor săpături arheologice, la Chirnogi). Adâncind „săpăturile”, descoperim – la temelia dealului Gumelnița; 4 km. Est – vechea, străluciță și mult importanta Civilizație Gumelnița, așezare neolitică între a doua jumătate a mileniului 4 și începutul mileniului 3 î. Chr.

Urcând treptele timpului modern, îl întâlnim la Oltenița, în 1866, la 13 ani de la botezarea locului ca oraș, pe însuși Carol I, într-o toamnă când „drumurile, în urma vremei rele, sunt într-o astfel de stare, cum prințul n-a mai văzut niciodată până atunci”.

Un rol major l-a jucat Oltenița în Războiul de Independență, 1877-1878, prin Regimentul 16 de Dorobanți – despre ale cărui isprăvi a scris și Iosif Vulcan în *Familia* din Pesta – dar pentru relatarea acestor evenimente ar fi nevoie de toate paginile revistei !

Să mai subliniem însă că, mai târziu ceva, Constantin C. Giurescu evocă, în „Amintirile” sale, zilele frumoase petrecute la pescuit la Oltenița – uneori în tovărășia lui Mihail Sadoveanu, care într-una din nuvelele sale redă o zi de pescuit la Dunărica.

De ce am amintit toate acestea ? – pe care nu le doresc o povară pentru cititor. Pentru că, după spusa lui Lucian Blaga, „Există două realități a căror imensă, zdrobitoare greutate nu o simțim, dar fără de care nu putem trăi: aerul și istoria”.

Aceasta este Oltenița, cu istoria ei. Acesta este locul care, prin oamenii săi minunați, l-a omagiat pe Mihai Eminescu, Poetul Național al Românilor, cu prilejul împlinirii a 166 de ani de la nașterea sa, sărbătorind implicit și Ziua Culturii Române. Punctul central al acestui eveniment l-a constituit vernisarea Expoziției de Tapiserie cu lucrări inspirate din opera Poetului, aparținând artistei Lia-Maria Andreiță, membră a Uniunii Artiștilor Plastici din România – expoziție organizată de către Muzeul Civilizației Gumelnița (director Theodor-Valentin Zavalaș) și Primăria Municipiului (primar Petre Țone) în prezența a peste o sută de participanți, între care mulți elevi din anii terminali de liceu, însoțiți de profesorii lor. Am recunoscut între iubitorii de Eminescu și arta țesutului pe mulți dintre membrii Cenaclului din localitate (înfrățit cu Cenaclul Elina Doamna, din Negoești, condus de artista-scriitoare Lia-Maria Andreiță) între care: Dobrița Spirea, poetă de inspirație religios-ortodoxă; profesoara-poetă Mira Glodeanu; poeții Florian Sofianu și Silviu Cristache; scriitorul Relu Cotoban, autorul Monografiei Chirnogi; profesorul de Informatică Vifor Dorobanțu, care a asigurat sunetul de fond al manifestării prin poezii din Eminescu în lectura unor personalități artistice. Au fost prezenți cei ce-au dus greul pregătirii acestui eveniment de excepție, specialiștii de la Muzeul Civilizației Gumelnița: Olga Androne, Viorica Gureșoae, Mirela Geta Ghinea, Violeta Poenaru, Silviu Cristache, în frunte cu destoinicul director al așezământului, Theodor-Valentin Zavalaș.

Invitată să-și spună crezul artistic și felul cum se reflectă el în lucrările de pe simeze, doamna Lia-Maria Andreiță face o succintă incursiune în istoria acestei arte, din care am reținut: „Tapiseria – Arta Țesutului – apare aproape odată cu pictura rupestră. Blănurile luate de pe vânat erau așezate pe pereții peșterii pentru a spori căldura; dar ele, în timp, au dobândit și rolul de înfrumusețare a ambientului. Apoi, femeile au început să transforme lâna vânatului în fir, cu ajutorul fusului. La Muzeul Civilizației Gumelnița din orașul nostru există dovezi că fusul și războiul de țesut au fost cunoscute de către locuitorii acestui areal cu 4-5 milenii înainte de Christos. Erau prelucrate tulpinile unor ierburi înalte, din care rezulta un fir rezistent, folosit la urzeală, pentru bătătură fiind asigurat firul de lână. […] Tapiseria în țara noastră are la bază scoarța țărănească, împrumutând atât tehnica, dar și motivele de decor: păsări din covorul oltenesc, flori din cel moldovenesc, geometrii riguroase din cel transilvănean și coloritul excesiv din cel maramureșean. […] În ceea ce privește specificul artei mele, am conservat maniera clasică; utilizez firul de lână în urzeală de bumbac, iar culorile mi le procur din natură, prin fierberea diferitelor frunze – de nuc, de gutui, de ceapă etc. […] Satul a fost dintotdeauna mediul prielnic artei: de aici vin arta populară, folclorul, poezia, obiceiurile, îndeletnicirile ridicate la rang de frumos. Eu m-am născut nu departe de Oltenița, în satul Negoești, din Bărăganul nostru natal, unde iepurii au cozi de porumb și mustăți de grâu. Prima tapiserie pe care am văzut-o în viața mea era o scoarță cu păsări, țesută de mama în război, în nopțile lungi de iarnă. Când m-am decis eu să țes, am avut în vedere și spicele de grâu, păstrate cu miresme în zarea sufletului, dar și îndoielile multor nopți de căutări”.

În acele zile și nopți de frământări, de căutări, în lecturile profunde de mai târziu s-au izvodit „icoanele” inspirate din poezia lui Eminescu, în culori și forme logodite armonios cu imaginea creată de poet, cu spiritul său, cu mesajul transmis – toate acestea sugerate de artistă, în viziunea sa plastică. Evidența acest aspect scriitorul Nicolae Mavrodin – care închina, cu această ocazie, și o poezie Sărbătoritului: „Remember”: „În veac de mare frământare / Când totul era zbatere și foc / Și Europa se mișca din loc / O filă nouă-apare-n calendare” – *fila* Eminescu. Poetul Mavrodin transmitea celor prezenți emoția sa, din imediata apropiere a frumoaselor tapiserii. „Priviți – spune el – priviți în profunzimea culorii, și veți vedea turmele călătorind sub stele, veți auzi clopotul sunând cu jale, veți simți murmurul fântânii – și în fermecata noapte ce se lasă o veți descoperi pe *ea* așteptându-și, sub un copac, iubitul. Toate aceste stări le trăiești privind tapiseria „Sara pe deal”.

Și așa mai departe. Alți vorbitori, impresionați de lucrările expuse, se descoperă pe sine, re-descoperindu-l pe Eminescu. Sunt momente de adâncă emoție când, lângă tapiserii, din taina lor, răsar „Somnoroase păsărele”, scânteiază „Lacul”, vuiesc arborii din „Ce te legeni, codrule”, palpită „Bucuvina”, galopează calul năzdrăvan al lui „Făt-Frumos din lacrimă”, meditează „Singurătatea”, strălucește orbitor „Luceafărul”.

Veteranul istoric Paul Amu, autorul unei monografii în 7 volume consacrată Olteniței (cu trimiteri și peste Dunăre, la Turtucaia) își învolburează glasul și sufletul în tovărășia tapiseriei „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie” – o imensă hartă tricoloră, cu conturul României Mari, în care, printr-un ingenios procedeu plastic, freamătă lacrimile Basarabiei, ale Bucovinei și Maramureșului Istoric, ale Cadrilaterului.

Profesoara de limba și literatura română de la Liceul „Nicolae Bălcescu”, doamna Endy Dumitra Enache, apreciind în mod deosebit valoarea sugestivă a tapiseriilor inspirate din Eminescu – subliniind pedagogic aceste considerente elevilor ce-o însoțesc – o laudă pe artistă pentru ideea de-a alătura, pe aceleași simeze, și câteva tapiserii inspirate din poezia altor doi mari poeți ce l-au continuat pe Eminescu: Lucian Blaga: „Pietre pentru templul meu” (triptic: „Pietre de Râu”, „Pietrele Vieții”, „Pietrele Universului”) și Nichita Stănescu: „Tunelul oranj”, „Oase plângând”.

Stăruind asupra lui Eminescu, incitat mai ales de pertinentele observații ale profesoarei Endy Enache, am fost ispitit să iau și eu cuvântul, scoțând în relief unele aspecte mai puțin cunoscute despre „poetul nepereche”, menționând și câteva opinii tulburătoare despre acest tulburător geniu. Am subliniat în mod special însușirea de creștin ortodox a Poetului, dobândită prin naștere și cultivată de mic, în familie – vizibilă în multe din poeziile sale: „Rugăciune”, „Răsai asupra mea”, „Înger și demon”, „Icoană și privaz”, „Epigonii”, „Memento mori”, „Rugăciunea unui dac”, „Povestea magului călător în stele”, „O, chilia mea sărmană”. Ca, de altfel, în proza și în publicistica lui. Sigur, această însușire, această credință, vine, în ultimă instanță, din însăși genialitatea Poetului. Într-o supremă, genială intuiție (și credință) Mihai Eminescu sintetizează totul într-o axiomă diamantină: „Istoria omenirii este desfășurarea cugetării lui Dumnezeu. Nu se mișcă un fir de păr din capul nostru fără știrea lui Dumnezeu”. Dar să nu uităm că tatăl său era fiu de dascăl bisericesc – și-și construise o bisericuță în incinta de la Ipotești, lângă casă, în care se închina pioasa familie. Trei surori ale mamei – Fevronia, Sofia și Olimpiada – erau călugărițe la Mânăstirea Agafton, la care Olimpiada ajunsese stareță. Aici venea adesea Poetul când era mic, rămânând la mănăstire cu săptămânile (unde mătușa Fevronia îl ajuta să descifreze alfabetul chirilic). Altă soră a mamei, Safta, avea o fiică, Xenia, călugărită tot la Agafton. Și doi frați ai mamei au devenit călugări: Calinic și Joachim (ultimul ajungând stareț). În sfârșit, un episod revelator din zbuciumata viață a Poetului, petrecut cu doi ani și jumătate înainte de moarte. La 8 noiembrie 1886, de Ziua Sfinților Mihail și Gavriil (ziua Poetului !) aflându-se în alinare la Mânăstirea Neamțului, Mihai Eminescu cere să se spovedească și să se împărtășească. După împărtășanie, a sărutat mâna preotului și a spus – așa cum reiese dintr-o notă a duhovnicului pe Ceaslov: „Părinte, să mă îngropați la țărmul mării, lângă o mânăstire de maici, să ascult în fiecare seară, ca la Agafton, cum cânta Lumină lină”.

În ceea ce privește opinia unor personalități ce-i pot sta demn alături, amintesc mai întâi pe aceea a enciclopedistului Bogdan Petriceicu-Hașdeu: *„În toate epocile au fost poeți pe care flămânda sărăcie, uneori numai deșertăciunea, pentru o ticăloasă pomană însoțită de o mai ticăloasă laudă, îi încovoia tămâietori dinaintea celor puternici. În toate epocile s-au văzut, însă, și acele ființe semețe, înalte, vrednice de solia ce le-a dat-o Dumnezeu, care niciodată n-au întins o mână cerșetoare către vreo mărire pământească, către acei ce uită că nu săracii spălau picioarele lui Iisus, ci Iisus a spălat picioarele săracilor. Așa poet a fost Eminescu”*. Cea de-a doua opinie aparține poetului și actorului Emil Botta, pe care am subliniat-o mai ales pentru elevii prezenți. Poezia se intitulează *Revizorul nostru școlar, Eminescu…* – și sună astfel: *„Școlarul durerii / ce rău a albit… / Anii, la urma urmelor, / anii. / Dar plânsul în hohote, / plânsul, de ce ? / Vai, revizorul nostru, / revizorul școlar, / domnul Eminescu, / a fost tras pe roată. / Când vei auzi creanga trosnind, / ia seama, spun: e osul lui, / al revizorului nostru școlar… / Minți, școlare, minți, / am răcnit, / Eminescu a fost răstignit”*.

O altă latură a personalității artistei Lia-Maria Andreiță a ținut s-o evidențieze istoricul dr. Marian Neagu, directorul Muzeului Dunării de Jos din Călărași. El a subliniat calitatea de diplomat în Ministerul Afacerilor Externe a doamnei Lia-Maria Andreiță care, înainte de-a pleca la post (în Franța și Italia) lucra în Direcția Relații Culturale, cu care a colaborat excelent. Impresionat de mesajul patriotic al lucrării „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, specialistul în istorie Marian Neagu aduce în discuție anul 1919, când marile puteri se codeau să legiferează granițele României Mari. La acel moment decisiv, regina Maria, animată de profunde sentimente patriotice, a etalat în fața Înaltei Comisii o tapiserie cu înfățișarea României Mari, care a topit nehotărârea, determinând stilourile să coboare pe fila Tratatului de la Trianon, cu toate semnăturile necesare acestei confirmări. Iată rolul artei în istoria neamului ! – își încheie cuvântul domnul Marian Neagu.

A impresionat asistența, în continuare, cuvântul preotului-scriitor Nicolae Trușcă, parohul Bisericii-monument din Negoești (fostă mânăstire, ctitorită din porunca Doamnei Elina, soția domnitorului Matei Basarab, la 1648) satul natal al Liei-Maria. Între altele, el a subliniat cum este, cum trebuie să fie femeia, în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur, citându-l (din memorie): „Femeia trebuie să aibă chipul luminat de blândețe și mâinile ocupate de muncă”. „Priviți lucrările doamnei Lia Andreiță – a exclamat el – și-i veți vedea și chipul și mâinile !”. Cuvioșia sa – însoțit de către distinsa doamnă preoteasă, Alexandrina – a mai adăugat că a studiat cu mult interes hrisoavele ce atestă istoria mânăstirii și a satului și, „după opinia mea, această așezare se pare a nu fi avut, de la Matei Basarab până în prezent, o personalitate de talia doamnei Lia-Maria Andreiță”. El a mai spus că artista, revenită în satul natal Negoești, „este o bună credincioasă, merge în fiecare duminică la biserică, trăiește în legea Domnului nostru Iisus Hristos”.

Redactora de televiziune Laura Suzeanu, care a înregistrat și transmis evenimentul prin studioul său TV (infoOltenita.ro) a remarcat, în consonanță cu opinia părintelui Trușcă: „Talentul Liei-Maria Andreiță este de la Dumnezeu, iar Acesta îi răspunde cu mângâiere la fiecare izbândă. Tapiseriile ei sunt ca un curcubeu pe a cărui potecă ne îmbie să pășim, artista fiind sigură că lumea poate fi salvată prin adevăr, frumusețe, dragoste și lumină”. Colegul ei de profesie, cantautorul Dumitru Dragon, și el patron al unui studio TV (radioTVOltenita.ro) care a transmis, la rându-i, manifestarea, a adăugat: „Lia-Maria Andreiță este o rafinată artistă tapiseră, care demonstrează o vastă cunoaștere și stăpânire a artei contemporane”.

A încheiat artista, care a mulțumit tuturor, împărtășind cu cei prezenți emoția întâlnirii cu Eminescu – în timp ce din sofisticata aparatură electronică a informaticianului Vifor Dorobanțu susura glasul molcom al lui Mihail Sadoveanu citind „Sara pe deal”.

…În final, Lia-Maria Andreiță, fiind cunoscută și ca o apreciată scriitoare, a oferit autografe pe recentele sale cărți: volumul de povestiri „Fântâna cu lacrimi” și romanul „În umbra sorții”. I-a ținut companie, cavalerește, subsemnatul.

O scrisoare inedită a lui Virgil Cioflec către G.T. Kirileanu

Luminița Cornea

Prozatorul, criticul de artă și colecționarul român Virgil Cioflec (1874-1948) dovedește o sensibilitate deosebită și profunde sentimente față de prietenii săi, importanți cărturari ai vremii. Unul dintre aceștia este G.T. Kirileanu (1872-1960), bibliofil, folclorist, editor, valoros cărturar, membru de onoare al Academiei Române.

Trei dintre scrisorile trimise de Virgil Cioflec lui G.T. Kirileanu s-au publicat în 1977[1], cele din 27 iunie 1920, din 23 septembrie 1920 și din 20 iulie 1939, toate redactate la moșia autorului din Mârșa[2]. Scrisori ale lui G.T. Kirileanu a publicat de curând distinsul istoric literar Nicolae Scurtu[3]. De puțin timp, am descoperit în arhiva *Muzeului Național al Literaturii Române* din Iași (cota inv. 34.13.10.3176) o scrisoare inedită, scrisă și expediată, din Mârșa, de Virgil Cioflec către prietenul său G.T. Kirileanu, în data de 15 august 1935.

Scrisoarea, la care facem referire, transmite sentimentele de admirație ale autorului față de destinatar cu care împărtășește durerea pierderii unui prieten comun, George Vîlsan (1885-1935), geograf, scriitor, etnograf, membru titular al Academiei Române. Remarcăm calitățile artistice și reflecțiile înțelepte asupra vieții și morții prezente în corespondența scriitorului Virgil Cioflec.

Cioflec – Crevedia/Mârșa – Vlașca, 15 August 1935

Bădiță dragă, scumpul nostr' frate,
Dintr'u 'nceput îți zic: sănătate !

Cu înduioșare și multă strângere de inimă luăm parte la amărăciunile și necazurile care nici în vacanță nu vor să te ocolească. E făcut omul să robească și o viață întreagă să fie necăjit. Nădejdea toată iarăși nu ne o putem pune în miracolul de la Maglavit[4] ! Amin, zic vouă ... Și cum ne-am cutremurat, ca de o catastrofă, de dispariția dintrodată în întunerec a blândului și feciorenicului nostru Vâlsan ! Regret din suflet că în ultimul timp l'am văzut mai rar. Iată-l alunecat în lumea fără reîntoarcere ! Vai, Doamne, lași proștii să mișune și să umple pământul cu rodul ignoranței lor nătînge și flacăra asta pusă de Dumnezeire care în imn de slăvire, curată, se ridică spre tine o ai chemat-o înainte de vreme ! Cumpăna judecății nu o avem bună, fără îndoială, dar mare greșală și mare păcat s'a fost săvârșit. Am citit și glăsuirea lui Mehedinți[5]: compoziție stângace, ticluită fără emoție admirativă, pomenire de mântuială, artificială, lipsită de sfiala cucernică a morții ! Toți cîți l'au iubit și l'au cunoscut de aproape au rămas adânc impresionați. Un mare învățat, poet cu suflet de copil. Virginitatea sentimentelor și îndrăsneala lui blajină, plin de indulgență și de compătimire pentru bieții oameni, la nimeni altul nu le vom mai întîlni. Pe dumneata, bădie, fiindcă erați atît de strînși unul de altul, este o grea lovitură. Ultima dată, cînd ne-am întîlnit, și-a aprins o țigară. Nu știu de ce i-am spus: – De ce fumezi ? Nu-ți face rău ? – Îmi face. Eu sunt pierdut ! Vorbea tremurat, cu un firicel de voință ce are să se curme în curând. Păcat, mare păcat ! Bădie dragă, nu ne uita. De pe unde ești, trimete-ne veste. Nouă, la amândoi, bine știi cît ne ești de scump. Te îmbrățișăm ca pe un frate mai mare și mai cuminte.

Zizi și Ciancu[6].

[1] G.T. Kirileanu, *Corespondență*, Ediție îngrijită, note, tabel cronologic, bibliografie și indici de Mircea Handoca, Editura Minerva, București, 1977, p. 410-412.

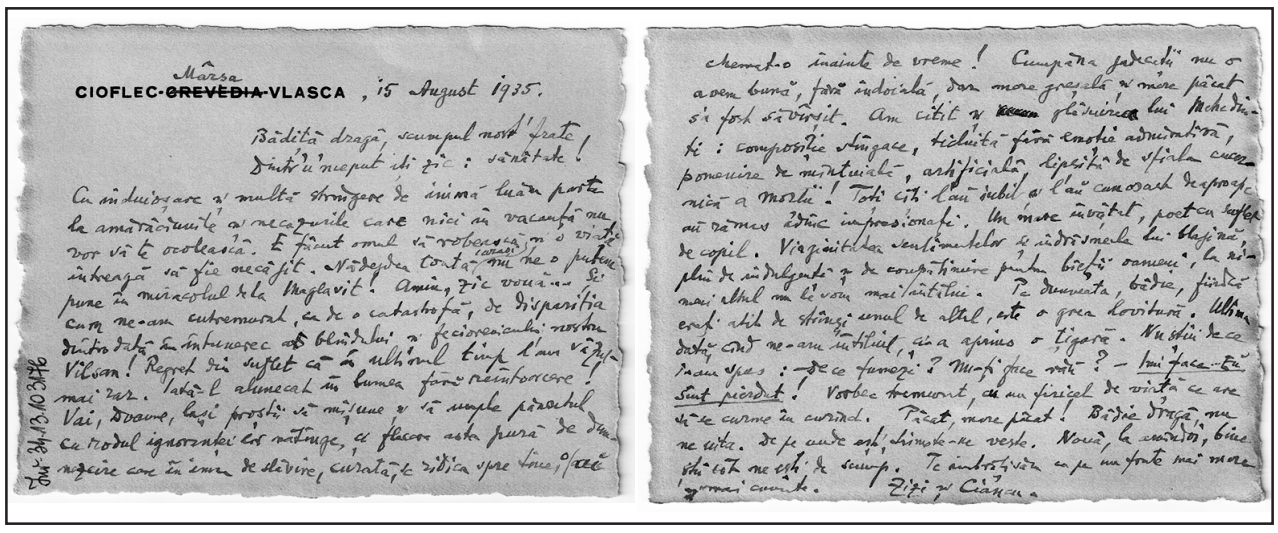
[2] Sat din fostul județ Vlașca, azi în NE județului Giurgiu, la granița cu Teleormanul.

[3] Nicolae Scurtu, *G.T. Kirileanu și contemporanii săi*, volumul I, *Scrisori către Nicolae Iorga*, Piatra Neamț, Editura Acțiunea, 2012.

[4] Maglavit – sat la 15 km de Calafat, unde, în 1935, ciobanului Petrache Lupu i s-a arătat însuși Dumnezeu, sub forma unui bătrân cu barbă, dându-i misiunea să îndemne oamenii la pocăință.

[5] Simion Mehedinți (1868-1935), geograf, geopolitician român, fondatorul geografiei moderne românești, membru al Academiei Române.

[6] 5. Zizi și Ciancu – diminutive cunoscute ale numelor lui Virgil Cioflec și soției acestuia.

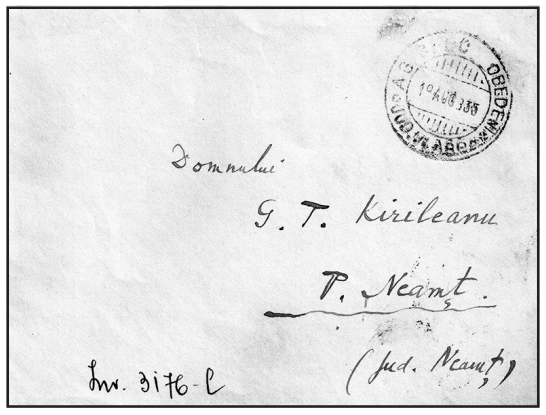
Mârșa
CIOFLEC-~~CREVEDIA~~-VLASCA, 15 August 1935.

Bădiță dragă, scumpul nostr' frate,
Dintr'u 'nceput îți zic: sănătate !

Cu înduioșare și multă strângere de inimă luăm parte la amărăciunile și necazurile care nici în vacanță nu vor să te ocolească. E făcut omul să robească și o viață întreagă să fie necăjit. Nădejdea toată iarăși nu ne o putem pune în miracolul de la Maglavit ! Amin, zic vouă ... Și cum ne-am cutremurat, ca de o catastrofă, de dispariția dintrodată în întunerec a blândului și feciorenicului nostru Vâlsan ! Regret din suflet că în ultimul timp l'am văzut mai rar. Iată-l alunecat în lumea fără reîntoarcere ! Vai, Doamne, lași proștii să mișune și să umple pământul cu rodul ignoranței lor nătînge și flacăra asta pusă de Dumnezeire care în imn de slăvire, curată, se ridică spre tine o ai chemat-o înainte de vreme ! Cumpăna judecății nu o avem bună, fără îndoială, dar mare greșală și mare păcat s'a fost săvârșit. Am citit și ~~glăsuirea~~ lui Mehedinți : compoziție stângace, ticluită fără emoție admirativă, pomenire de mântuială, artificială, lipsită de sfiala cucernică a morții ! Toți cîți l'au iubit și l'au cunoscut de aproape au rămas adânc impresionați. Un mare învățat, poet cu suflet de copil. Virginitatea sentimentelor și îndrăsneala lui blajină, plin de indulgență și de compătimire pentru bieții oameni, la nimeni altul nu le vom mai întîlni. Pe dumneata, bădie, fiindcă erați atît de strînși unul de altul, este o grea lovitură. Ultima dată, cînd ne-am întîlnit, și-a aprins o țigară. Nu știu de ce i-am spus : – De ce fumezi ? Nu-ți face rău ? – Îmi face. Eu sunt pierdut ! Vorbea tremurat, cu un firicel de voință ce are să se curme în curând. Păcat, mare păcat ! Bădie dragă, nu ne uita. De pe unde ești, trimete-ne veste. Nouă, la amândoi, bine știi cît ne ești de scump. Te îmbrățișăm ca pe un frate mai mare și mai cuminte.

Zizi și Ciancu.

Inv. 34.13.10.3176

Un scriitor uitat: *Alexandru Vianu*

Emilia MOTORANU

O pagină uitată din istoria literaturii române o constituie opera eseistului, traducătorului și publicistului Alexandru Vianu (n. 21 iunie 1903, Giurgiu – d. 26 iulie 1936, București). Fratele mai mic al criticului și esteticianului literar Tudor Vianu, Alexandru Vianu urmează Liceul Sf. Sava din București (într-o scrisoare datată 26 iunie 1922, Alexandru îșI anunța fratele că a „isprăvit cu liceul", luându-și bacalaureatul „cu media foarte bine cu laudă"). În 1925, absolvă Facultatea de Drept, unde audiase cursurile și seminariile unor profesori prestigioși precum Ștefan Longinescu, Mircea Djuvara sau Dimitrie Gusti. După moartea tatălui său, în 1926, își continuă studiile de Drept la Universitatea Sorbona. La Paris urmează ideile grupării politice naționaliste „Action française", avându-i în frunte pe Charles Maurras, Léon Daudet, Henri Massis și se interesează de mișcarea catolică.

Din această perioadă pariziană datează o frumoasă corespondență cu Tudor Vianu. Din tonul scrisorilor reiese admirația și respectul lui Alexandru Vianu față de fratele mai mare: „Vorbesc cu Codin în fiecare zi de tine și deseori paginile scrise pe care le-ai lăsat aici constituie lectura noastră și totdeauna ea e interceptată de exclamațiile pline de satisfacție și admirație ale lui Codin și ale mele pentru observațiile tale fine și subtile"[1]. Tot din această corespondență desprindem stilul de viață parizian al tânărului Alexandru, care se plânge că Parisul este prea obositor, excesiv de zgomotos, dar afirmă că îl iubește pentru că „este un fel de rațiune suficientă a vieții moderne"[2].

În 1930, se întoarce la București, unde, pe lângă activitatea de barou, desfășoară o activitate publicistică și culturală. Începând din anul 1931 este colaborator al revistei *Libertatea*, cronicar la radio (la fel ca și Perpessicius) și deținător al rubricii intitulate „Actualități literare franceze" în Revista Fundațiilor Regale. În 1932, alături de Sandu Tudor, Victor Hillard, Alexandru Mironescu, aderă la Partidul Național Agrar condus de Octavian Goga, de unde demisionează în 1935.

Alexandru Vianu a fost membru constant al Grupării Criterion (asociație de filosofie, arte și litere care organiza conferințe pe diverse teme, urmate de dezbateri). Din acest grup au făcut parte: Mircea Eliade, Emil Cioran, Mihail Sebastian, Dan Botta, Sandu Tudor, Eugen Ionescu, Petru Comarnescu, Constantin Noica, Eugen Jebeleanu, Haig Acterian ș.a.

Alexandru Vianu s-a consacrat unui gen cu ilustre tradiții publicistice: eseul. El a lăsat moștenire un interesant grupaj de studii, pe care fratele său, Tudor Vianu, le încredințează tiparului în anul 1937, dând volumului numele *Libertate și cultură*. În această lucrare, imn al spiritului de libertate supremă, scopul tânărului Vianu era să suprime confuziile și să ordoneze ideile într-un sistem riguros de referințe: „vreau să contribui la cronica vremii noastre, la o cronică activă care să deslușească și să militeze în același timp"[3]. Volumul cuprinde un cuvânt înainte semnat de Tudor Vianu, un scurt argument al autorului, o primă parte consacrată problemelor legate de libertate și cultură, câteva eseuri referitoare la ideea franceză în lume și o descriere a orașului București așa cum era văzut în deceniul al treilea al secolului al XX-lea. Intelectual desăvârșit, echilibrat în aprecieri, cumpănit în afirmații, capabil de inedite asocieri de interpretare, informat în literatură, filosofie, științe sociale, Alexandru Vianu ilustrează tipul scriitorului cărturar, preocupat de destinul omului de litere.

Motivele-pivot în jurul cărora sunt alcătuite articole despre ideea franceză sunt: mentalitatea omului francez, spiritul lui ancorat în actualitate, reflectarea acestei atitudini în literatură, armonia dintre tradiția consolidată a valorilor și impulsului spre originalitate, conștiința universalității etc.

Alexandru Vianu pledează pentru un model al intelectualului literat, moralist, dar care își exprimă liber convingerile politice și are o ideologie. Tânărul intelectual este promotorul ideii de civilizație, al cărei scop suprem este „perfecționarea formelor sociale ale vieții și unificarea lor după reguli și concepții egal valabile pentru umanitatea întreagă". Simpatia scriitorului față de spiritul liberal al criticului Albert Thibaudet este evidentă: „Indiferent de conținutul ei ideologic, literatura franceză este totdeauna socială pentru că se hrănește din observațiile general-valabile și se adresează tuturor. Toate aceste însușiri fac din literatură expresia principală a civilizației franceze. Pe de altă parte, asigurarea ideii de civilizație, a organizării și expansiunii ei, cristalizarea în instituții și norme de viață socială incumbă domeniului politic. Iată de ce în Franța un om politic crește în stima generală în măsura în care este și un om de litere"[4]. Alexandru Vianu vede în tineret o putere autonomă, motivând că omul tânăr este sincer, conform cu sine, autentic, fiind format sub apăsarea împrejurărilor implacabile ale anilor de după Primul Război Mondial, manifestă o intransigență și o hotărâre pe care o reclamă dezorientarea generală.

Din succinta bibliografie a lui Alexandru Vianu mai fac parte o serie de scrisori către fratele său, Tudor Vianu – *Scrisori către Tudor Vianu (1916-1935)*, vol. I, ediție îngrijită de Maria Alexandrescu Vianu și Vlad Alexandrescu, București, Editura Minerva, 1992 și vol. II, apărut în 1994; o traducere și prefață la *Singur, străbătând Atlanticul* de Alain Gerbault, 1934; o traducere din limba franceză a comediei *La brouille (Cearta)*, rămasă în manuscris.

[1] *Scrisori către Tudor Vianu (1916-1935)*, vol. I, ediție îngrijită de Maria Alexandrescu Vianu și Vlad Alexandrescu, București, Editura Minerva, 1992, p. 98-99.

[2] *Ibidem*, p. 214.

[3] Alexandru Vianu, *Libertate și cultură*, București, Editura „Tiparul universitar", 1937, p. 12.

[4] *Ibidem*, p. 111-112.

Valeria Manta Tăicuțu

Valeria Manta Tăicuțu, poetă, prozatoare, critic literar, s-a născut pe 20 ianuarie 1956 în Comănești, Bacău.
Studii: Universitatea „Al.I. Cuza" Iași – Facultatea de Litere (română/franceză); Universitatea „PROHumanitas" București – psihologie; Institutul European de Limbi Străine (engleză). Este profesoară de limba română în Râmnicu-Sărat, președintă a Asociației Culturale „Valman", redactor-șef al revistei *Spații culturale*. Debut literar: 1990, revista *Luceafărul*. Debut editorial: 2001, vol. *Monolog pentru o vară târzie*. Premii: Premiul I la Salonul literar Dragosloveni, 1986; Marele premiu la Festivalul Internațional „Lucian Blaga", Sebeș, 2004; Marele premiu la Concursul de poezie „Carmen Patriae", Brașov 2005; Premiul special și Premiul revistei „Luceafărul" la festivalul „George Coșbuc", Bistrița-Năsăud, 2005; Premiul pentru critică al Fundației „Luceafărul", 2006; Premiul USR filiala Bacău pentru volumul *Regatul baroc*, 2007; Premiul pentru critică al filialei Bacău a USR, 2009; Premiul filialei USR Bacău pentru poezie, 2014. Cărți publicate: (versuri) *Citește, Ulise, și plângi*, Ed. Premier, Ploiești, 2005; *Regatul baroc*, Ed. Timpul, Iași, 2006; *Laudate Dominum*, Ed. Valman, 2012; *Copiii plictisiți ai întâmplării*, Editgraph, Buzău, 2013; *Vânătoare de îngeri și crini*, Editgraph, 2015; (critică literară) *Basmul cult*, antologie pentru elevi, Ed. Valman, Rm. Sărat, 2007; *Romanul Inorogului*, Ed. Valman, 2008; *Lecturi necesare*, Ed. Casa Corpului Didactic, Buzău, 2011; (proză): *Monolog pentru o vară târzie*, Ed. Rafet, Rm. Sărat, 2001; *Slalom sentimental*, Ed. Rafet, 200l; *Zece la puterea infinit*, Ed. Alpha, Buzău, 2002; *Anul lui Irod*, Ed. Tempus, București, 2003; *Mamin*, Ed. Editgraph, Buzău, 2010. Traduceri din Aristotelis Fragos, Triin Somets, Marie Cardinal în revistele *Luceafărul* și *Antares*. Membră a Uniunii Scriitorilor din România, din anul 2006. Polivalența literară a Valeriei Manta Tăicuțu probează cultură, talent, rafinament. Dar mai ales, un simț al proporțiilor, al echilibrului între planuri spațiale și temporale, între real și imaginar, între aserțiune și ficțiune, între lumină și întuneric. Simte și știe când să viseze și când să lucreze cu unelte inefabile pe coala albă de hârtie cu ale ei atâtea ispite, capricii și inhibiții. Senzorialul trece prin filtrul cognitiv într-un flux captivant, îmbogățit cu sugestii, asocieri și îndrăzneli secondate de o distincție temperată și bine asimilată. (**Victoria Milescu**)

timpul, așa cum n-ar trebui să fie

la lecția de poezie, toate ceasurile
arătau altă oră:
ceasuri lichide, în fond,
ceasuri acide,
pielea sub ele fierbea, sângele
se subția cât să poți scrie cu el,
nici o literă nu mai stătea
legată de cealaltă;
ca la orice diferență de fus orar,
unele cuvinte își tăiau singure venele,
altele, pur și simplu, dormeau
când ar fi trebuit să stea în picioare,
să spună ceva,
cum trece vremea, de pildă,
de ce este atât de elastică,
de poți face *bungee-jumping* cu ea,
sau de ce secundele la un loc
nu formează nici cub, nici măcar cerc,
ci doar un biet covor zburător,
fix peste zdrențele noastre
ticăind vinovat

otravă la încheietura zidurilor

trec prin aceste ore fără părere de rău.
aici au fost petale de romaniță
și dinți de ciment ascunși sub firul de iarbă.
betonierele macină timpul, până când el
devine pastă verde, otravă de pus
la încheietura zidurilor.
port cu mine mirosul de var și nisip
dintr-o fereastră într-alta,
până dispar golurile de aer din oase;
atunci voi zbura cu aripile cele noi, de duminică,
aripile mov, cu sclipici,
să se retragă vrăbiile, văzându-le,
într-un zbor mai gelos sau poate doar mai vioi.
eu voi ști
cum se lasă orele în urmă, fără părere de rău,
cum face umbra, când n-are ce face
și iese din zid, cu sfoara-ngropată acolo,
măsură a jertfei, caricatură a ei.

biblică

a fost o seară și a fost o dimineață,
soarele răsărea, ca și astăzi,
din mari cearcăne purpurii,
pieptănând câmpia încâlcită în scaieți;
scoteam din fântână nisip și
cumpăna urca sfidătoare,
cu lătratul din adânc prins în ea:
cățelul pământului – îmi spuneai –
el seacă apele și sparge scoicile
lăsate-n adânc de marea pribegită;
eu mă miram c-a fost seară,
c-a fost apoi o dimineață,
zeii mei stăteau cu seceta-n ei,
cu praful astupându-le gura și ochii;
puteam să-i sparg, dacă voiam,
prima piatră deja pornise,
puteam elibera noaptea ce zăcea acolo
de-o mie de ani;
am rămas, însă, în teama
de cealaltă mie de ani, ca într-o rochie de mireasă.

țărmul mării de la început

atâta praf și cuvintele noastre
lăsând urme de gheare,
urme de șarpe târâș, spre mijlocul zilei,
urme fragile prin acest spațiu
lipsit de sens, din care
până și umbrele au plecat;
nu mai vorbim, nu ne mai vedem,
nu ne mai atingem,
fiecare cu o pagină albă în față,
de pe care cuvintele au căzut
neputincioase în praf;
când va veni vântul de seară,
de departe, de pe țărmul mării de la început,
aici vor rămâne doar dalele
mici și pustii, de culoarea cenușii,
dalele acestea ieftine din comerțul *en gros*;
de pe ele, cuvintele noastre, ca și cum n-ar fi fost,
totuna cu praful dus tragic de vânt.

zidire

ora de tropot, ora de zgomot
și noi scriam cuvinte goale,
ne săreau literele negre ca stropii
de noroi pe mâini și pe fețe:
cine să ne învețe mersul îngerului prin zgomot ?
se sapă canale și fundații,
se zidesc umbre sub ziduri,
ziua rămâne cu riduri,
cu zgomotul în ea,
uite, de aceea nu-ți spun care Ană mă naște
înainte de termen,
ce mănăstire mă paște;
sunt pajiște numai, cu flori mici
și albastre de in.

interogație

dedesubt este alt peisaj, dar
aceeași lună cu margini de sânge
trage valurile la țărm;
aici este tusea tabagică,
venele șvaițer, pupila dilatată din care
ies fluturi;
luna trage valurile la țărm,
pescărușii ciugulesc bărcuțele
noastre de hârtie cu versuri în ele
nu mai știu unde am murit:
aici sau dedesubt, în peisajul
cu luna de sânge ?

pietrele casei

cine trezește această ceață din
somnul ei alb ?
- zurgălăii mai sună un timp, a părere de rău,
când pe drumul înalt săniile trec fără cai,
trase de umbre în sus,
spre fântâna de aur din cer;
acolo îngerii ard miresme sonore
pentru vrăbii și pomi;
în curând, va veni o amiază cu pântecul ei lăbărțat,
se va întinde lascivă peste pietrele casei,
le va citi, neînțelegându-le.

îngeri trădători

în dimineața aceasta, orașul se vede
printr-un parbriz nespălat:
au scris păsările pe el, cu ciocul și cu ghearele,
un poem obscur ca noi toți;
merg iarăși spre școală, alunec
pe versurile poemului ca pe frunzele ude;
e o toamnă de pâslă, care ține de frig
oasele cenușii, ochii adânciți în orbite
cine mai cântă în ploaie ? – gura e plină
de rugină, de-atâta metal respirat,
tu te faci că mă cauți, ca să mă strigi, că mă vezi,
eu mă fac că sunt vie,
dar e toamna bătrână, a văzut, ca și mine,
multe mii de cețuri și îngeri trădători.

drumul

drumul spre școală nu este niciodată același,
uneori trece prin inima de iasomie
a vreunei grădini părăsite,
alteori numără coșuri cu crizanteme sau ocolește
troiene murdare, împinse pe trotuar, acolo
unde pulsează încă urma atâtor pași risipiți.
poate că e noapte și visez doar că merg,
poate că drumul nu-i decât un fel
de joc al imaginarului,
poate că nici nu duce spre școala
cu profil gothic, amestecându-și respirația
ce respirația cetei,
poate că e zi, poate că e joc...- ei, și ?

jertfă

în sfârșit, uite zăpada, cu fulgii ei legați
ca literele dintr-un cuvânt prea lung.
uneori uit să citesc,
paginile căderii sunt greoaie
în orașul cu inimi în sicrie de plastic.
am murit cu toții acum un secol,
secerați de ciuma roșie.
aici, sub fulgii care cad ca niște litere,
se mișcă doar umbrele noastre,
scoase la aer din temelia
bibliotecilor și-a bisericilor cu geamuri sparte.
trec prin ele sutane purtate de vânt,
croncănind a viscol;
nu-i nimeni sub cerul curgând sub formă de cruce,
crengi-răvașe de sticlă le mână galopul
dintr-o parte în alta.

și mă întreb

noaptea se uită adânc în mine,
mă scormonește ca pe un maldăr de frunze uscate;
pierdut e somnul, cernită căderea,
în privirea cea neagră
umplu un corp care nu-mi aparține,
o identitate de împrumut, ca a visului
prin ceața de toamnă.
mai are preț poemul cu noaptea din el ?

Florică DAN

STRIGĂ PRIMĂVARA

Potopul iernii a trecut,
în suflet strigă primavara;
pe sus, tăcere-a dispărut,
tunele de văzduh, cocorii
străpung s-ajungă-n nord,
cu aripi nesfârșite berze,
halate albe fâlfâie venind
spre cuibul cât căldarea;
și rate vin și cocostarci
spre groaza bietei broaște

Un pițigoi din, *câți ca noi*,
azi țipă vesel, *ți-ți vară*,
parada primăverii e în toi
și cucul cântă colo-n luncă;
uitând pe , *te*, a sa consoartă,
repetă nesfârșitul, *pup;*
se strigă pitpalacul peste câmp,
un guguștuc a sa iubită,
îl cheamă,îl tot cheamă într-un nuc,
iar plopii, fără ciori rebele,
răsuflă grabnic ușurați.

Văzduhu-l umple ciocârlia
cu trilul său, trimis lui Dumnezeu.

Ici colo-au înflorit porumbe
și cucul e plecat hai-hui,
toti navetiștii-și văd de casă
când mugurii ce sorb lumină
pe ramuri aripile-și scot.
se prind alaiului toți pomii,
roiesc albinele de zor,
când mierea crește-n hexagon
polenul se aduce pe picior.

Raiul dacă vreți să-l știți,
grabiți-vă, sosește maiul
și-absoarbe totul ca pe-o boare
scăpată dintr-un curcubeu.
Al zilei jar dă semne din cireș,
căpșunile deșteaptă visuri
de mireasmă, până în rărunchi;
salcâmii ne oferă a florilor
ciorchini, tot ocrotiți de spini,
calmante pregătește teiul.
și totul a pornit spre vară,
cu sabiile-n soare, câmpul
se-nveselește înverzind
sub ploaia care-l frăgezește.

CU SEVA DIN NOURI

Cu seva din nouri înfloresc ca neaua
Corcodușii vremii, ici și colo-n sat,
Podoaba lor caldă le ridică steaua,
Pe unde doar ochii sigur au umblat.

Vezi culori anume dau să se ridice
De pe ramuri verzi ce urzesc cu spor,
Rozul mai ales insistent, cerbice
Dă ca să apară din noianul lor.

Culori sunt puține ce vor să apară
Să anunțe rod pentru vară plin
Să ne fie viața veselă vioară
Să simțim în trupuri sufletul deplin.

Ne hrănește Domnul, cu-ale Sale roade,
Noi să nu rămânem aprige iscoade !

AZI ÎNFLOREȘTE MĂRUL

Azi înflorește mărul în albu-i rozaliu,
A iepurelui buze din mere voi gusta,
Cândva la toamnă când prin el voi adăsta,
De-oi îndrăzni pe-acasă pe vremea lui să fiu.

Azi înflorește mărul în felul lui tihnit,
Mireasma și-o trimite pe calea lui cu spor,
Pe unde ceasul este la fel fără de zor
Și vântul o primește mai răbdător, uimit.

Azi înflorește mărul, cu părul s-a-ntâlnit,
Miresmele amândouă încet se-ntrepătrund,
În vraja jor superbă insecte se ascund
Și totul pare-n jur cumva de neoprit.

Azi mărul înflorește și pomii toți din jur
Întind iar ramuri blânde spre Sfântul din azur.

(Din volumul *Momentul adevărului*,
în curs de apariție la Editura Arefeana)

Sandro Botticelli - ***Primavera***

Dumitru DUMITRICĂ

SUNT...

Sunt scama de nor ce se pierde
Pe aripa fugarului vânt –
În zarea de-albastru și verde
Deasupra pământului sfânt...
*
Sunt efemera floare-a câmpiei
Plutind cu macii pe lanul de grâu,
Sub trilul edenic al ciocârliei
Sunt funigel în timpul fără de frâu...
*
Sunt vaerul trist al unui cocor
Dar și viersul de pasăre fără hotar –
Sunt tânguire, iubire și dor,
Sunt chipul de lut pe al zării altar...
*
Sunt ca o brazdă necesită de fân
Visător rezemată de zare și vânt –
Sub lancea timpului indiferent și pâgân
Dar și cu bucuria vieții în legământ...
*
Sunt scama de nor pe cerul albastru,
De vânt purtată spre nicăieri –
Un călător vegheat de un astru
Către oceanul nesfârșitei tăceri...

TIMPUL...

Ca două raze rătăcind prin univers
Ne-am întâlnit în pragul veșniciei,
Cu viața noastră fugară, cât un vers –
Plutind între tristeți și oda bucuriei...
*
Timpul zbate de-a pururi din aripă
Prin existența noastră prinsă cu o ață –
Dar noi suntem deasupra-i cu efemera clipă
Căci știm ce este neant dară și viață...
*
El are totul, noi clipa efemeră,
El are pururi nesfârșirea veșniciei
Dar visteria vieții-i mai mult decât o eră
Căci are-n ea esență – „Oda bucuriei...”
*
Călătorim, corăbieri cu-o arcă spartă
Dinspre fugara bucurie spre lacrima tristeții –
El are-nsingurarea cea deșartă
Când noi avem lumina și bucuria vieții...
*
Știu, tu ne-nfrânt etern – vei triumfa –
Chiar de mă-alin cu lungi păreri de rău –
Efemeritatea mea n-o voi schimba
Cu sceptrul rece, fără viață – al tău...

SUB LANCEA TIMPULUI...

Nu pot înfășura timpul ca pe vița de vie,
Și nu-l pot ancora pe-un fluturat de aripă –
Căci lunecă etern ne-nfrânt spre veșnicie,
Cu fiecare oră, cu prea fugara clipă...
*
Plutind ne-ndurător pe vadul lui deșart
Cu tot tumultul lumii către-un țărm de vânt,
Sub stelele de-apururea de cart
Și cu deșertăciunea în veșnic legământ...
*
Pe ani, pe luni, pe nopți pe și fugare zile
Mărșăluind prin anotimpuri fără moarte,
Între fremătătoarele noianuri de file
Eu sunt efemerul semn în nesfârșita-i carte...
*
În curgerea lui mereu fără de-sfârșit,
Suntem așezați ca funigeii-n vânt
Până cădem în somnul liniștit
Pe un ostrov al sfântului pământ...

Din volumul *Pe vadul timpului*,
Editura Rawex Coms, 2015

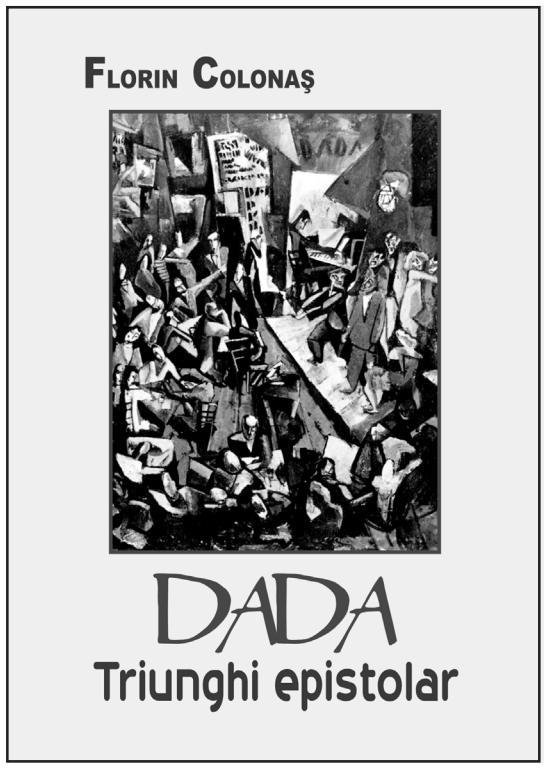
Un „triumvirat artistic”

Victoria Milescu

Anul acesta, spre a marca împlinirea a 100 de ani de la ceea ce s-a numit mișcarea DADA, s-au organizat atât în România cât și în străinătate diverse expoziții de fotografii, afișe, texte, reviste, simpozioane, lucrări dedicate lui Tristan Tzara, inițiatorul acestui curent avangardist. Într-un astfel de context se înscrie și cartea *DADA – Triunghi epistolar* (Editura RawexComs, 2015) semnată de Florin Colonaș, cunoscut în presă datorită articolelor dedicate unor artiști români contemporani, dar și un bun cunoscător al curentelor avangardiste, dovadă cartea sa din 2013, *Revizitând avangarda*.

După cum sugerează și titlul, *DADA – triunghi epistolar* are la bază corespondența (1916-1920) a trei artiști reprezentativi ai dadaismului: Tristan Tzara, Marcel Iancu și Francesco Meriano, doi români și un italian. Pasionat și de teatru, dl Florin Colonaș s-a gândit la o punere în scenă a textelor, lucrarea de față fiind o dramatizare cu indicații regizorale, e drept, minime. Cum s-a ajuns și la reprezentare pe scenă, aflăm din spusele autorului. Mai întâi, a apelat la directorul Naționalului bucureștean, actorul Ion Caramitru, care a citit materialul, dar proiectul nu s-a concretizat. În schimb, directorul nou-înființatului teatru „Metropolis”, actorul George Ivașcu, a exclamat: „Ai nimerit unde trebuia !”. Astfel, *Soirée-ul Dada* a văzut lumina rampei la 29 octombrie 2007. Regia i-a aparținut cunoscutei Cătălina Buzoianu, care a venit cu ideea unui spectacol-lectură, cele trei personaje fiind interpretate de un singur actor. Acesta a fost Vlad Ivanov, care a realizat un „one-man show” solicitant și de excepție. Cu talent și inteligență, Vlad Ivanov a reușit să contureze fiecare personalitate din acest „triumvirat artistic”, dar și să sugereze trăsăturile epocii, efervescența creatoare, spiritul nonconformist într-o Europă la începutul Primului Război Mondial. Cea mai pregnantă figură este, evident, cea a poetului și eseistului Tristan Tzara. El se naște în 1896, într-o familie relativ înstărită, la Moinești, unde se află și acum un monument dedicat memoriei sale, inaugurat la acea vreme de profesorul Alexandru Piru. La 6 februarie 1916, Tzara fondează la Zürich, în Elveția, la Cabaretul „Voltaire” dadaismul, care clama libertatea absolută prin negarea absolută a vechilor canoane, a tradiționalismului în artă și în viață. Se voia un protest împotriva formelor constituite și pleda pentru spontaneitate, arbitrariu, neprevăzut. „Dada se îndoiește de orice” spunea inițiatorul, nebănuind ce influență uriașă va avea această mișcare asupra literaturii, muzicii, plasticii, dansului etc. Prietenul său, Marcel Iancu, de aceeași vârstă, 20 de ani, este pictor, arhitect, face xilogravuri colorate reproduse în revista *La Brigata* a italianului

Franceso Meriano, de 21 de ani, cel de-al treilea autor epistolar, care într-o viață scurtă, de nici 40 de ani, a realizat foarte mult; a fost: director de ziar, profesor universitar, parlamentar, consul general al Italiei în câteva țări din lume și a făcut chiar și o scurtă vizită în România. Între cei trei tineri se naște un sentiment de solidaritate vizând aceleași idei și idealuri. Se informează reciproc despre evenimente, se sprijină în promovarea operelor personale, cu însuflețire și sinceritate. Tzara are revista Dada, Galeria Dada, Colecția Dada și colaborează cu nume importante, încercând să atragă artiști din întreaga lume: Hans Arp, Max Ernst, André Breton, Louis Aragon, Marcel Duchamp etc. Tzara îi scrie febricitat lui Meriano despre lucrarea sa *Première Aventure céleste de Monsieur Antipyrine* (1916, cu ilustrații de Marcel Iancu), dar și despre vremurile tulburi din România declarându-și apartenența de român. Samuel Rosenstock, evreu, își ia pseudonimul Tristan Tzara pentru a-și exprima starea de spirit, „trist” în țara, de care nu se dezice. „Să nu uităm că sunt român și că sufăr mult pentru soarta țării mele și pentru faptul că nu pot pleca pe front. Cred că acest argument este suficient de convingător pentru a arunca o lumină asupra poziției mele. Fără îndoială, războiul va lua sfârșit prin victoria noastră !”

În pofida unor dificultăți de limbă – Meriano scrie în italiană, în franceză, ba chiar în română cumpărându-și un dicționar italian-român, cei trei se înțeleg perfect, se susțin promovând aceleași idealuri. Tonul obișnuit este cel cordial și doar rareori se strecoară lamentații privind unele greutăți sau lipsa banilor. E menționat fugitiv și la modul ludic felul în care prietenul Marcel Iancu „împușcă francul”, împreună cu fratele său, Jean, făcând turnee nocturne prin restaurante, cântând cântece franțuzești și românești pentru câțiva bănuți. „În privința laturii financiare vă comunic: suntem cu toții lefteri ! Ce folos că spiritualmente suntem bogați, atâta timp cât prin buzunarele noastre suflă vântul”. Cu o curiozitate juvenilă, tot Tzara amintește impresia pe care i-a făcut-o Lenin: „...acum, câtva timp am cunoscut un personaj interesant, care preferă să se manifeste mai mult în spațiul public, decât printre noi. Am aflat că se numește Vladimir Ilici Ulianov. Este un rusnac. Poartă barbișon. Un tip citit, fără doar și poate ! Habar n-am ce hram poartă ! L-am urmărit întâmplător la o întrunire într-o piațetă din vecinătate, unde ținea un discurs înflăcărat, cu o pregnantă tentă politică și o bună impostație vocală. Vorbea cu multă dezinvoltură germana.” Tzara îi admiră pe revoluționari. Cu timpul, radicalismul lui se domolește, pleacă la Paris, opera sa căpătând mai multă căldură și coerență. Moare în 1963, fiind înmormântat în cimitirul Montparnasse.

Piesa lui Florin Colonaș, deși de dimensiuni reduse și ieșind oarecum din tipic, are o indiscutabilă valoare de document. Reînvie personaje care au făcut istorie literară, amintindu-ne de acei tineri minunați care și-au trăit cu pasiune ideile, convingerile și au acționat pentru a le pune în operă. Celor trei le-a lipsit internetul de azi, care face comunicarea mai rapidă, dar nu le-a lipsit talentul. Nu le-a lipsit entuziasmul care dizolvă granițele comodității, ignoranței, intoleranței.

DADA 100

Constanța CRUDU

Nu există un moment mai potrivit să descifrăm tainele fenomenului DADA-ist, al cărui centenar îl sărbătorim în acest an, 2016, decât să aducem în atenția celor interesați o inedită piesă de teatru aparținând domnului Florin Colonaș, intitulată sugestiv *DADA – Triunghi epistolar* (Editura Rawex Coms, 2015), o interferență de genuri literare și de texte aflate la granița cu beletristica.

Inclus în mișcarea culturală avangardistă alături de futurism, constructivism, suprarealism și altele, dadaismul și-a găsit adepți în boema intelectuală a începutului de secol XX, dezamăgită și înșelată de lumea burgheză care-i trimitea să moară în războiul ce nu putuse fi evitat. Tot în spirit de frondă, intelectuali de diferite naționalități, artiști – în special scriitori, pictori, sculptori, arhitecți, actori – au ales calea exilului pornind spre neutra Elveție.

Revenind la cartea lansată în septembrie 2015, aceasta este precedată de o documentată prefață asupra fenomenului DADA, vizând etimologia incertă a termenului, prezentarea celor doi români refugiați la Zurich, Tristan Tzara și Marcel Iancu, inițiatorii acestui curent nonconformist, ce nega arta tradițională, pledând pentru libertatea absolută, despre relația lor cu un reprezentant al avangardei futuriste italiene, Francesco Meriano, cu care au purtat o asiduă corespondență pe parcursul a patru ani, între 8 decembrie 1916 și 26 martie 1920, ani tulburi în Europa măcinată de prima conflagrație mondială. Totodată este dezvăluită și scânteia, geneza operei, precum și demersurile făcute de autor pentru ca piesa să vadă lumina rampei la Teatrul Metropolis din București, în toamna lui 2007, beneficiind așa cum merita, de o interpretare remarcabilă și de un regizor pe măsură.

Ca orice text dramatic, este precedat de lista personajelor, Tzara, Iancu și Meriano, toți tineri de 20-21 de ani, insistându-se asupra câtorva trăsături fizice individualizatoare și a vestimentației sau asupra unor gesturi ori preocupări. „Caietul de regie” al *Triunghiului epistolar* menționează și contextul spațial: Elveția, camera de hotel modestă unde locuia Tzara, ce primea desele vizite ale pictorului Iancu și Italia, patria lui Meriano. Didascaliile, ce au și expresivitate artistică, prezintă decorul sugestiv, cele două încăperi aflate la sute de km, fondul muzical, bineînțeles, avangardist și cortina „pe care sunt imprimate publicații tot avangardiste.” Astfel e creată atmosfera aceea, a unei Europe învinse, ce include o oază propice unei arte noi și niște personalități care, refuzând, renegând, duc o „muncă distructivă” promovând antiliteratura, antimuzica, antipictura.

Tematic, creația surprinde existența, relațiile interumane, creația efervescentă din orașul elvețian care s-a propagat cu rapiditate pe întregul continent și până la New York.

Structura și compoziția piesei nu urmează convenția clasică, nefiind compartimentată în acte și scene, un singur tablou poate, ținând seama de unitatea de loc. Și dacă reperele temporale nu au fost fixate de autor, întrucât le aflăm din suita celor 33 de scrisori, conflictul dramatic este bine susținut, aducând în prim plan opoziția dintre liderul dadaist și societate, neconcordanța dintre mentalitatea epocii și aceea a celor trei tineri exuberanți, convinși că vor schimba canoanele artei.

Ceea ce pare bizar e că Tzara și Iancu nu l-au cunoscut pe italian, dar comunică prin intermediul scrisorilor, la început chiar săptămânale, pentru ca în final, între ultima și penultima să se interpună trecerea unui an. Ei fac schimb de idei, își trimit reciproc revistele pe care le conduc, respectiv *DADA* și *La Brigata*.

Pătrundem, treptat, în lumea artistică europeană, a tinerilor angrenați în mișcarea apărută în iunie 1916 la Zurich. Astfel, italianul Meriano, la dorința expresă a românilor, promovează și el, în paginile propriei reviste și ale altora la care colaborează, principiile ce-i călăuzesc, câștigând tot mai mulți adepți până în 1920, când „Italia este tulburată de DADA !” În Elveția, unde se află sediul „Cabaretului Voltaire”, au loc conferințe despre arta modernă, vernisaje ale unor expoziți de pictură, se editează albume precum cel intitulat *Opt gravuri pe lemn de janco cu un poem de Tr. Tzara* sau *Circuit total par la lune et par la couleur*, revista-catalog „Cabaret Voltaire” editată de Hugo Ball, având colaboratori pe Picasso, Marinetti, Arp, Modigliani etc.

Începând cu a douăzeci și treia scrisoare, relațiile par a se răci din motive mai mult obiective. Meriano se înscrie la Școala militară din Parma în toamna lui 1917, iar aceasta îl împiedică să răspundă prompt la scrisori. Apoi, pare a se îndepărta de mișcare deși *La Brigata* continuă să apară, dar se îmbolnăvește și este nevoit să-și găsească alte surse de subzistență: bibliotecar și profesor universitar. Salvator este efortul celor trei de a învăța limba celuilalt, mai mult ca autodidacți, gest de nobilă prietenie așa cum arată și formulele de adresare – „Dragul meu prieten” – sau finale – „O caldă, frățească strângere de mână”. Să fi contribuit la încetarea relației faptul că Meriano nu reușise să-i publice în presa italiană câteva manuscrise trimise de Tzara sau că acesta, la rândul lui, refuză textul lui Binazzi, considerându-l poetic ori că pune condiții prea drastice pentru a-i publica un volum în *Caietele DADA* ? În ultima scrisoare expediată, Tzara își expune crezul artistic, prevăzându-i sfârșitul: „DADA caută să demonstreze și să consolideze o mentalitate modernă, care este foarte adevărat, riscă de a fi trecătoare. Sunt convins că nu toate cele publicate în revistă vor rămâne ca valori literare. Consider însă, că pentru moment, documentul trăit are o încărcătură intens emoțională. Acesta este rezultatul stării mele de spirit”.

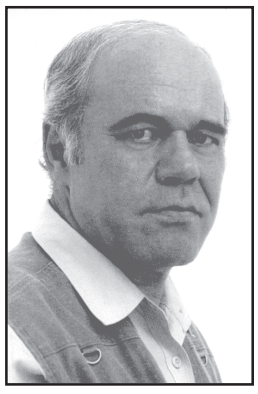
Alte elemente ale instanțelor comunicării, personajele sunt unele reale, dar simbolice, precum Tristan Tzara, părintele dadaismului care a transformat manifestul în gen literar, pledând pentru hazard în locul logicii, pentru absolut: „Pentru a face o poezie dadaistă/ luați un ziar,/ decupați,/ amestecați-le într-un săculeț/ le scoateți și le copiați în ordinea în care au fost extrase”. Pe lângă preocupările privind avangarda în general, el păstrează legătura cu țara măcar sufletește: „să nu uităm că sunt român și sufăr mult pentru soarta țării mele, crezând în victoria noastră”.

Marcel Iancu este considerat în cercurile dadaiste un mare pictor, colaborează la reviste, la expoziții, vinde propriile albume sau caută cu fratele său prin cafenele și localuri de noapte din Zurich stipendii pentru proiectele grupării, căci sunt lefteri și așa cum constată cu amărăciune Tzara „ce folos că spiritualmente suntem bogați, atât timp cât prin buzunarele noastre suflă vântul ?”

Chiar prima copertă a volumului redă o operă emblematică a dadaismului, „Cabaret Voltaire”, dispărută în 1924. Portretele și desenele se găsesc expuse la Muzeul de Artă.

În ceea ce privește pe Francesco Meriano, tânărul italian cu o activitate prestigioasă, el s-a unit într-un crez comun cu cei doi români, formând, pentru câțiva ani un „triumvinat” artistic, marcat de o efervescentă creatoare pe care, în mod fericit, a reușit să o redea dramaturgul Florin Colonaș prin epistolele scenarizate.

Literatura domnului Miron Manega

Florentin Popescu

Cunoscut mai ales pentru preocupările sale eminescologice (între altele este și autorul unei piese de teatru – *Acești netrebnici care ne conduc* – titlu preluat de la autorul *Luceafărului* poeziei noastre, text care reconstituie ultima zi și ultimul articol publicat de Eminescu la *Timpul*, un subiect abordat pe larg și de către Nicolae Georgescu într-o carte de acum câțiva ani), domnul Miron Manega, o prezență pe cât de discretă tot pe atât de interesantă în presa culturală, a publicat de curând două volume de versuri (*Rostiri* și *Inscripții pe poarta Infernului*, Editura Pim, Iași, 2015), a căror originalitate ni s-a impus atenției încă de la primele pagini, dincolo de care am descoperit un autor erudit și cu o experiență poetică surprinzătoare.

Inscripții pe poarta Infernului, subintitulat *Erezii în formă fixă*, prin asta înțelegând – ceea ce, de fapt, există și în carte – nu numai sonete, rondeluri, gazeluri și alte tipuri de texte lirice, ci și haiku-uri, gen de scrieri mai nou intrat în orizontul de creație al poeților noștri, dar devenit, în ultimele două-trei decenii de largă răspândire (menționăm în treacăt că există chiar și o „Societate Română de Haiku").

Haiku-ul (formă de poezie aparent facilă la poeții noștri, însă cu o încărcătură filosofică și artistică profundă și adevărată, măsurată în câteva sute de ani la japonezi) nu este cel care îi dă nota originalității domnului Miron Manega, aceasta găsindu-se, fără îndoială, în celelalte structuri lirice așa-numite „fixe", amintite mai sus.

Tematic, poezia domnului Miron Manega mi se pare a fi o îndelungată și profundă meditație asupra vieții și a condiției umane (mai ales a creatorului !), cum lesne se poate observa din chiar primul sonet, unde o anume melancolie transpune cititorul într-un spațiu aproape sacru: „Ni se fărâmă digurile când/ Imaginate păsări le-nfioară,/ Pentru a mia - sau a câta oară ?/ Dar tot mai rar din somn alunecând/.../ Și uite-așa te descompune visul/ Ca un venin albastru, ca un vin,/ Rămân din tine mâinile și scrisul,/ Fragilă raclă-a timpului puțin." (*Cumplitele egrete*). Vedem aici, bine asimilate, ecouri din Ion Pillat, dar și din Blaga ori Magda Isanos ori din astăzi cu totul uitată Otilia Cazimir.

Cântăreț al iubirii, precum odinioară trubadurii, autorul preferă rostirea poetică în singurătate, cel mai adesea, judecându-se pe sine în raport cu adorata lui, pe care o imploră să-i primească măcar „privirile": „Cum ai putea, iubito, să mă suferi/ Așa cum sunt: bătătorit de halte,/ Cu răni perfide, izbucnind invoalte,/ Lătrate de cohortele-ți de nuferi" (*Intrarea în templu*). Alteori iubita e doar o închipuită, aidoma unei făclii pe care poetul ar dori-o prinsă într-un fel de horă în jurul lui, ca în *Rondelul făcliei*: „Iubito care nu exiști/ decât în mintea mea candrie,/ Mie dor năprasnic să te miști/ În jurul meu ca o făclie/... Ce mult mi-ar fi plăcut să riști/ O imposibilă beție./ Făclie stinsă ce confiști/ Iubirea noastră nașparlie".

De o cu totul altă factură ni se pare a fi cel de al doilea volum (apărând în același an; nu știm ordinea în care s-au tipărit și nici vreo datare a autorului nu ne pune în temă care dintre cărți – și când ! – a fost scrisă mai întâi), 7 rostiri, în care autorul pornește de la șapte citate din Biblie, citate care, fără a fi în vreun fel ilustrări didactice ale „temelor" de acolo, justifică, în subtext, ideile din *Cartea Sfântă*. Este de remarcat că aici întâlnim nu numai o înnoire a mijloacelor (autorul a renunțat la formele fixe și abordează cu dezinvoltură versul liber), ci și a conținutului propriu-zis. Prea puține versuri evocă iubiri actuale sau trecute, poetul bătând ceva mai departe, către metafizică și introspecție. În context, așadar, nu e de mirare să descoperim și o timidă încercare de artă poetică: „sunt partea de neatins a lucrurilor/ lăuntrul și numele/ cântecul și tăcerea cântecului/ amintirile, dorul, absența/ și toate câte ți le așez dinainte/ în timp ce tu spulberi totul/ cu un surâs" (*A treia rostire*).

Printr-o răsturnare de planuri, în *Ultima rostire*, domnul Miron Manega reușește să ofere un poem antologic, poate cel mai frumos din toată cartea: „luați și mâncați/ le-a spus/ acesta este sângele meu/ dar vinul/ li se împietrise/ pe buze// eu sunt lumina lumii !/ a strigat/ și tăcu/ Întunericul".

Deopotrivă meditativ și fin observator al mișcărilor sufletești, introspectiv și nostalgic, căutând să descifreze semnele tainice ale Universului și să se convingă, pe de altă parte, de marile adevăruri statuate în *Biblie*, etern și general valabile, domnul Miron Manega și-a adjudecat poezia ca pe un mod de existență - de unde și împlinirile pe care aceste două cărți le atestă din plin.

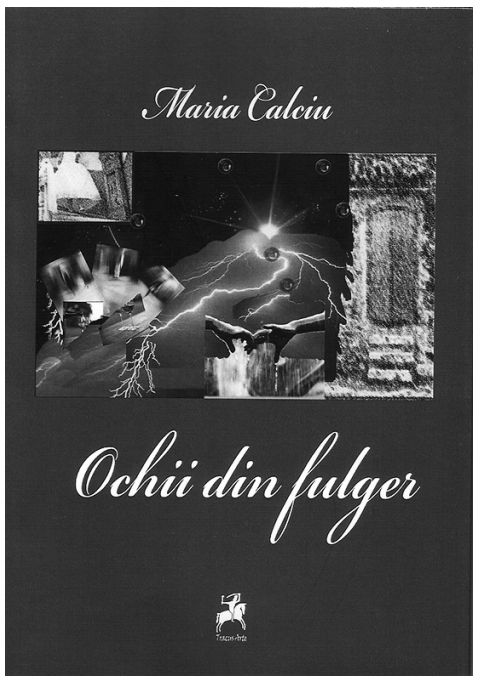
FORȚA DE AUTODEPĂȘIRE

Don C. Ștefan

Doamna Maria Calciu este o poetă discretă, mai puțin cunoscută în lirica românească, deși scrie cu un talent neobișnuit, într-un mod aparte, aproape incomparabil cu alți autori deja consacrați, deși este, până în prezent, autoarea următoarelor volume de versuri: *Cântecele anotimpului copt*, *Nenumite*, *Fata care vede prin haos*, *Ceasul din mine*, *Sânge de frunze*, *Fugă de aripă*, *Golul din ciob*, *Dincolo de nimeni*, *Pietre cu vise de statui*, *Ochii din fulger*, *Dimineți fără Noapte*, *Desene pe vis*, apărute la Fundația Scrisul Românesc, Semne, Tracus Arte, Artemis, Betta și altele.

Natura profesiei sale îi impune mai multă discreție decât altora, stând retrasă, față de mulțimea zgomotoasă a liricilor care vor, neapărat, să aibă priză la public. Felul ei de a scrie: sugestiv, simbolic, prin metafore ornante, construite pe spațiul a câtorva versuri, gen Lucian Blaga, ori prin încifrarea lirică, asemenea lui Ion Barbu, o face mai greu înțeleasă, de la prima lectură, iar polivalența resurselor sale expresive îi determină pe unii cititori mai sensibili, chiar și pe câțiva critici literari, ca Emil Lungeanu, Aureliu Goci și alții să dea creațiilor sale o interpretare diferită. Dar, în viziunea unor poeți de mare talent, ca Aurelian Titu Dumitrescu ori Mircea Bârsilă, de la Pitești, versurile autoarei se desfășoară în intersectări de lumini și culori, într-o interpretare în cunoștință de cauză. Fiindcă părerea mea este că nimeni nu poate înțelege mai bine un poet talentat decât un alt poet talentat, valențele lor fiind mai receptive decât cele ale criticilor literari, într-o dispoziție mai apropiată de interpretarea corectă.

Dar frumusețea poeziilor Mariei Calciu mi se pare a fi resemnificată mai bine de către Nicolae Georgescu – un eminescolog de elită.

Am făcut această fugară trecere prin câteva cronici literare despre cărțile Mariei Calciu, ale unor personalități avizate pentru a reliefa dificultatea descifrării acestor versuri pe mai departe: „Sub orice prag ce pare a fi crescut din fluturi / găsesc un vis / întruna revisat / un gând uitat ori nelăsat să plece / spunându-mi că sunt / toate / frânturi din umbra ta // din dorul tău de cântec / cântat / de multe ori" (*Pragul de fluturi*, p. 15).

Creația Poetei plutește parcă undeva între Planeta Soarelui și Planeta Albastră: „Ți-am spus cândva / că nu au cum să treacă mai mult / de două zări / de la plecarea mea din trena / unei pietre / lângă un pas chemat de tine chiar acolo" (*Ochiul negru*, p. 16).

De fapt, în aceasta constă talentul deosebit al Mariei Calciu: în sensul că deschide unele direcții lirice, pe care nu le mărginește, declanșând o astfel de tensiune în mintea cititorului încât acesta încearcă să meargă mai departe, să completeze cu emoțiile declanșate în sufletul său de cele citite: „De ieri nu am mai coborât / acolo unde cavaleri ai umbrelor de fum / veneau / târziu să te învețe / cum să dezlegi încă o noapte / cu plinul unui singur gând ce aștepta / să fie / spre nicăieri alt drum" (*Lacăte spre ieri*, p. 36).

Succesul, pe mai departe, al poetei Maria Calciu depinde doar de forța sa de autodepășire.

(Maria Calciu, *Sâmburi de comete*, Editura Rafet, Râmnicu-Sărat, 2015)

TINERI CARE NE URMEAZĂ

Nu am o bucurie mai mare decât aceea când întâlnesc o tânără inteligentă, talentată și cultă, care se dedică poeziei. Aceasta din două motive: că mai sunt creatori care cred cu adevărat în triumful talentului lor, în condițiile unei economii de piață concurențiale și, în al doilea rând, pentru că poezia este tot mai puțin solicitată de cititori.

Dar tânăra Mihaela-Mariana Cazimirovici nu ține seama de aceste inconveniente. Ea vine curajoasă, hotărâtă, sensibilă și dotată cu un talent creator deosebit, în câmpul înflorit al literaturii române, dornică să rămână și să se afirme. Astfel, aparține batalionului victorios al tinerilor creatori, care ne vor urma și ne vor duce mai departe idealurile artistice, dincolo de piedicile momentane și de timpul nefavorabil.

În primul său volum de versuri, *Adevărurile lutului*, tipărit în anul 2014, la Editura Rawex Coms, autoarea ne-a dovedit că e vorba de o predispoziție nativă mobilizatoare, cu o dăruire sufletească până la succes. Intuindu-i vocația și perseverența, criticul literar Florin Iordache scria: „Ideile poetice, logodirea cuvintelor, înșiruirea versurilor albe și profunzimea gândirii, toate la un loc sunt de o limpezire de cristal a fondului poetic, pe care autoarea îl stăpânește cu dexteritate".

Iar despre cealaltă apariție, la care mă voi referi în continuare, talentata scriitoare Ioana Stuparu afirma: „Mihaela Maria Cazimirovici se află la cel de al doilea volum de poezii, care impresionează prin ineditul creației, dar și prin ineditul prezentării cu grafică proprie. Poemele ei sunt arderi lăuntrice, râvnitoare de libertate."

Ce mai am de adăugat ? Că autoarea cultivă versuri de-o mare distincție: „muști cu putere/ din limitele vieții/ până la visul frumos/ acolo/ te minți din nou" (*Mereu*, p. 10).

Acest volum pare o îmbinare sentimentală de iubire, dăruire și creativitate, desfășurată într-un singur poem, cu un refren, marcând, după fiecare parte parcă, treptele afirmării. Reluările sale poartă un titlu unic: *Poem cu sufletul din cioburi*, dar textul este puțin modificat: „sub/ fereastra/ gândului/ se/ aștern/ orbitele/ tuturor/ temerilor" (p. 75). Această frântură lirică, pe verticală simbolizează parcă o Coloană a Infinitului spiritual al poetei.

Procedeul este remarcat și de talentata scriitoare Eliza Roha, care semnează „Cuvântul înainte": „Poemul *Când fluturii nasc cioburi* se definește ca un cuprins literar-filosofic în care se înfiripă infinitul gândirii, renașterea spirituală succesivă. Poetica tinerei doamne încântă prin delicatețe și atrage prin forța cuvântului, prin stilistica rafinată, inteligentă, prin povestea iubirii și a speranței, în care cititorul se poate regăsi la orice vârstă" (p. 8).

Eu adaug înflorirea și armonia unor sintagme, specifice, încât întreaga construcție pare complementară, într-o alcătuire arhitectonică în creștere. Acestea, sugestiv echilibrate și economia de cuvânt cerută de versificația modernă par definitorii pentru revărsarea sentimentală a autoarei, sugerând dorința ei de afirmare și încrederea în victorie: „veșmânt nou/ în izbucnirea primei celule/ nimeni nu pare surprins/ veșnicia întoarcerii în alb/ se scăldă în orbire/ teama se rupe-n fuga dimineții" (*Primăvara oamenilor care fug*, p. 105).

Nu-mi mai rămâne decât să-i urez succes și o aștept cu o altă carte, la fel de convingătoare și frumoasă ca primele două apariții ale sale.

(Mihaela-Mariana Cazimirovici, *Când fluturii nasc cioburi*, Amanda Edit, București, 2015)

Cine aduce războiul în Europa

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte *Centrul de Etică și Strategii*

Motto: *Nicio țară nu poate trăi la nesfârșit în pace, nici chiar SUA.* (George Friedman)

Analizele și evaluările efectuate de experți politico-militari grupați în echipe de cercetare multidisciplinare, au relevat o serie de concluzii interesante privind viitorul Europei și a-l omenirii în contextul multiplicării și adâncirii rivalităților geopolitice între SUA și partenerii regionali, conflicte în care a fost atrasă cu abilitate și Europa.

De fapt, anul 2015, a fost de consolidare și verificare a viziunii SUA în legătură cu Strategia de Securitate pentru viitorul deceniu care are drept motto: „Războiu, războiu, mai mult războiu, sub toate formele". De la războaie asimetrice, la războaie energetice, războaie ale monedelor (cu China și țările din BRICS), războaie preventive pentru torpilarea planului de integrare a UE în zona de comerț asiatică (Silk Road), cât și de prevenire a consolidării cooperării comerciale și tehnologice între Rusia și Germania.

Renumitul scriitor și politolog Noam Chomsky sublinia că: „SUA sunt cel mai mare pericol pentru pacea lumii". Această apreciere nu este întâmplătoare, ci are la bază doctrina de politică externă și de securitate a SUA, elaborată în 1992 de Paul Wolhowitz având drept ghid recomandările formulate de fostul consilier prezidențial și reputat analist de geopolitică și geostrategie, Zbigniew Brzezinski. Această doctrină de securitate a fost completată pe parcurs cu unele nuanțe strategice în funcție de culoarea politică a celor care s-au perindat la Casa Albă, însă osatura și obiectivele au rămas aceleași.

Pentru a înțelege mai bine comportamentul SUA la nivelul politicii globale în deceniile urmatoare, va invit să ne aplecăm asupra conceptelor strategice care stau la baza doctrinei de securitate amintită.

Astfel, în politica sa externă, SUA nu va mai tolera niciodată existența unui rival militar considerabil (cum a fost URSS) și va acționa (eventual militar) ori de câte ori este riscul apariției unui posibil rival (China), sau a consolidării forței unui rival mai vechi (Rusia). Deci, SUA va acționa preventiv chiar dacă în mod real nu există riscul de război, sau un pericol iminent pentru securitatea SUA. Pentru a se pune în mișcare complexul militaro-industrial, este de ajuns să se contureze apariția unei puteri militare și economice emergente și concurentă în zonele de interes pentru SUA. Aceste evenimente sau ipotetice amenințări se transformă imediat în pretexte pentru a se motiva intervenția militară: combaterea terorismului, intervenție umanitară, eliminarea unor dictatori incomozi (chiar dacă până mai ieri au fost parteneri ai SUA), apărarea unor principii (libertate, democrație, lupta împotriva corupției etc.).

Aceasta fiind planșa de lucru, întelegem de ce în ultima jumătate de secol SUA a investit enorm în creșterea capacităților nucleare, a creat noi arme de distrugere în masă, tot mai sofisticate, capabile să lovească chirurgical ținte în orice punct al planetei, a creat o adevarată rețea globală de baze militare și scuturi antirachetă, alocă anual resurse economice pentru introducerea nanotehnologiilor în crearea de arme ale viitorului etc. etc.

Toate aceste acțiuni urmăresc un singur scop și anume asigurarea în continuare a hegemoniei militare și tehnologice în cadrul NATO și de a-și conserva poziția de jandarm planetar.

Dar, cu toată această forță militară și economică de care dispune SUA, o analiză realistă ne indică faptul că cel puțin la orizontul următorului deceniu, forța și influența NATO vor scădea dramatic, până la desființare. Investițiile tot mai consistente ale Chinei și Rusiei în modernizarea și interoperabilitatea forțelor armate, cu accent pe dezvoltarea flotei militare și aeriene, cât și existența Iranului și Coreei de Nord, vor conduce la limitarea semnificativă a influenței și controlului SUA asupra mărilor și oceanelor planetei. Prezența pe tabla de șah a geopoliticii a acestor noi actori, la care mai putem adăuga și Turcia (care are poziții versatile), va îndemna SUA la prudență și la intervenții și operațiuni militare hollywood-iene pentru a demonstra că rămâne singura superputere a planetei, dar acțiunile sale vor viza țări nesemnificative din punct de vedere militar, situate la mare distanță de frontierele sale, evitând confruntări directe cu puteri regionale. Drept urmare, SUA va continua să inventeze noi amenințări de securitate, pentru că acestea deschid noi oportunități de afaceri pentru bănci, companiile producătoare de armament și echipament militar și nu în ultimul rând pentru a-și menține hegemonia pe piața internațională a vânzărilor de armament.

Doctrina de securitate a SUA se bucură de sprijinul unor grupuri de presiune bine organizate și extrem de puternice ale elitei economice, financiare, politice și militare, care acționează asupra Congresului și Senatului pentru a se adopta o politică externă agresivă, în disprețul normelor dreptului internațional și rezoluțiilor ONU.

Dar, spre surprinderea acestor grupuri de presiune arondate la Iluminati, Bildelberg, Bohemienien Club, Trilaterala ș.a., opinia publică americană, o parte tot mai însemnată din actualele și fostele cadre de informații și din Pentagon, realizând gravitatea continuării amplului program de manipulare și dezinformare sub drapelul luptei împotriva terorismului, a „inamicilor potențiali" Rusia, China, Iran, Coreea de Nord pentru pacea și stabilitatea internațională, au recurs în ultima perioadă la acțiuni deschise de condamnare a acestui tip de comportament imperial și de solicitare în scris președintelui Obama să intervină ferm pentru a preveni implicarea SUA într-o aventură militară împotriva Rusiei și altor rivali militari.

În numărul 1 al *Buletinului Informativ al Asociației Culturale „România în lume"* (2005) scriam un articol ce purta titlul sugestiv: *UE și SUA parteneri și rivali*. Prin acesta, trăgeam un semnal de alarmă că nu peste mult timp rivalitatea și divergențele de opinii privind lupta împotriva terorismului, invadarea Irakului și Afganistanului, relațiile cu Rusia și China, se vor transforma treptat în confruntări diplomatice deschise ce vor afecta viitorul relațiilor euroatlantice. Ne reamintim de embargoul dur aplicat de SUA companiilor și produselor franceze ca o consecință directă a poziției exprimate de președintele Franței, Jaques Chiraq de condamnare a intervențiilor militare în Irak și Afganistan, fără a se ține seamă de rezoluțiile ONU.

Apoi, am asistat, începând cu 2010-2011 la pregătirea operațiunilor de intelligence și militare americane și israeliene de lansare a Primăverii Arabe, care viza de fapt torpilarea proiectului franco-german de integrare economică, politică și militară a țărilor arabe din Orientul Mijlociu Extins, în Uniunea pentru Mediterana.

Ce a urmat cunoaștem. Important pentru SUA și Israel este că s-a reușit răsturnarea dictatorilor neascultători și instalarea haosului într-o zona de influență a UE.

A urmat, cum era firesc, lichidarea televizată a lui Osama bin Laden, maurul care își făcuse datoria și trebuia să părăsească scena. S-a pregatit apoi intrarea în scenă a unui alt actor mai „fioros, care să producă panică și să amenințe pacea lumii" – Statul Islamic (ISIS), care în câteva luni a reușit, ca prin miracol, să cucerească vaste teritorii din Irak și Siria, să se declare Califat cu șeic, drapel, armată bine organizată și surpriză, să-și bată și monedă proprie ! Prin această mișcare inteligentă, strategii israelieni și americani au reușit să adâncească disensiunile între musulmani, transformate în conflicte sângeroase între sunniți, șiiți, yazidzi, kurzi, pe de o parte și între musulmani și creștini pe de altă parte. Sute și mii de arabi creștini au fost măcelăriți, lăcașuri culturale și de cult jefuite și apoi dinamitate, ștergându-se rădăcinile creștinismului plămădit în acest areal.

Europa a asistat neputincioasă la escaladarea conflictului, neintervenind în apărarea creștinilor, ceea ce ridică serioase semne de întrebare, în ciuda cererilor disperate ale acestora. Nici biserica catolică nu s-a grăbit să intervină. S-a limitat doar la mesajele pacifiste lansate de Suveranul Pontif. Singură Rusia a lansat o serie de acțiuni diplomatice și militare pentru salvarea creștinilor, dar acestea au fost limitate.

Un alt moment crucial pentru viitorul relatiilor SUA-UE l-a constituit organizarea marelui exod musulman spre Europa, care ne amintește de ieșirea din Egipt, acțiune dovedită de serviciile de informații austriece ca fiind organizată și finanțată prin intermediul organizatiilor non-guvernamentale aparținând miliardarului american G. Soros, aceleași care au fost implicate în răsturnarea guvernului Ianunkovici.

Marșul către Europa, cu direcții precise Franța și Germania, a cuprins pe lângă cetățeni refugiați din Siria și un numar important de musulmani din Irak, Afganistan, Pakistan, țări dovedite că spijină în diverse moduri ISIS. Ciudat că, în atentatele sângeroase care s-au produs în ultima perioadă în Europa, teroriștii aveau documente de identitate eliberate de țări din Occident, erau cunoscuți serviciilor de informații ca având preocupari suspecte și cu toate acestea au reușit să-și pună în practică planurile teroriste.

Surprinzător pentru cei care au studiat fenomenul ISIS este aderarea la organizația teroristă, într-un timp record, a numeroși tineri europeni care s-au dovedit a fi cei care executau cu cruzime și sânge rece ostaticii europeni capturați. Este o problemă extrem de gravă, care ar trebui să neliniștească guvernanții Europei întrucât exprimă o formă extremă de manifestare anti-sistem, a unor tineri marginalizați social și profesional, care se consideră o generație fără identitate.

Pe fondul emoțional și plin de groază generat de atentate și vacarmul exodului musulman, aveam nevoie și de o avertizare directă din partea SUA în direcția Germaniei prin mediatizarea fără precedent a scandalului comercial privind exporturile pe piata americană a autoturismelor Volkswagen, semnalate că ar avea defecțiuni la calculatorul de bord. Măsura a vizat centrul vital al economiei germane și anume exporturile, care contribuie cu 60% la PIB-ul țării, distrugând astfel mitul produselor fabricate în Germania.

Sărbătorile de Crăciun au adus lacrimi și furia cetățenilor germani și din alte țări europene care au fost ținta unor acțiuni violente și de agresiune sexuală din partea unor imigranți musulmani proaspăt sosiți, generând reacții pe masură din partea organizațiilor de extremă dreapta neo-naziste și islamofobe. Nu întâmplător asistăm acum la un alt fenomen și anume reeditarea în tiraje de sute de mii de exemplare a cărții *Mein kampf*, având autor pe Adolf Hitler.

Situația din Europa este departe de a se stabiliza, dimpotrivă, pe măsura trecerii timpului problemele de integrare socială și profesională promise de guvernanți pentru noii veniți se dovedesc a fi extrem de complicate și nu întrunesc votul contribuabilului european confruntat cu propriile probleme generate de criza economică și cu rata destul de mare a șomajului, care afectează în mod direct tineretul și persoanele în varstă. După toate aceste probleme, țările europene bogate se confruntă și cu reacția comunităților de musulmani și est europeni care ocupă periferiile marilor orașe și văd în prezența noilor veniți afectarea propriilor interese a căror rezolvare a fost amânată de autorități. Cu siguranță că Europa va fi teatrul confruntărilor violente între grupurile de imigranți proveniți din valurile anterioare de refugiați cu cei care au luat cu asalt continentul în ultimele luni ale anului 2015, în rândul cărora s-au strecurat agenții ISIS.

Surprinzator că, deși Europa se află sub asediul unui Islam tot mai agresiv și intolerant, Comisia și Parlamentul European au găsit de cuviință să recomande renunțarea la confecționarea felicitărilor dedicate Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos pentru a nu jena comunitățile musulmane. În plus, lanțurilor de magazine să evite reclamele obișnuite pentru carnea și produsele de porc.

Pe un alt plan, în teatrele de operatiuni din Irak și Siria, în mod surprinzător, după intervenția eficientă a aviației rusești împotriva zonelor ocupate de ISIS, s-a alăturat acestor acțiuni și SUA, Marea Britanie și Arabia Saudită.

Am asistat la o mișcare strategică specială când un avion de luptă rusesc a fost doborât de către forțele aeriene turce la frontiera cu Siria, eveniment care a pus în dificultate viitorul relațiilor dintre Rusia și Turcia, tandem care-și propunea să dezvolte o rețea energetică solidă pentru aprovizionarea cu gaze naturale și țiței din zona Asiei Centrale și Mării Caspice a țărilor europene.

Odata pusă în mișcare aceast plan al exodului musulman către Europa, strategii americani au reactivat acțiunile de consolidare a prezenței militare și de intelligence pe aliniamentul Marea Baltică – Marea Neagră, realizând un „cordon sanitar" constituit din țările baltice, Slovacia, România, Bulgaria, Ucraina, izolând astfel Rusia de Europa Occidentală și îndeosebi de Franța și Germania.

Așa se face că anul 2016 debuteaza pe fondul prezenței gălăgioase și violente a musulmanilor adăpostiți în tabere la marginea marilor orașe și într-un climat geopolitic tensionat, marcat de evoluția situației din Orient și de amplificarea „agitației" în Moldova și Ucraina.

Cei ce vor lectura acest material ar putea crede că autorul este anti-american, că exagerează în legătura cu implicarea SUA atât în treburile Orientului Mijlociu Extins, cât și în cele ale Europei, că prezența scutului american instalat la Deveselu și a forțelor terestre americane pe teritoriul țării noastre ar fi o binecuvântare, că SUA ne vor proteja de o eventuala intervenție militară a Rusiei etc.

În 2012, când lansam cartea *România între scutul american antirachetă și katiușa rusească*, atrăgeam atenția ca pe lângă problemele tehnice și de mediu pe care le ridică acest proiect militar, scutul s-ar putea transforma într-o ploaie de stele dacă ar intercepta deasupra României rachete trimise de Rusia.

Să dea Domnul să nu se întâmple o asemenea catastrofă care ar putea afecta dramatic existența noastră pe meleagurile străbune.

Vom trăi și vom vedea !

Pentru a veni în sprijinul celor expuse mai sus și spulbera suspiciunile de subiectivitate, voi aduce drept argumente evaluările și recomandările formulate de două respectabile voci ale establisement-ului american, specializate în diplomație și geopolitică. Este vorba de Henry Kissinger și George Friedman.

Să dăm mai întai cuvântul nonagenarului H. Kissinger, fost secretar de stat în administratia Nixon, membru al Bohemian Club, Bilderberg etc., alături de foști președinți americani, militari de rang înalt, diplomați, elite ale marii finanțe și corporații.

„SUA le-a momit până acum pe China și Rusia, iar ultimul cui în sicriul lor va fi Iranul, care este desigur, principala țintă a Israelului. Am permis Chinei și Rusiei să se recupereze după sovietizare, pentru a le da un sentiment fals de bravado, acest lucru va duce la un deces foarte rapid al ambelor state. Suntem ca țintașul iscusit care-l provoacă pe începator să ridice arma și atunci când încearcă bang-bang !. Războiul care vine este grav, încât o singură superputere va câștiga și aceea suntem noi. Acesta este și motivul pentru care UE este într-o grabă așa de mare pentru a forma un suprastat, pentru că știu ce se apropie, iar pentru a supraviețui Europa va trebui să fie un singur stat întreg și unit. Această grăbire a lucrurilor mi-a aratat că ei știu bine că ceea ce urmează este foarte aproape. O, cât de mult am visat la acest moment încântător ! [...] Cine controlează petrolul, controlează națiunile, cine controlează mâncarea controlează oamenii... [...] Am spus armatei că trebuie să cucerească în jur de șapte țări din Orientul Mijlociu pentru a le exploata resursele și aproape că și-au încheiat treaba. Am ajuns la ultima cărămidă de temelie, adică Iranul, care într-adevăr va înclina balanța. Cât timp mai pot sta deoparte China și Rusia și să se uite cum America curăță terenul ? Marele Urs și Secera chineză se vor trezi din somnul lor, moment în care Israelul va trebui să lupte cu toată puterea și cu toate armele, pentru a ucide cât mai mulți arabi. Sperăm că, dacă totul merge bine, jumatate din Orientul Mijlociu va aparține Israelului. [...] Din cenușă vom construi o societate nouă, o nouă ordine mondială, va fi doar o singură superputere rămasă și un singur guvern global. Nu uitați ! SUA are cele mai bune arme, avem cea mai bună tehnologie, pe care nici un alt stat nu o are și vom scoate aceste arme atunci când este momentul. [...] Dacă nu ați auzit tobele războiului, înseamnă că sunteți surzi...

Și un sfat: dacă sunteți persoane obișnuite, atunci puteți să vă pregătiți pentru război prin mutarea la țară și construirea unor ferme, dar trebuie să vă luați armele cu voi, căci hoardele înfometate nu vă vor da pace. De asemenea, chiar dacă elitele vor avea

(continuare în pag. 11)

Cine aduce războiul în Europa

(urmare din pagina 10)

paradisurile lor sigure și adăposturi specializate, acestora trebuie să le fie frică în timpul războiului că civilii de rând le vor ataca adăposturile." (29 ianuarie 2015, New York)

Acum să punem în oglindă și discursul lui George Friedman, președintele STATFOR, la Consiliul de Afaceri Globale (4 februarie 2015, Chicago).

Pornind de la aprecierea sa că „Nici o țară nu poate trăi la nesfârșit în pace, nici chiar SUA", G. Friedman precizează auditorului că „vor fi conflicte în Europa ca cel din Iugoslavia și Ucraina, ajungându-se la războaie civile", subliniind că SUA nu are relații cu Europa. „Avem relații cu România, Franța, dar nu există o Europa cu care să avem relații. [...] Întrebarea care se pune este dacă Ucraina va fi o zonă tampon între Occident și Rusia, va rămâne neutră sau va adera la NATO, sau dacă NATO a mers prea departe în Ucraina, în așa fel încât hotarul să fie la 75 km de Stalingrad și la 500 km de Moscova ? Cu puțină vreme în urmă, Comandantul șef al forțelor terestre din Europa, gl. Ben Hoges a efectuat o vizită în Ucraina unde a anuntat oficial că instructorii militari ai SUA vor veni în această țară. De fapt, a fost acolo să distribuie medalii militarilor ucrainieni, deși protocolul militar al SUA precizează ca medaliile nu trebuie acordate străinilor. Dar a facut-o, arătând prin asta că armata ucrainiană este a lor, a SUA. După care a plecat. SUA livrează arme, material de artilerie și alte materiale țărilor baltice, Poloniei, României și Bulgariei. Toate aceste operațiuni SUA le face pe cont propriu, fără NATO, pentru că deciziile NATO trebuie luate în unanimitate de toți membrii. Scopul acestor manevre este ca SUA să instaleze un cordon sanitar in jurul Rusiei, iar Rusia știe. Rusia are impresia că SUA vor să dizolve Federația Rusă, dar scopul nostru este nu de a-i omorî, ci doar să-i rănim, să le producem pagube. În orice caz, ne-am întors la fostul joc.

SUA controlează oceanele lumii. Este în interesul lor primordial și este un lucru bun. Cel mai bun mijloc ca să nu fim atacați de flota dușmană, este să-i împiedicăm să o construiască. Politica pe care o recomand este cea promovată de R. Regan față de Irak si Iran. SUA le-a pus să se bata între ele, dar nu împotriva noastră. Este cinic, nu este moral, dar a funcționat... SUA nu este în măsura să-i ocupe pe toți, iar în momentul în care cizmele noastre ating pământul, suntem în minoritate. Deci nu avem trecere politică peste tot, dar avem posibilitatea și abilitatea în primul rând, să susținem variate forțe care se confruntă între ele, de acela folosim tactica atacurilor pentru sticăciuni (*spoiling atacs*), care destabilizează inamicul.

SUA nu pot interveni peste tot in lume. Trebuie să intervenim selectiv și foarte rar, intervenția militară fiind ultima opțiune.Nu putem interveni peste tot ca un imperiu.

Englezii nu au ocupat India, ci au luat statele individual și i-au făcut să se bată unii cu alții. Englezii au instalat apoi ofițerii lor la conducerea armatei indiene. [...]

Imperiile care au încercat să domnească în țările ocupate, au fost un eșec, așa cum s-a întamplat cu arealul nazist, pentru că nimeni nu are atâta putere să domnească direct. [...] Prin support politic, economic, militar, sfaturi și in cazuri extreme, procedăm ca în Japonia, Vietnam, Irak, Afganistan, prin atacuri pentru a produce stricăciuni și pentru a ne asigura hegemonia, folosindune de pretextul luptei împotriva terorismului...

Extremismul islamic nu este o amenințare la adresa securității SUA, ci o problemă de care ne vom ocupa, dar altele sunt interesele pentru politica noastră externa. După primul și al doilea război mondial și în perioada razboiului rece, interesele noastre prioritare au vizat relațiile dintre Germania și Rusia, pentru că dacă își unesc eforturile, avem o mare problemă. Scopul nostru principal este să știm că acest lucru nu se va întampla niciodată...

Pentru Rusia statutul Ucrainei este esențial. Rușii nu pot să plece. Pentru SUA, dacă rușii continuă să atace Ucraina, trebuie să intervină pentru a-i opri. De aceea, SUA încep aceste acțiuni, ca cele ale lui Hoges, adică instalarea în România, Polonia, Bulgaria, Țările baltice, de trupe de intervenție. Nu avem un răspuns la întrebarea ce va face Germania în această situație, când cordonul de securitate va izola Germania de Rusia.

Fostul cancelar german, Schroder este în Consiliul de supraveghere GAZPROM. Nemții au o relatie compexă cu rușii. Nemții nu știu ceea ce vor face în condițiile în care o parte importantă a exporturilor merg spre Rusia. Pentru SUA este important să împiedice unirea capitalurilor rusești cu tehnologia germană și capitalurile germane cu resursele naturale și capacitățile industriale rusești. Cum putem să împiedicăm această combinație ? SUA doresc să lovească această combinație cu linia de demarcație între Marea Baltică și Marea Neagră. Cel care îmi va spune cum va reacționa Germania, îmi va spune care va fi viitorul Europei în următorii 20 ani. Germania este o putere economică, dar este fragilă geopolitic și deci nu știe niciodată unde și cum își va vinde exporturile."

După cum am putut observa, asistăm la al treilea val geopolitic care se abate asupra Europei, când tot mai des în cercuri oculte se pune obsesiv întrebarea: pacea și prosperitatea promise de părinții fondatori ai UE au devenit realitate sau sunt doar iluzii ?

Europa de azi, aflată sub asaltul unui islam agresiv și intolerant va reusi să supravietuiască și să depășească provocările interne generate de adâncirea crizei economice, volatilitatea euro și a pieților externe, a tendințelor de reînviere a naționalismului extremist și secesiunii, va putea face față presiunilor SUA, Germaniei și Rusiei asupra țărilor din est pentru a le subordona propriilor interese și mai putin intereselor unei Europe unite ?

Se va putea trece peste prejudecățile și tragediile istorice, care urmăresc ca un blestem și dezbină statele europene ? Istoria ne-a demonstrat însă că rezolvarea conflictelor în interiorul Europei s-a facut în mod ciclic, prin spasme violente. În acest context european și internațional tensionat și cu o stabilitate incertă, se pune întrebarea dacă în cazul unui conflict major își va da cineva viața pentru și in numele Europei ?

Este o întrebare gre,a care exprimă impasul și răscrucea istorică în care am ajuns.

Se pare că, marile puteri europene se vor ghida și de aceasta dată în relația cu țările de pe frontiera de est după sloganul lansat de Adolf Hitler și anume „Unica datorie a popoarelor din estul Europei este să ne servească pe noi pe plan economic".

De altfel, asistăm la un paradox al democrației și o ironie a istoriei prin apariția pe piața germană și nu numai, a lucrării *Mein kampf* (scriă în 1923 de Hitler) în zeci de mii de exemplare cu intenția de a fi tradusă în mai multe limbi. Aceasta ne amintește de faptul ca elitele Germaniei naziste au creionat, înaintea tuturor, construcția unei Europe unite, însa prin forta armelor. Dacă mai comparăm etapele parcurse de pregătirea realizării UE cu planul conceput în 1943 de feldmareșalul Goring, vom observa similitudini izbitoare.

Același personaj afirma că „După părerea mea, chiar dacă pierdem războiul, nimic nu ne va împiedica să orientam evoluția Europei în sensul realizării Europei unite". Și într-adevar, nimic nu i-a împiedicat !

Revenind la izbucnirea unui nou război în Europa, cu amărăciune trebuie să recunoaștem că el nu va afecta în mod direct SUA, Rusia sau Germania, întrucât acestea vor prefera să aplice lovituri în zonele de „întâlnire" geostrategice, cele afectate în mod dramatic vor fi țările aflate pe aliniamentul între Baltica și Marea NEAGRA, țintă sigură fiind și România.

Din nou Romqnia se află la o mare încercare a destinului.

Să sperăm ca vom reuși și de această dată sa supraviețuim, dar pentru aceasta este nevoie să ne întoarcem cu fața la Dumnezeu, singura noastra nadejde în vremuri tulburi, pentru că în asemenea momente alianțele politico-militare s-au dovedit înșelatoare și efemere.

Să înțelegem mai bine îndemnul și profunzimea cuvintelor lăsate de părintele Iustin Pârvu, duhovnicul poporului român, înainte de a pleca la Domnul: „Pentru bani omul se duce până la capatul lumii, pentru Dumnezeu, de cele mai multe ori, nu se duce nici la Biserica de peste drum !"

Punând în oglindă situatia internațională a începutului de an 2016, amenințată de izbucnirea unui război în Orientul Mijlociu Extins, în care vor fi atrase Europa, SUA, Rusia și alte puteri cu interese în zonă, cu mesajul de anul nou 1883 scris de poetul și publicistul de geniu Mihai Eminescu, vom realiza că istoria se repetă iar elitele conducatoare rămân surde la zăngănitul armelor și la sunetul sfâșietor al trompetelor care anunță o nouă catastrofa pentru umanitate și pentru scumpa noastra Românie, ale cărei frontiere ar putea fi din nou amputate.

Dar să dăm cuvântul înflăcăratului patriot român: „Anul ce-ncepe nu inspiră multă speranță, nu anunță multă bucurie. Poporul este asezat între furtuna ce vine din Apus spre a întâmpina pe cea din Răsărit... Din nou chestiunea Orientului sau mai bine zis a împărțirii împărăției otomane e obiectul ce preocupă lumea politică și se poate ca evenimentele din Egipet să fi fost cel dintâiu stadiu al chestiunii... În acest conflict, pe care viitorul îl indică cu claritate, ce se va alege de cei mici ?

Poporul mic este pus tocmai ca o muche de despărțire între furtuna ce vine din apus pentru a întâmpina pe cea din răsărit. Oricare ar fi soarta armelor, oricare norocul războiului, oricât de înțeleaptă va fi politica micului popor, rezultatul evenimentelor va fi totuși stabilirea unei preponderanțe politice, pururea fatală nouă, chiar dacă nu ne-ar amenința cu nimicirea totală...

Totuși, starea noastră deși nu depinde de noi, și va fi determinată de alții, ar trebui ca guvernul să nu se ocupe cu chestiuni care au menirea să agite opinia publică...

E păcat și nedemn ca în situația gravă în care ne aflăm să mai jucăm comedia luptelor lăuntrice" (*Timpul*, 1 ian.1883)

Să sperăm că acest apel disperat ce ne transmite peste veacuri Mihai Eminescu, să fie auzit de șeful statului, parlament, guvernanți și politicieni care vor trata cu patriotism și responsabilitate misiunea incredințată de români, de a ne apăra de amenințările externe și interne, de a apăra unitatea și indivizibilitatea teritoriului patriei, udat generos cu sângele înaintașilor noștri.

Interesant este că pericolul unui nou război mondial a generat o mișcare la nivel gobal de alianță a tuturor iubitorilor de pace și bună înțelegere între națiuni, care propune unirea energiilor pozitive într-un flux energetic benefic, care să anihileze forțele întunericului și războiului.

Să sperăm că acest moment anunță începutul creării unei civilizații spirituale, bazată pe credința în Lumina Divină care va pătrunde în cele mai întunecate colțuri ale planetei și va schimba modul de gândire și de viață al oamenilor.

Dumnezeu să pogoare harul Iubirii și Înțelepciunii asupra conducătorilor lumii până nu este prea târziu !

Florentina Loredana DALIAN

RĂZBOI

Vezi, fata tatii, așa-i la război,
n-ai timp să te gândești la nimic,
ești mai mereu pe muchie de cuțit.
Eu am făcut la grăniceri,
era o noapte cu stele, mirosea a fân cosit;
de unde fân ? doar moartea trecea cu coasa pe-acolo.
Cine mi l-o fi scos pe rusu-ăla-n cătare ?
L-am somat scurt: *Stai că traaag !*
Serghei sau cum mă-sa l-o fi chemat
a ridicat mâinile și-a bâiguit românește:
Nu trage ! Copii !
Nenorociu' a scos poza și-a pus-o-n dreptul inimii;
Și-acuma trage, Mitică, trage mă boule !
tu, care n-ai tăiat o găină-n viața ta,
care plecai la MAT când se tăia porcu',
trage, soldat, n-auuuzi ? !
Am armat, ăla tremura ca varga,
pozhaluysta
am tras un foc în sus și i-am strigat tare: *fuuugi* !
blagodarya !
apoi din nou: *staaai* !
a-ncremenit;
mi-am scos vestonu' și i l-am pus pe umeri,
dacă-l vedeau mai încolo să nu-l recunoască;
ne-am privit în ochi, ai lui erau albaștri,
am văzut cerul în ei.
De-atuncea, tată, ceru-mi pare că seamănă cu doi ochi
într-o noapte când mirosea a fân cosit, a praf de pușcă și-a moarte.
Da' viața-i mai tare, chiar și-n război.
Mi-a azvârlit ceasul lui de aur,
(o fi fost ofițer, soldații nu cred să fi avut așa ceva)
doi bani nu face aurul la război,
eu nu-i cerusem nimic, am vrut să i-l dau înapoi,
a fugit.
Am rămas cu ceasu-ntr-o mână și pușca-n alta,
îmi cășunase că sunt trădător,
da' cum să omori un om atât de aproape,
mai ales când și-a pus copiii la inimă ?
Mie nu-mi treb'e aur, da' ceasu-l păstrez,
mă uit la el și-mi aduc aminte
de noaptea când m-am simțit de parca-aș fi fost Dumnezeu.
Și mă-ta-mare cică nu-s bun creștin
că nu merg la biserică;
cic-o să mă-nghită iadu',
da' eu mi-am trăit iadu' acolo, pe front,
și zic că poate s-o deschide și pentru mine Raiul,
o să mi-l deschidă ochii lu' Serghei sau cum mă-sa l-o fi chemat,
așa cum semănau ei atunci, în noapte, cu cerul.
Așa zic eu... da' parcă cine știe ?

Patrimoniu

Conacul Lazarovici din Mârșa

Convorbiri duhovnicești cu †Ioan al Banatului (VI)

„Lumina și întunericul, două lumi: una a iubirii și alta a păcatului.”

L.C.: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, în Pastorală la Nașterea Domnului – 2015, ați început cu un motto semnificativ *Iată, vestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul; că vi S-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul, în cetatea lui David*. (Luca 2, 10-11)

Î.P.S. Ioan: Binecuvântat să fie Dumnezeu, Care ne-a chemat, în ziua marii Sărbători a Nașterii Domnului, ca să ne bucurăm, împreună cu îngerii, de venirea în lume a Fiului Său, Hristos Domnul !

L.C.: Ați început Pastorala referindu-vă la Adam și la cele două lumi, cum ați numit „lumina și întunericul”. Vă rog să insistați asupra acestor semnificații.

Î.P.S. Ioan: Nașterea Domnului este momentul cel mai așteptat de Adam și de tot neamul omenesc. Cât de nerăbdători suntem noi să vedem în fiecare dimineață lumina soarelui, dar cât de lungă a fost așteptarea lui Adam, până să vadă, nu doar razele luminii, ci chiar Lumina luminii, pe Hristos Mesia !

Lumina și întunericul, două lumi: una a iubirii și alta a păcatului. Prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu începe Era iubirii în care a binevoit Dumnezeu să ne naștem și noi. „*Răsăritul cel de Sus*” a adus în lume „*Lumina cunoștinței*” (*Troparul Nașterii Domnului Iisus Hristos*) și lacrima iubirii Sale, pentru cea mai iubită și fascinantă creație a Sa, omul. Omul este o culme a unității dintre materie și suflarea de viață a lui Dumnezeu.

Întruparea este un act ce a marcat pentru veșnicie creația lui Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu Se îmbracă într-o mantie de țărână, ca să ne ridice pe noi din umbra morții.

La Botez, Hristos ne lasă să ne afundăm în El, așa cum S-a lăsat afundat și El de Sfântul Ioan Botezătorul, în apele Iordanului. El Se afundă, însă, mai întâi în țărâna Fecioarei, ca să sfințească tot ce a făcut Dumnezeu din țărână. Țărâna nu este o materie moartă, ci este umplută de har.

Cain a frânt pentru prima dată această țărână vie, atunci când și-a ucis fratele, pe Abel. Acela a fost primul atentat asupra vieții. Atunci a apărut în univers moartea, ca sabie a timpului, dar nu a veșniciei și a vieții.

L.C.: Minunat ați evocat Nașterea din Sfânta Fecioară, ca în continuare să afirmați că Întruparea Domnului este primul act al jertfei, deci ați făcut legătura cu jertfa de pe Golgota.

Î.P.S. Ioan: Hristos este vița din rodul căreia îl va hrăni pe om, ca să nu mai rămână în robia morții, ci să aibă parte de bucuria Cerului. Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Om asemenea nouă, afară de păcat, ca, pe noi, să ne facă asemenea Lui. Hristos Domnul a venit în lume și a luat „*chip de rob*” (cf. *Filipeni* 2, 7), ca să ne slobozească din robia morții. Întruparea este primul act al Jertfei Fiului lui Dumnezeu pentru noi, pentru mântuirea noastră.

Văzând viața lui Hristos pe pământ, ne dăm seama că drumul Golgotei începe de fapt de la Betleemul Iudeii, trece prin Egipt și apoi ajunge pe Crucea Golgotei.

Crucea a fost condeiul cu care Hristos a pus punct Jertfei Sale sângeroase. Însă Hristos este și azi în stare de jertfă, pe Sfintele noastre Altare, de unde, de două mii de ani, ne hrănește pe toți cu pâinea nemuririi, cu Sfântul Său Trup și Sfântul Său Sânge.

Hristos, în Cer, în stare de slavă, iar aici, pe pământ, în stare de Jertfă. Și va rămâne în această stare până îi va trece la Tatăl pe toți cei ce cred în Întruparea Sa din Fecioara Maria, Fiica ascultării desăvârșite. Ea ascultă și împlinește vestea Arhanghelului Gavriil, deschizând porțile pământului ca să-L nască pe Fiul lui Dumnezeu.

Prin Fecioara Maria, Fiul lui Dumnezeu coboară printre noi, Se face frate cu noi și leagă astfel, prin Întruparea Sa, o frăție pentru veșnicie. Ne spune: *Eu sunt și rămân Fratele vostru, vă iubesc și Mă voi jertfi pentru voi, ca să vă scap din robia morții*.

O, ce Frate Sfânt și iubitor ! Vine să rupă sabia morții, să ne elibereze de sub povara timpului și să ne deschidă poarta veșniciei. Sfințește timpul și-l afundă în veșnicie. Astăzi, să nu fim triști, căci îngerii se bucură văzând pe Creatorul lor că vine să ridice pe om la starea de bucurie și lumină, în care îl așezase Dumnezeu la început. Raiul este Patria îngerilor și a omului răscumpărat de Hristos. Aici este plinătatea bucuriei și a iubirii lui Dumnezeu. Aici Se odihnește Dumnezeu, revărsându-Și iubirea peste făpturile Sale.

Dacă întrebi azi un pământean unde își dorește să meargă cel mai mult, îți va spune despre cele mai exotice locuri de pe pământ. Însă puțini îți vor spune că doresc să ajungă în Rai, în Patria Iubirii.

Rostul omului nu este de a defila prin istorie, așa cum cred cei ce încearcă o desubstanțializare a *Cărții Cărților*. Omul, aici, pe pământ, este cuprins de flacăra unui rug ce nu se mistuie, acest rug fiind iubirea lui Dumnezeu care îl înconjoară tot timpul pe om. Aici, el este răcorit, din când în când, tot de lacrima iubirii lui Dumnezeu.

L.C.: Ați mai vorbit în Pastorală; Înaltpreasfințite Părinte, despre două teme imposibile pentru unii, aceea a Întrupării Fiului lui Dumnezeu și aceea a Țării. Mai mult ați comparat Țara cu un sfânt antimis.

Î.P.S. Ioan: Întruparea Fiului lui Dumnezeu este o temă imposibilă pentru cei ce nu cred în Hristos. Dar, pentru noi și pentru îngeri, este bucuria cea de Sus. Și Țara, pentru unii, este o temă imposibilă, însă le spunem că nu suntem țara lui „unu”, ci țara unui neam binecuvântat de Dumnezeu. Țara o încredințăm doar Unui singur Dumnezeu în Treime lăudat, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

Țara este icoana neamului nostru, pe care o încredințăm lui Dumnezeu pentru a o sfinți, căci în ea au trăit și vor trăi sfinții Săi. Icoana este o evadare din logos. Gândurile sunt culorile prin care noi zugrăvim lumea în conștiința noastră.

Țara este un antimis plin cu sfinte moaște, pe care Se jertfește, la fiecare Liturghie, „*Întrupatul*” Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

Doamne, nu lăsa pe nimeni să sfârtece acest sfânt antimis !

Aici au trăit mamele noastre sfinte, care au fost țărâna răsăririi fiilor acestui neam.

Aici a venit azi Hristos, să mă caute pe mine și pe tine, cei ce suntem căzuți la umbra păcatelor noastre.

Doamne, suntem aici la o margine de lume, precum odinioară leproșii la marginea cetăților !Doamne, așa cum Ți-ai făcut milă atunci de ei, fie-Ți milă și de noi !

L.C.: Adevărate rugăciuni spuse din iubirea de Țară ! Dar v-ați adresat, în mod special, părinților, îndemnându-i să-i crească în iubire față de Pruncul Iisus. Vă rog ...

Î.P.S. Ioan: Da, îi îndemn pe părinți să-și aducă pruncii să-L întâmpine pe Pruncul Hristos. Să-i lase să vină la El și să nu-i încredințeze celor care cred că fiii acestui neam sunt o simplă proprietate a statului. Ei sunt, prin Hristos, cetățeni ai veșniciei, cetățeni ai Cerului. Nimeni nu poate fi aici, pe pământ, proprietarul vieții, ci numai Dumnezeu, Care este Dătătorul ei.

O sabie poate tăia capul unui om, dar nu poate să-i taie viața. Sabia lui Irod mai varsă încă sânge în lume, dar nu va putea opri niciodată curgerea izvorului vieții. Și azi, **lacrimile multor mame se prefac în stele pe bolta cerului**.

Prin Întruparea lui Hristos, omul primește dreptul nașterii de Sus (cf. *Ioan* 3, 3). Omul își recapătă vocația fericirii și scapă de frica de a iubi.

Cerul din noi nu mai este trist, căci pe bolta lui strălucesc razele Luminii, razele *Răsăritului celui de Sus*.

Astăzi, ne-au ajuns din urmă prorociile, ne-a ajuns din urmă veșnicia.

Doamne, Te-am fi așteptat chiar și două veșnicii, căci am crezut în graiul profeților, că nu ne-ai părăsit și că o să vii la noi.

Doamne, chiar dacă Te-am așteptat la umbra păcatelor mele, niciodată nu mi-am vândut veșnicia pe o clipă.

Am știut că ateismul este o cădere din realitate, însă fiii acestui neam au rămas în realitatea sfinților, iar **sfinții au fost și vor rămâne candele ale Bisericii**.

Candela neamului nostru românesc nu se va stinge niciodată, căci în ea s-au adunat lacrimile unui neam care mult a suferit.

Sunt atâtea popoare care au naufragiat în istorie. Noi, nu, pentru că am călătorit și vrem să călătorim și acum după semnul stelei care i-a condus pe magi. Dacă pe ei i-a condus până la Betleem, pentru noi, Domnul dă poruncă stelei să ne conducă la limanul cel de Sus, cel al bucuriei cerești.

L.C.: În încheiere, Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, ne învățați să ne rugăm pentru neamul nostru românesc, pentru Țară.

Î.P.S. Ioan: Să tragem clopotele să se trezească istoria, căci nu putem dormi cu capul pe istorie. Istoria nu înseamnă Cartea morții unui neam, ci **istoria este ogorul unde crește pomul vieții unui neam**.

Să ne trezim din somnul rațiunii naționale, căci viața unui popor nu este umbră și vis, ci o ctitorie a lui Dumnezeu.

Doamne, dăltuiește în a noastră minte cuvintele *Evangheliei* Tale și iubirea de neam și de țară !

Buna rânduială a vieții, întru ascultare zace. Ascultarea și împlinirea *Cuvântului Evangheliei* ne aduc pace și multă mângâiere în sufletele noastre și în neamul nostru românesc.

Să iertăm și să mângâiem pe cei din nevoi.

Să izgonim ura și să semănăm iubirea în inimile noastre.

Doamne, varsă o lacrimă de iubire și de mângâiere și peste cei ce sunt în spitale și în închisori !

Doamne, nu părăsi corabia neamului nostru !

A consemnat Luminița Cornea

NOI CONTRIBUȚII LA BIBLIOGRAFIA LUI NICOLAE CREVEDIA

Nicolae Scurtu

Bibliografia poetului, prozatorului, traducătorului și gazetarului Nicolae Crevedia (n. 24 noiembrie 1902, Crevedia Mare, jud. Giurgiu – m. 5 noiembrie 1978, București) nu este temeinic cunoscută, nici specialiștilor, întrucât nu s-a elaborat, până acum, o astfel de lucrare atât de necesară cercetării literare.

O asemenea cercetare, sistematică și metodică, se constituie, în final, într-un excelent *instrument de lucru,* care ne poate orienta, cu desăvârșită obiectivitate, în labirintul creației lui Nicolae Crevedia.

Relevante sunt, în acest caz, epistolele pe care Nicolae Crevedia le-a trimis lui G. Călinescu, Perpessicius, Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu, I. Valerian, Nichifor Crainic, Octav Șuluțiu, Mihai Ilovici și, firește, altora.

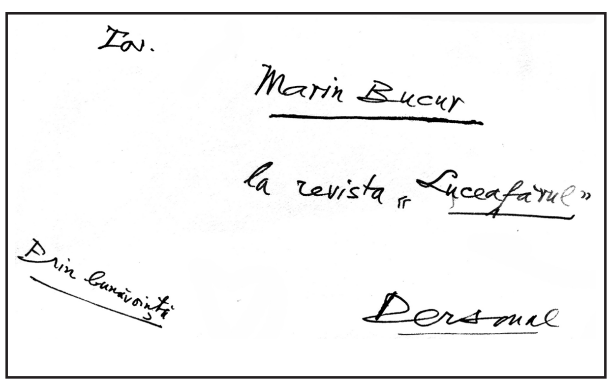
nicolae iorga

MARGINALII LA UN PORTRET

N. CREVEDIA

Remarcabile, sub multiple aspecte, sunt și epistolele pe care le trimite Nicolae Crevedia confraților săi mai tineri, Marin Bucur (1929–1994), istoric literar și Victoria Ana Tăușan (1937–2011), poetă, eseistă și traducătoare, redactor la revistele *Luceafărul* și, respectiv, *Pogonici*.

Epistolele acestea au fost generate, așa cum rezultă din cuprinsul

Ion. Marin Bucur la revista „Luceafărul” Din cunoștință Dersmul

lor, de unele colaborări ale lui Nicolae Crevedia la revistele aici menționate.

Se remarcă, cu destulă ușurință, reala plăcere a celor doi *redactori* de a-l avea colaborator pe Nicolae Crevedia, poet însemnat, memorialist capabil *să evoce* și *să restituie* oameni și secvențe dintr-un anumit timp care, pentru cei mai mulți, devenise *mit, legendă* și *istorie,* și, firește, epigramist[1] din stirpea celor aleși.

***

[București], 19 noi[embrie] 1965

Iubite domnule Bucur,

Întrucât nu știu cât voi rămâne aci pe la *Gazeta literară*, urc, prin bunăvoința bunului prezentator, articolul[2] către dumneata.

E un Iorga prezentat „pe toate suprafețele”, ca de un scriitor, care se zice c-aș fi eu.

Care te salut cu toată stima și dragostea,

N. Crevedia

P.S.

Eroul articolului meu fiind nițel mai ceva decât Gib. Mihăescu, a ieșit mai lung. Puneți-l, dragă, într-o pagină și să continuie într-alta, sau foileton sau nu știu mai cum.

Mai vorbim noi. În definitiv, evenimente ca acestea sunt rare. Peste 10 ani încolo.

N. C.

[Tovarășului Marin Bucur la revista *Luceafărul*. Personal. Prin bunăvoință].

***

[București], 14 oct[ombrie] 1966

Stimată doamnă Tăușan,

Prin binevoitoarea doamnă Creangă, scriitoare, prezentatoarea acestor rânduri, vă trimit volumul dumneavoastră, cu rugămintea să-mi copiați poeziile pe care le-am reținut.

Dumneavoastră aveți o caligrafie frumoasă. Dacă ar fi bătute la mașină, v-ar scuti de această treabă. Eu prefer, totuși, manuscrisul.

Cartea, firește, vă rog să mi-o înapoiați cu vreo ocazie. Adică, ce spun ? Mi-o trimiteți odată cu poeziile copiate. Aș face-o eu, dar sunt atât de prins deocamdată.

Pregătesc două volume p[en]t[ru] tipar. Trăiesc un trac nemaipomenit: trebuie să mai umblu-n ele. Plus alte obligații.

Ce-ați făcut cu manuscrisul acela *Căruciorul cu poezii* ? Dacă nu vă mai trebuie și vă e la îndemână, vreți să-l încredințați tot doamnei Creangă, sau să-i spuneți cam pe când să treacă pe la dumneavoastră să-l ia ?

Mulțumiri, dragoste prietenului Marin. Sărută mâna,

N. Crevedia

[Tovarășei Ana Victoria Tăușan. La revista *Pogonici*. Personal. Prin amabilitate].

***

[București], 15 aprilie 1967

Stimată doamnă Tăușan,

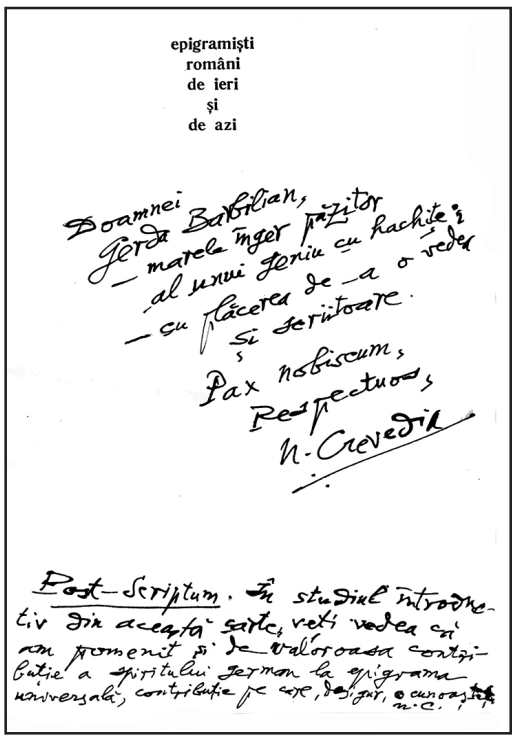
Iată, alăturat, două poezii, dintre care una, *Cântec de mai*, are și o variantă. Dacă e apreciată pozitiv, aceasta poate merge, cred, și în n[umă]rul pe iunie, înlocuind, eventual, pe una din cele care ziceți că o să apară, autor fiind tot subsemnatul.

În sfârșit, faceți cum credeți. Poezia intitulată *Înnoire* a apărut într-un ziar românesc pentru străinătate și care ziar nu se desface în țară. Celelalte, inedite.

Faceți și cu aceasta cum socotiți mai bine. Dacă m-ați pune și pe mine la curent cu ce s-a hotărât cu ele, v-aș fi de două ori recunoscător.

Salutări și dragoste domnului Marin Bucur. Al domniei voastre, respectuos,

N. Crevedia

epigramiști români de ieri și de azi

Doamnei Gerda Barbilian, — marele înger păzitor — al unui geniu cu hachițe; — cu plăcerea de a o vedea — și scriitoare. Pax nobiscum, Respectuos, N. Crevedia

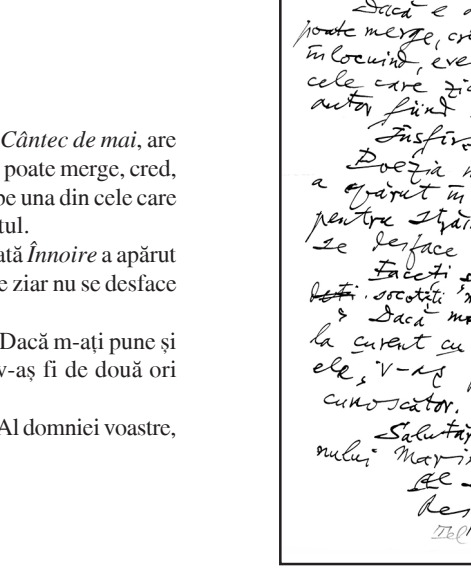
P.S. Eroul articolului meu fiind nițel mai ceva decât Gib. Mihăescu, a ieșit mai lung. Puneți-l, dragă, într-o pagină și să continuie într-alta, — sau foileton sau nu știu mai cum. Mai vorbim noi. În definitiv, evenimente ca acestea sunt rare. Peste 10 ani încolo ... N. C.

Note:

Originalele acestor epistole, inedite, precum și autograful dăruit doamnei Gerda Barbilian, se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

1. *Doamnei Gerda Babilian – marele înger păzitor al unui geniu cu hachițe; – cu plăcerea de a o vedea și scriitoare. Pax nobiscum. Respectuos, N. Crevedia. Post-scriptum. În studiul introductiv din această carte, veți vedea că am pomenit și de valoroasa contribuție a spiritului german la epigrama universală, contribuție pe care, desigur, o cunoașteți. n.c.* [*Epigramiști români de ieri și de azi. Studiu introductiv, antologie și note biobibliografice de Nicolae Crevedia*. București, Editura Eminescu, 1975, 294 pag.].

2. N. Crevedia, *Nicolae Iorga. Marginalii la un portret* în *Luceafărul,* 8, nr. 31 (190), sâmbătă, 18 decembrie 1965, p. 3, col. 1–3, jos.

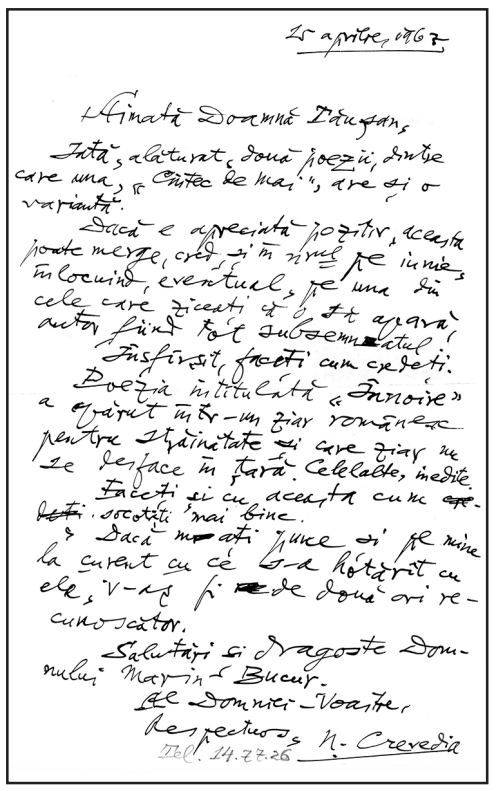

14 oct. 1966

Stimată Doamnă Tăușan, scriitoare,

Prin binevoitoarea Doamnă Creangă, prezentatoarea acestor rânduri, vă trimit volumul dumneavoastră, cu rugămintea să-mi copiați poeziile pe care le-am reținut. Dumneavoastră aveți o caligrafie frumoasă. Dacă ar fi bătute la mașină, v-ar scuti de această treabă. Eu prefer, totuși, manuscrisul...

Cartea, firește, vă rog să mi-o înapoiați cu vreo ocazie. Adică, ce spun ? Mi-o trimiteți odată cu poeziile copiate. Aș face-o eu, dar sunt atât de prins deocamdată. Pregătesc două volume p[en]t[ru] tipar. Trăiesc un trac nemaipomenit: trebuie să mai umblu-n ele! Plus alte obligații. Ce-ați făcut cu manuscrisul acela „Căruciorul cu poezii” ? Dacă nu vă mai trebuie și vă e la îndemână, vreți să-l încredințați tot Doamnei Creangă — sau să-i spuneți cam pe când să treacă pe la Dumneavoastră să-l ia ? Mulțumiri, dragoste prietenului Marin, Sărută mâna, N. Crevedia

15 aprilie 1967

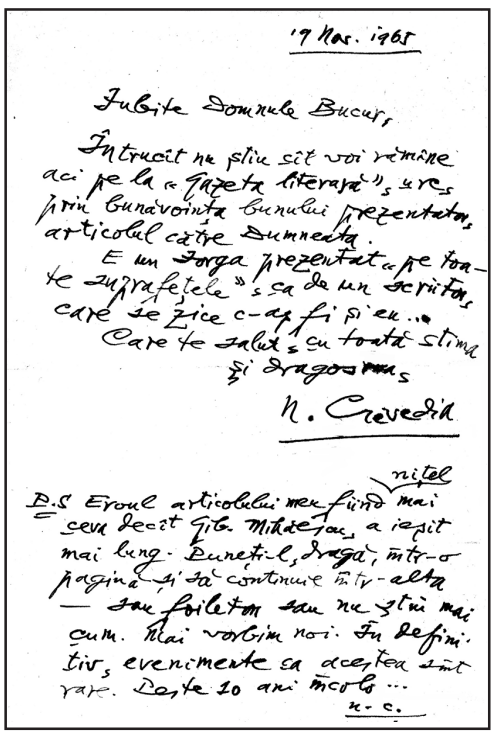
Stimată Doamnă Tăușan,

Iată, alăturat, două poezii, dintre care una, „Cântec de mai”, are și o variantă. Dacă e apreciată pozitiv, aceasta poate merge, cred, și în n[umă]rul pe iunie, înlocuind, eventual, pe una din cele care ziceți că o să apară, autor fiind tot subsemnatul.

În sfârșit, faceți cum credeți. Poezia intitulată „Înnoire” a apărut într-un ziar românesc pentru străinătate și care ziar nu se desface în țară. Celelalte, inedite.

Faceți și cu aceasta cum socotiți mai bine. Dacă m-ați pune și pe mine la curent cu ce s-a hotărât cu ele, v-aș fi de două ori recunoscător.

Salutări și dragoste domnului Marin Bucur. Al domniei voastre, Respectuos, N. Crevedia

19 Nov. 1965

Iubite Domnule Bucur,

Întrucât nu știu cât voi rămâne aci pe la „Gazeta literară”, urc, prin bunăvoința bunului prezentator, articolul către Dumneata. E un Iorga prezentat „pe toate suprafețele” ca de un scriitor, care se zice c-aș fi și eu... Care te salut, cu toată stima și dragostea, N. Crevedia

P.S Eroul articolului meu fiind nițel mai ceva decât Gib. Mihăescu, a ieșit mai lung. Puneți-l, dragă, într-o pagină și să continue într-alta — sau foileton sau nu știu mai cum. Mai vorbim noi. În definitiv, evenimente ca acestea sunt rare. Peste 10 ani încolo ... n. c.

Niculae STOICA

Pregătiri de război în urmă cu o sută de ani

Izbucnirea Primului Război Mondial a găsit Regatul României total nepregătit din punct de vedere militar, guvernanții fiind nevoiți să adopte pentru o perioadă o poziție neutră, deși dintr-un tratat secret de alianță cu Imperiul Austro-Ungar din anul 1883 rezultau anumite obligații militare. Ei erau conștienți că această stare nu putea dura prea mult și mai devreme sau mai târziu țara va fi prinsă în mrejele războiului.

În fața acestei primejdii, primul ministru I.I.C.Brătianu, care era și titularul Ministerului de Război, împreună cu Marele Stat Major au dispus măsuri urgente de întărire a capacității combative a armatei, alocându-se importante fonduri bănești, destinate în primul rând completării armamentului și echipamentului militar. Cu toate acestea inexistența unei industrii de profil, a personalului calificat, cât și starea precară în ceea ce privește aprovizionarea cu materialele și materiile prime necesare producției de război au dus la apariția unor situații critice, ce au necesitat luarea unor măsuri disperate. Printre acestea se numără și cele referitoare la identificarea bunurilor aflate în proprietatea persoanelor fizice și juridice ce urmau a fi rechiziționate la nevoie.

În acest scop, la data de 10 ianuarie 1916, *Monitorul Oficial* nr. 226 publica „Decizia ministerială No. 6, din 9 ianuarie 1916, referitoare la cereri de declarațiuni pentru metale, materiale, produse și accesorii a căror cantitate urmează să fie cunoscută de Ministerul de Războiˮ. Aflăm din preambulul acesteia că „În baza jurnalului Consiliului de miniștri nr. 1669 din 24 Octombrie 1915, paragraful 1, litera b și conform art. 5 din Legea de rechiziționi, toți proprietarii, comercianții, industriașii, fabricanții, exploatatorii, deținătorii sub orice titlu sau reprezentanții ori împuterniciții lor din comunele urbane, precum și proprietarii, industriașii, fabricanții, comercianții și deținătorii sub orice titlu sau reprezentanții ori împuterniciții lor [din comunele rurale], sunt obligați să declare în termen de 10 zile de la publicarea acestei decizii și afișarea ei la primării, metalele, materialele, accesoriile, instrumentele, produsele brute sau transformate așa cum se notează mai jos [...].ˮ

În cuprinsul deciziei erau enumerate peste două sute de produse care urmau a fi declarate, de la binocluri, lunete, ocheane, faruri și lanterne, la potcoave și caiele pentru potcovit caii, de la bujii, magnetouri și accesorii pentru mașini (cauciucuri, cricuri,vinciuri, leviere), la bidoane de tablă pentru ulei și benzină.

Un capitol deosebit îl formau metalele de orice fel, stare sau cantitate, în special cele neferoase (aramă, alamă, zinc, plumb, antimoniu etc.). Erau exceptate de la declarare „obiectele de artă de orice metal ar fi eleˮ.

Rezultatul centralizării urma să fie comunicat Ministerului de Război până la data de 1 februarie 1916. Documentul era semnat pentru ministru, de secretarul general, general de armată D.Iliescu.

Cum s-a desfășurat această acțiune în mediul rural aflăm dintr-un dosar din arhiva B.J.A.N. Ilfov (Fond *Prefectura județului Ilfov*, ds. nr. 140/1916), în care sunt cuprinse declarațiile unor săteni din comuna Dârvari-Ciorogârla, județul Ilfov, care și-au declarat sub semnătură și uneori cu martori asistenți dacă nu știau carte, toate obiectele de uz casnic din aramă deținute (cazane, căldări, tăvi, tingiri). Câteva exemple sunt ilustrative pentru frenezia stârnită de iminenta izbucnire a războiului. Astfel, sătenul Marin Chiriac, plugar de profesie (ca și ceilalți, dealtfel) poseda 2,90 kg de aramă, împărțite între o căldare și o tingire veche (*loc. cit.*, f. 37). Ceva mai avut era Savu Stoica, care se afla în proprietatea a 12 kg din prețiosul metal, repartizate în trei căldări și o tavă (f. 41). Un ultim exemplu, îl găsește pe Stan Tudor Sică în posesia a două căldări și o tingire, cântărind 4,70 kg (f. 98).

Dacă s-a reușit rechiziționarea lor nu se știe, întrucât în următoarele luni evenimentele s-au precipitat și Regatul României avea să intre în război alături de Antantă cu scopul mărturisit de întregire a teritoriului național. Dar cum niciodată socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg, cum spune un proverb popular, în urma unor greșeli și inconsecvențe, armata română prost dotată, echipată și instruită, după câteva victorii punctuale a suferit o serie de înfrângeri usturătoare, ceea ce a făcut ca în scurt timp teritoriul Munteniei să fie ocupat de trupele germane, bulgare și turce.

În urma bătăliei de pe Argeș, dintre armata română și cea germană, teritoriul Bolintinului din Vale și al celorlalte localități din apropiere, până la București, inclusiv Capitala, a fost ocupat de trupele germane care s-au dedat la un jaf sistematic, fiind rechiziționate clopotele bisericilor (ca la Ciorogârla sau Bolintin Deal), animalele și păsările de curte, produse alimentare, carele de transport și animalele de povară, cereale și furaje, precum și alte bunuri de consum.

Iată cum prezenta Dumitru Dima, fost primar al comunei Ciorogârla, în lucrarea sa *Puține cuvinte despre istoria unei localități de lângă București: Ciorogârla*, relatarea mamei sale, martoră a acelor timpuri „[...] din căsuța mică și sărăcăcioasă priveam pe geam cum treceau pe ulița nemții cu caii la pas, cu coifuri acoperite cu pânză, iar ulițele erau pustii, toți stam ascunși care pe unde puteamˮ.

Ce s-a întâmplat după ocuparea comunei de către germani rezultă din aceeași relatare: „A trebuit să predăm animalele de muncă, care ce aveam, cai sau boi, apoi ne-au fost luate cu forța vacile, oile, păsările, porcii, au început să percheziționeze și să adune bruma de făină, mălai, vasele în care mâncam și cele două clopote de la biserică [...]ˮ

De asemenea, într-o monografie a comunei Dârvari – Ilfov, scrisă în anul 1941, Angela Angelescu învățătoare la școala din sat, printr-un limbaj mai prudent de această dată, (în acea vreme România era aliata Germaniei și în țară se afla „Misiunea Militară Germanăˮ) descrie în felul următor cele petrecute în localitate în toamna anului 1916: „După ocupație s-a instalat poliția inamică, care strângea din tot produsul cât credeau de cuviințăˮ.

Reamintind aceste rânduri, am vrut să readuc în memoria generațiilor de astăzi câteva din nenorocirile și privațiunile pe care le-au trăit oamenii acelor vremuri de restriște, pentru că în acest an se împlinesc o sută de ani de la angajarea Regatului României în acea sângeroasă încleștare mondială, în care și-au pierdut viața un milion de români, din care 330.000 militari morți, răniți și dispăriți pe câmpul de luptă și peste 650.000 de civili, seceraţi de foamete, mizerie și boli sau ca urmare a represaliilor sub forma unor execuții sângeroase, victime în amintirea cărora, noi cei de astăzi, trebuie să ne reculegem cu pioșenie și să ne cutremurăm, pentru că prin jertfa lor a fost făcută România Mare.

De la Pitești la București prin Bolintin ...

Puțini știu că până la construirea și darea în folosință a primei autostrăzi din România, în anul 1972, municipiul Pitești era legat de București prin două căi rutierere, respectiv șoseaua națională Pitești – București, via Găiești-Chitila, dar și printr-un drum județean vechi de sute de ani, care trecea prin Bolintinul din Vale. Pe acest drum veneau la București sau mergeau spre Pitești vestitele diligențe cu caii lor nărăvași și vizitii grăbiți să ajungă la timp la destinație. Cu aceste trăsuri, în acele vremuri de demult, călătoreau oamenii și odată cu ei și veștile, bune sau rele, era transportată poșta și uneori chiar și banii.

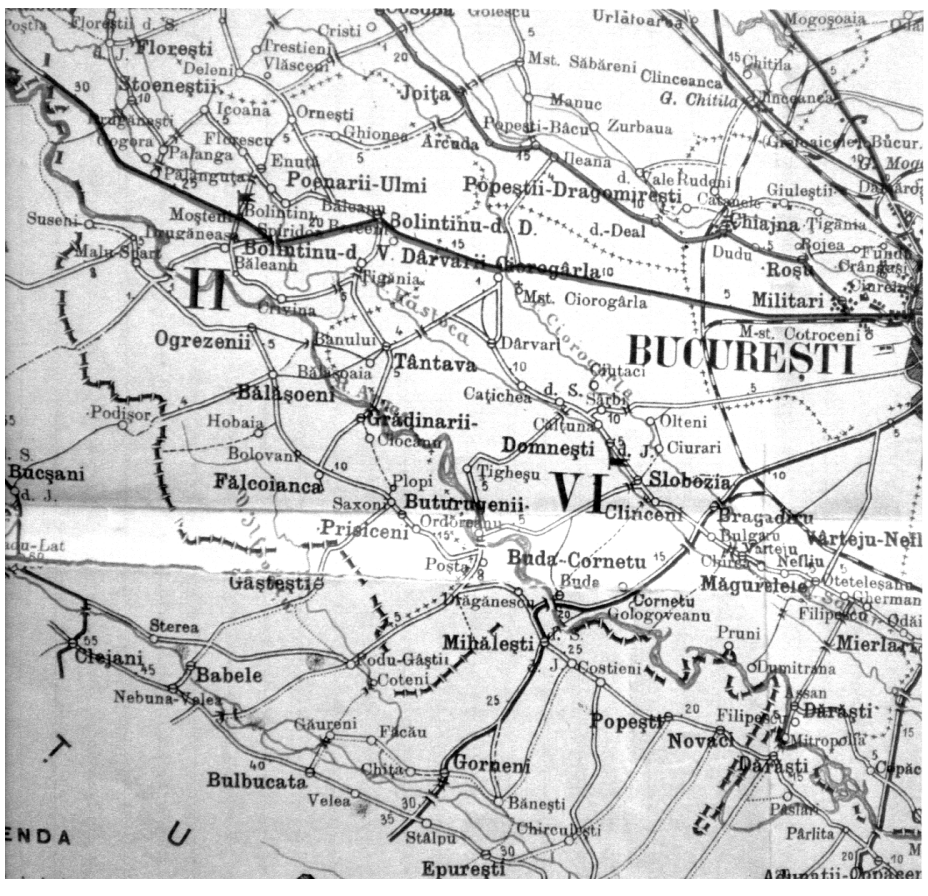
Acest drum este martorul mut al istoriei acestei părți de lume, pe el au venit spre București și prietenii și dușmanii, iar colbul său nu de puține ori a fost udat de sângele victimelor „tâlharilor de drumul mareˮ așa cum rezultă dintr-o înștiințare a ispravnicului de Ilfov, adresată „*Slăvitului Divan*ˮ la data de 14 octombrie 1810 și în care arată că: „*la podul de la Ciorogârla fiind locuri rele cu drumuri strâmtorate și pădure mare, unde totdeauna au bântuit cei cu cugetări rele, hoți și tâlhari, prădând și omorând pe locuitori și pe călătorii drumeți, și nefiind vreo căpetenie pe alocurea, până o prinde de veste, dregătorii și alte potere mai îndepărtate, tâlharii împlinindu-și voile lor își găsesc loc de depărtare,ˮ* motiv pentru care propune înființarea unei *căpetenii* în acest loc.

Nu trebuie uitat însă faptul că traficul desfășurat pe acest drum de-a lungul timpului, a contribuit la dezvoltarea comerțului local, la înființarea a numeroase prăvălii, brutării, cârciumi, hanuri și stații de poștă, mori, ateliere meșteșugărești, târguri, oboare și multe altele.

Despre traseul său, localitățile străbătute și felul mărfurilor transportate pe el în urmă cu mai bine de un secol, pe raza județului Ilfov, aflăm dintr-un Memoriu al Serviciului de poduri și șosele al județului, datat 3 ianuarie 1913, prin care se propuneau unele măsuri de modernizare a acestei căi rutierere, printre care și pavarea cu piatră cubică de granit, implicând un cost total de 721.680 lei.

Documentul menționează că: *„Această șosea începe de la Cotroceni [pe] raza Capitalei (punctul numit depozitul de furaje al armatei) și ia direcția spre vest, ea trece prin satele Militari, Ciorogârla, Bolintinul din Deal, Bolintinul din Vale și pe lângă satele Pălănguța și Drugănești, ea servește aceste sate , satele vecine cu ea, precum și partea de nord a județului Vlașca, care aduce la București produse agricole, lemne pentru foc și recolta tutunului, atât din județul Vlașca cât și din județul Ilfov.*

Locuitorii județului Vlașca, care vin în București trec râul Argeș pe podul de lemn de la Malul Spart și Șoseaua vecinală

Bolintinu din Vale – Malul Spart, care întâlnește șoseaua județeană București Pitești la km 0 – 21+266 [intersecția actualelor străzi Partizanilor și Palăncii], de aici înainte se mai împutinează, se împarte. La capul șoselei [km 31+458] limita județului, se învecinește cu județul Dâmbovița, de unde în continuare începe șoseaua vecinală care nu este bine întreținută.ˮ

Același memoriu ne informează și despre o altă cale rutieră ce făcea legătura dintre șoseaua națională București – Pitești, via Găiești-Chitila și drumul județean de care am amintit anterior, arătându-se că ea *„Începe din șoseaua județeană București – Pitești la km 0+155 în satul Militari [la intersecția dintre actualele străzi ale Virtuții și Uverturii] și merge până la hotarul județului Dâmbovița km 29+980 la comuna Brezoaiele, traversând satele Militari, Roșu, Dudu, Chiajna, Dragomirești din Deal, Bâcu, Joița, Cosoba, Cămărașu și Brezoaia, iar de aci continuă în județul Dâmbovița pe lungime de 4 km în satul Brăiloiu unde dă în șoseaua națională București – Pitești. La km 31+5oo. Lungimea totală a acestei șosele este de34 km dintre care 29+980 în județul Ilfov, iar restul de 4, 020 km în județul Dâmbovița.ˮ*

„Importanța acestei șosele din punct de vedere economic și al intesității circulațiunii este foarte însemnată, prin faptul că leagă județul Ilfov și Capitala București cu județele Argeș și Dâmbovița, fiind foarte frecventată scurgându-se zilnic spre București sute de care încărcate cu lemne de foc și de construcție, var, petrol, păcură, fructe, fânețuri, olărie etc. – Tot pe această șosea se mai transportă la Capitala București un enorm număr de care încărcate cu productele agricole și cu pietrișul extras din râurile Dâmbovița și Ciorogârla care se întrebuințează la construcțiile din București.

Din punct de vedere militar, această șosea este de o importanță foarte mare, deoarece Comuna Militari este un Cartier Militar, – Comuna Chiajna are fortul Chiajna și pe această șosea între Militari – Brezoaia se fac întotdeauna exerciții și manevre cu trupe de Artilerie.

Această șosea atât de importantă din toate punctele de vedere , din cauza lipsei de mijloace și a frecvenței prea mari [a transporturilor] este în stare foarte rea , – iar între km o+ooo și 8+000 este chiar impracticabilă încât este absolută nevoie a se lua măsuri pentru a se aduce în stare bună sau a se trece pe seama Ministerului” [Ministerul Lucrărilor Publice]..."

(Mulțumim personalului de la Sala de studiu a Biroului județean Ilfov al Arhivelor Naționale pentru solicitudinea manifestată și amabilitatea cu care ne-a pus la dispoziție documentele de arhivă.)

Pictorul Gheorghe M. Tattarescu, moșierul din Clejani

Marian GRIGORE

În mijlocul Bucureștilor, pe strada Domnița Anastasia, fostă Belvedere, se găsește o veche clădire, cu aspect de han, una dintre ultimele de acest fel rămase în picioare. Construită în primii ani ai secolului XIX de un anume Dimitrie Popescu, putem spune că a avut un destin privilegiat, atâta vreme cât trecătorul de azi poate citi pe o plăcuță fixată pe zid următorul mesaj: „În această casă a trăit și a creat pictorul Gheorghe M. Tatărescu timp de patruzeci de ani".

Bănuiți că este vorba despre clădirea ce adăpostește Muzeul „Gheorghe M. Tattarescu", care i-a fost cămin și atelier din anul 1855 (când o cumpără de la frații Alecu și Teodor Popescu), până la moarte, în 1894. Se regăsește aici o mare parte a operei pictorului Tattarescu (1818-1894), precum și a altor artiști cu care autorul a intrat în contact într-un moment sau altul al vieții. Creațiile și locuința în care a trăit, au fost donate Muzeului București de două nepoate ale pictorului, Georgeta Wertheimer și Michaela Euleutheriade (fiicele Luciei), făcând posibilă deschiderea muzeului în 1953.

Nu ne vom ocupa de destinul acestei case-muzeu și nici măcar de traiectoria artistică a apreciatului pictor ci, respectând „regulamentul" acestei rubrici, vom arăta câteva din legăturile pe care Tattarescu le-a avut cu spațiul bolintinean, încercând și sperând stârnirea interesului și respectului pentru valorile locului. Vom aminti numai că Gheorghe M. Tattarescu este socotit precursor și reprezentant de frunte al academismului românesc, creația sa fiind, până la un punct, similară cu însăși evoluția spre modernitate a artei plastice autohtone.

Aflăm din lucrarea unei rude, Jacques Wertheimer-Ghika (*Gheorghe M. Tattarescu, un pictor român și veacul său*, București, ESPLA, 1958, p. 197), că în mai 1892 Gh. Tattarescu își făcea testamentul, împărțindu-și agoniseala de o viață între soție și cei trei copii. „Averea constă din casa bătrânească din strada Belvedere și o moșioară Anghelești-Tămășeanca (Vlasca), pe care și-o cumpărase cu câțiva ani în urmă (1874) din onorariul primit pentru pictarea bisericii Albe și Sf. Ilie Rahova din București. [...] îl încântase priveliștea frumoasă de pe colina unde se găsea locuința modestă spre apele Neajlovului, ca și vecinătatea unui prieten, maiorul sârb Mișa Anastasievici, căruia îi pictase biserica în 1868 (Clejani)." Acestor bunuri ar mai trebui adăugate încă o casă în București (Fundătura Esculap, nr. 4), o vie în dealul Pleașa, județul Prahova și o sumă de bani[1], ceea ce indică o stare materială mai înfloritoare decât cea deplânsă de Wertheimer-Ghika în monografie.

Foarte apreciat pictor de biserici fusese eroul nostru, zugrăvind peste 50, printre care, pe lângă cele mai sus menționate, din zona noastră putem adăuga pe cele de la Ciorogârla-Samurcășești sau Letca Nouă.

Detalii inedite și interesante despre familia și despre stăpânirea pe care strălucitul reprezentant al artelor plastice românești a avut-o la Clejani[2] le aflăm din dosarul citat în nota anterioară, păstrat la Arhivele Naționale din București. Astfel, vom cunoaște că-și va întregi moșia achiziționată în 1874 cu o alta, aflată în același hotar, cu o întindere de 248 de pogoane. Vânzătorul era un îmbogățit al vremii, Ghiță Trifu, iar această fâșie, provenind din marea moșie a Clejanilor, se învecina la nord cu apa Drâmbovnicului (care o despărțea de Obedeni), la sud cu apa Bratilovului (care o despărțea de restul Clejanilor), la vest iarăși cu Clejanii, iar la est cu cealaltă proprietate a pictorului, prima cumpărată, Anghelești-Tămășeanca[3].

Actul de tranzacție, încheiat la 2 iunie 1889, era numai un episod din sinuosul parcurs al bătrânei moșii vlășcene. De pildă, la început de veac XIX, stăpân pe aici era influentul boier Alexandru Vilara, grec de origine, rusofil și mason, care va ajunge pe înalta treaptă a marii vornicii. De la el, moșia va intra în posesia unui balcanic putred de bogat, maiorul sârb Mișa Anastasievici, îmbogățit din comerțul cu sare pe Dunăre și exilat în Țara Românească unde stăpânea mai multe proprietăți și un impozant conac la Clejani. Zicea maiorul că „proprietatea mea Clejanii [este] compusă din trupurile Clejani, Clejencuța, Căzănești, Bucșani, Hobaia, Obedeni sau Vadu Lat, Tiuleștii, Stănislăvești, Dănciulești sau Sterea, formând o singură proprietate sub numire de Clejani". Avea 14.990 de pogoane, din care 6.531 de pădure !

Mișa Anastasievici continuă relatarea prin enumerarea acaretelor de pe moșie: „două perechi de case mari cu două etaje, cu trei dependințe și grajd în aceeași curte, o brutărie, spălătorie, magazie de spirt, magazie de producte, trei grajduri cari servă pentru îngrăjatul vitelor, 12 case parterre pe linie, solid construite, o școală de patru clase cu două dormitoare, o povarnă de spirt construită într-un etaj, la Obedeni două case pentru sub-prefectură și milițieni, La Vadu Lat și Sterea alte două case pentru proprietar, cinci hanuri aflate la Clejani, Vadu Lat, Obedeni, Sterea și Hobaia, patru mori pe rîul Neajlov cu 14 alergători și două pive cu șase roate"[4]. Era la anul 1875 și poate că descrierea nu impresionează prea mult. Cunoscând însă starea actuală a acestor locuri, bătute cândva de invitații maiorului, personalități precum Brătianu, Maiorescu sau însuși viitorul rege Carol, nu ne putem împiedica să le deplângem devenirea.

Gheorghe M. Tattarescu îndrăgise aceste meleaguri, unde locuise o vreme chiar la conac, pe când picta biserica din Clejani. Aici se simțea acasă. Atunci când Ghiță Trifu va scoate la vânzare moșia, cumpărată de la moștenitoarele defunctului maior Mișa, pictorul va achiziționa bucata despre care am vorbit mai sus. După moartea lui Tattarescu[5], în urma partajului din 1895, Anghelești-Tămășeanca va trece în stăpânirea fiicei, Lucia, căsătorită din 12 iulie 1897 cu negustorul bucureștean Ion George Eleutheriade.

Aceasta ar fi scurta poveste vlășceană a pictorului Tattarescu, a unor locuri pe care el și familia le-au stăpânit mai mult de cinci decenii. Iar dacă biserica m-rii Samurcășești a căzut pradă devastatorului cutremur din 1940, alegându-se praful de prețioasa pictură, elegantele compoziții de la Clejani, deși nefericit restaurate în vremuri mai vechi, încă pot fi admirate în incinta ctitoriei maiorului Mișa.

[1] DANIC, Fond *Creditul Funciar Rural*, ds. 627/1875, f. 17r-v, 18r-v. Act de partaj din 3 martie 1893, încheiat între Maria, soția defunctului pictor și copiii lor Aureliu, Mihai și Lucia.

[2] Sat aflat în nordul județului Giurgiu, în comuna omonimă, la circa 10 km de Bolintin Vale.

[3] DANIC, *loc. cit.*, f. 3

[4] *Ibidem,* f. 61.

[5] La 24 octombrie 1894, în casa de pe strada Plevnei, nr. 9, din București, înceta din viață „d-lui George Mihail Tătărescu, de șepte zeci și șese ani, profesor, căsătorit cu d-ei Maria, născut în Focșani, fiul decedaților Mihail Tătărescu și Smaranda". (*Ibidem*, f. 21)

Jocul vieții și al morții

Vasile GRIGORESCU

Urmând zisa unui cântec de demult, ajuns celebru în interpretarea lui Gică Petrescu: „La Bolintinul din Vale / E un puț cu cinci izvoare / Două reci și trei amare / Cine bea din el nu moare", am profitat că într-un dosar de stare civilă din 1893 (SJAN Giurgiu, Fond *Starea Civilă Bolintin Vale*, ds. 89/1893) sunt cuprinși nu numai decedații ci (raritate !) și cauzele care au determinat această stare, pentru a arunca o privire asupra acelor vremi.

Zicerea cântecului n-ar trebui luată *ad-literam*, pentru că altfel de mult Bolintinul era stațiune geriatrică. Adică, la Bolintin se murea/moare ca peste tot, iar pe atunci, acum un veac și mai bine, încă mai cu spor.

Avea Bolintinul din Vale al anului 1893 statutul de comună rurală, formată din patru cătune: Băleanu, Moșteni, Drugăneasca și Malu Spart. Spre deosebire de A.D. 2016, nu includea Crivina și Suseni. Și o mică precizare: fuziunea primelor trei cătune a dat localitatea Bolintin Vale de azi. Pentru alte lămuriri topografice, curioșii se pot adresa Redacției. Locuitori, circa 3260, răspândiți în 685 de case (apud *Marele Dicționar Geografic* – MDG). Primar era Marin Grigoriu, frate cu celebrul (mai târziu) coautor al *Crimei din strada Teatrului*, Dobrică Grigoriu, despre care vă vom povesti cândva.

Nume familiare ? Desigur: Dobrișan, Mătăchiță sau Sugurel în Moșteni; Baba Neaga, Despa, Manolache sau Pârvănescu în Drugăneasca; Bordieru, Bodârlău, Mincu sau Trăistaru în Băleanu; Apostoiu, Bran, Chiriță sau Zabăru în Malu Spart.

Meserii dintre cele mai diverse: comercianți, cizmari, cojocari, funcționari, mămulari, fierari, dulgheri etc, însă într-o majoritate zdrobitoare plugari. MDG-ul pomenea, pe lângă plugari, de „53 de industriași și 17 au diferite profesiuni".

Se năștea în acel an 227 copii (18 naturali !); pe cătune: Moșteni – 28, Drugăneasca – 44, Băleanu – 87, Malu Spart – 64, iar la patru nu se specifică locul. Căsătorii numai 28. Cel mai populat era Băleanu, urmat de Malu Spart, Drugăneasca și la urmă Moștenii.

Morții erau în număr de 116, însă când vom urmări situația pe cătune, observăm, curios, că la Malu Spart era cea mai ridicată mortalitate (Moșteni – 14; Drugăneasca – 18; Băleanu – 30; Malu Spart – 45; la restul de 9 nu se specifică cătunul). Cauzele unei rate mai ridicate a mortalității în Malu Spart nu se pot lesne identifica, probabil țineau de o mai proastă calitate a vieții. Nici raportul născuți/morți nu este favorabil satului de peste Argeș: Malu Spart – 64/45; Moșteni – 28/14; Drugăneasca – 44/18; Băleanu – 87/30.

Mortalitatea infantilă făcea ravagii, reprezentând majoritatea cauzelor de deces (54 copii sub un an – 29 în Malu Spart ! – la care se adăugau 26 sub 10 ani). Nou născuții mureau mai mereu de fălcariță (tetanos), boală caracterizată prin contracția dureroasă a mușchilor și cauzată de lipsa de igienă a celor care le îngrijeau rana de la buric.

Alte cauze ale deceselor erau tusea convulsivă (simpă, 17 cazuri sau însoțită de dureri de inimă într-un caz), junghiul (7), frigurile însoțite sau nu de tuse (4), tifosul (3), durerile de inimă (2), paralisia (1), dizenteria (1), tuberculoza (1), pelagra (1), vărsatul (1), epilepsia (1), la naștere (1), brânca (1).

Surprinde existența unui singur caz de deces al mamei la naștere. Arată priceperea moașelor satului ca și o anumită bunăstare a femeilor comunei. Tinerețea mamelor nu poate fi neapărat invocată, atâta vreme cât piramida vârstelor este cea firească (17 cazuri sub 20 de ani; 130 decada 21-30 ani; 53 decada 31-40 ani; 15 peste 40 de ani). Era moașă „diplomată" Ecaterina Grigorescu (n. 1859, din Drugăneasca), căreia i se alăturau altele opt fără școală.

Apar unele cauze de deces mai „exotice", precum „umflătura pe spinare" sau în urma unor accidente. Astfel, sfârșea la 31 august maluspărteanul Florea Vasile Ionicel, de 33 de ani, „apucat de un lemn" (nr. 82/1893) sau, pe 4 septembrie, adolescentul de 16 ani din Drugăneasca, Daie Radu Despa „lovit de cal" (nr. 86/1893). În 1893 nu s-au înregistrat crime sau sinucideri, ceea ce nu înseamnă că în alți ani au lipsit.

Era anul în care se prăpădea Grăsuna, copilă de doi anișori, suferindă de „tuse și friguri", lăsându-și îndurerați părinții, pe Mitică Ion și Marcela din Drugăneasca. În ianuarie, de Sf. Ignatie Teoforul, trecea la cele veșnice preotul Dumitru Duhovnicu în casa părinților săi din Malu Spart. Avea 35 de ani, era văduv și slujea la parohia Ghinești. Murea și un nepot de preot, Ștefan, de numai cinci zile, răpus de „thetanus" la 25 iunie în casa tatălui său, Dumitru Oprescu, din cătunul Băleanu. În Moșteni era plâns Petre, copil de un an și jumătate, fiul lui Mitică Dobrișan și Anica, răpus la 10 august de junghi. La 18 septembrie se sfârșea o rudă a subsemnatului, Alecsandru, de numai două zile, copilul străbunicilor mei paterni, Marin Ștefan și Despa din cauza aceluiași îngrozitor „thetanus". De tânăr se ducea Ghiță Mătăchiță din Moșteni, om la 38 de ani, căsătorit cu Luța, răpus de tuberculoză. Tifosul era cauza din care murea pe 11 noiembrie, la numai 17 ani, Oprița, fiica lui Dică Lazăr din Băleanu. Cel mai vârstnic dintre decedații anului 1893 a fost Năstase Dinu din Băleanu, încetat din viață pe 17 martie, la 75 de ani (nr. 27/1893).

V-am prezentat câteva aspecte din cotidianul unei neînsemnate localități din Muntenia sfârșitului de veac XIX. Era epoca Regatului, a unei „Românii Mici" în plină efervescență spre modernitate, a unor vremuri în care Botoșanii erau încă al treilea oraș al țării. În cazul Bolintinului din Vale, urmând tema articolului, provoacă mirare unele aspecte, să le numim statistice. Apelăm pentru comparație la o publicație specializată a Ministerului Agriculturei, Industriei, Comerciului și Domenielor, Serviciul Statisticei Generale, intitulată *Mișcarea Populațiunei României în 1893*, București, 1898. Aflăm de aici (Tabelul XXIV), că la numărul de nașteri din anul 1893, Bolintinul era depășit doar de marile orașe reședințe de județ. Nici la capitolul deceselor situația nu era diferită (Tabelul XXXIX). Câteva exemple cu raportul născuți/morți pot fi concludente (amintim că la Bolintin Vale acesta era 227/116): Curtea de Argeș (86/105), Cernavodă (106/145), Găești (119/99), Calafat (210/207), Târgu Jiu (131/177), Oltenița (194/171), Slatina (204/249), Câmpina (92/61), Râmnicu Vâlcea (179/194), Giurgiu (591/562) etc. Anul 1893 nu reflecta o situație excepțională, ci una care se vede repetată anterior și posterior acestei date.

O singură concluzie s-ar impune: Bolintinul din Vale întrunea pe atunci niște condiții de viață propice dezvoltării multilaterale, făcând față cu succes, mai bine decât alții, dificultăților, epidemiilor și calamităților, dând dovadă de o bună adaptabilitate la mediu și la constrângerile socio-politice. Că nu a profitat decât până la un moment dat de aceste atuuri, este o altă discuție.

Dizarmoniile unui trio romantic

Florin Colonaș

Într-un oraș al muzeelor, cum este Capitala Franței, într-o multitudine de instituții de acest tip, având cele mai variate tematici ca și de cele mai diferite structuri arhitectonice, găsești întotdeauna ceva de descoperit, care trebuie cu orice chip vizitat. Sunt muzee gigantice, unele în clădiri vechi, altele în construcții moderne, minuni ale arhitecturii.

Există, într-un oraș vechi precum Parisul, spații emblematice, aflate în locuri de legendă pentru artă. Unul dintre acestea este cartierul Montmartre, cu celebra sa cocoașă de pământ. Rai al pictorilor, colina Montmartre a jucat un rol extrem de important în evoluția artei moderne. Pe aici s-au perindat multe dintre marile valori ale artei secolului al douăzecilea. Se putea, oare, ca în acest loc să nu existe un muzeu ? Nici vorbă că da !

Într-un loc de un pitoresc fără seamăn, există în „Bel Air" cea mai veche casă a cartierului, reparată în 1959, un *Muzeu al Impresionismului*, pe care ghidul respectivei instituții îl recomandă a fi *cel mai frumos muzeu al Parisului*. Oricum, muzeul de pe colina Montmartre este de un romantism fără egal.

Colina aceasta, devenită celebră grație artiștilor, poartă un nume care derivă fie din *Mont de Mercure*, fie din *Mont de Mars*, fie din *Mont des Martyrs*, ultima dintre acestea fiind cea care a dat rădăcina cuvântului Montmartre, cu toate că prima denumire datează din anul 742. Originile sunt cu mult mai vechi, desigur, căci așa cum scria Gérard de Nerval, plin de entuziasm după descoperirile palentologice ale lui Georges Cuvier, în 1798, ale resturilor de patrupede ierbivore terestre și acvatice și a reconstituirii acestora, „marea diluviană a scăldat marginile străvechiului munte, încet, încet, pe bucăți apărute din apă adăpostindu-se acești monștri informi". Odată marea retrasă, pe vârf a apărut zeul Marte, apoi Mercur, veneraţi fiecare prin temple, de aceea colina este cunoscută prin două vocații: războiul și comerțul.

Este o istorie lungă și plină de farmec a acestei coline aflată la 104 metri deasupra Senei și la 129 de metri deasupra nivelului mării, care în 1821 avea 21.000 de locuitori, iar astăzi numără circa 200.000.

După Revoluție, la 1789, într-o Franță aflată într-o continuă schimbare, colina s-a denumit *a lui Marat*, pentru faptul că marele pamfletar obișnuia în clipe sumbre să se refugieze în carierele din vârful promontoriului, unde-și afla tihna necesară scrierilor sale. O istorie lungă, plină de povești și momente picante, care au constituit material suficient pentru multe cărți de știință, artă sau literatură.

Dacă vrei să vizitezi *Muzeul Impresionismului*, trebuie ca de la stația de metrou Lamark-Coulaincourt să urci pieptiș scările, după cum ești avertizat pe plăcile din marele bulevard, iar apoi să urci voinicește stradele în pantă, pavate cu granit.

Suișul pantelor cu trotuare înguste îmi aduce aminte de străzile pavate cu piatră de rîu, cu case vechi dispărute astăzi, din fericire fixate pe pânză de căre artiștii noștri, cum ar fi acea casă de poveste, de pe strada Fonteriei, care despica două artere de circulație ale acelui cartier plin de farmec din Dealul Arsenalului bucureștean, care astăzi se odihnește pe vecie sub Casa Poporului.

Până a ajunge în rue Cortot, treci pe la o mica intersecție unde te întâmpină prietenește un local celebru, *Le lapin agile* (iepurele sprinten), derivat, de fapt, din *Le lapin la Gil*, personaj pitoresc, proprietarul crâșmei, care-și pictase singur firma pentru a fi „în ton" cu cei care îl vizitau.

Agitat a mai fost cartierul acesta ! Așa s-a întâmplat din martie în mai 1871, când comunarzii luptau pentru justiție socială. Între 21 și 28 mai 1871, în Comuna Montmartre mor mii de oameni, rămând în istorie drept săptămâna însângerată. În 1870, august, la Ploiești au fost mișcări antidinastice, conduse de Candiano Popescu, existând teoretic o Republică ploieșteană, subiect speculat de Ion Luca Caragiale în celebra piesă „Conu Leonida față cu reacțiunea", care s-a bucurat în decursul timpului de variate interpretări.

După această etapă tragică, Montmartre devine un spațiu de emulație aristică fără echivalent. Este proclamată chiar și o Republică Montmartre, iar primul ei președinte este Francisc Poulbot, caricaturist umanist, supranumit părintele puștanilor.

Există o grădină în Montmartre cu castani, salcâmi și sicomori, care după ce în secolul al XVIII-lea era grădină de agrement, este astăzi o rezervație ecologică în care au acces doar pisicile !

Dar să ajungem în rue Cortot, la muzeu, unde cu prilejul celei de-a o sută cinzecea aniversări a nașterii Suzannei Valadon este organizată o expoziție, ghid în opera sa, acompaniată de numeroase opere ale fiului său, Maurice Utrillo, ca și de ale lui André Utter, partenerul de viață al acesteia. Un adevărat triumvirat pictural.

În casa aceasta cu o fațadă pitorească asemnea caselor din basmele lui Perrault sau fraților Grimm, au locuit pictori celebri: Raoul Dufy, Emile Bernard, Charles Camon, Renoir, Emile Otto Friesz, Maximilien Luce sau grecoteiul Pierre Cralanis. În casa muzeu Minulescu din Bucuresti, există o lucrare semnată de Cralanis. Caricaturistul Poulbot, locatar și el, are un bust în interiorul grădinii. Să nu uităm, a fost... Președinte ! În afara trio-ului Valadon, Utrillo, Utter, au mai locuit alte celebrități, printre care scriitorul Leon Bloy sau creatorul acelui *Théatre Libre*, André Antoine. O mărturie a locatarului Auguste Renoir: în curte se află leagănul, aninat de craca unui masiv arbore, imortalizat într-o pânză din 1876 și expus un an mai târziu în expoziția impresioniștilor.

După ce a locuit între 1896 și 1905 împreună cu primul său soț, bancherul Paul Maussis, Suzanne Valadon se va instala aici împreună cu fiul său Maurice Utrillo și, mai târziu cu companionul și viitorul său soț André Utter, cu toate necazurile pe care le-a întâmpinat în această perioadă, atât din partea concubinului său cât și a fiului Maurice. Existau probleme care făceau ca întrega stradă și, uneori, tot cartierul să participe, într-un fel sau altul la viață acestui „trio infernal". Din aceste tensiuni, dar în egală măsură și înflăcărate pasiuni, a erupt o nebănuită energie creativă, care a permis membrilor acestui trio ca arta să le capete un plus de forță, înflorind și reînoindu-se. În ultimă instanță este vorba despre o complicitate creativ-artistică, răsfrântă atât asupra intimității lor, cât și în privința imortalizării acestor locuri unde au trăit și lucrat.

Pentru a se organiza această expoziție celor trei importanți maeștri ai paletei, au fost adunate 150 de opere, care ilustrează o perioadă cuprinsă între anii 1912-1926, timp petrecut de aceștia în rue Cortot, în câteva spații situate în același perimetru.

Apartamentul reprezintă locul central de conviețuire și creație, martor al rivalităților și în egală măsură de stimă reciprocă la cel mai înalt grad. Admirația, complementaritatea ca și inspirația mutuală s-a manifestat în cele mai diferite forme, binențeles până când Suzanne și Maurice vor pleca în rue Junot, Utter rămânând locatar până la săvârșirea sa din viață, în 1948.

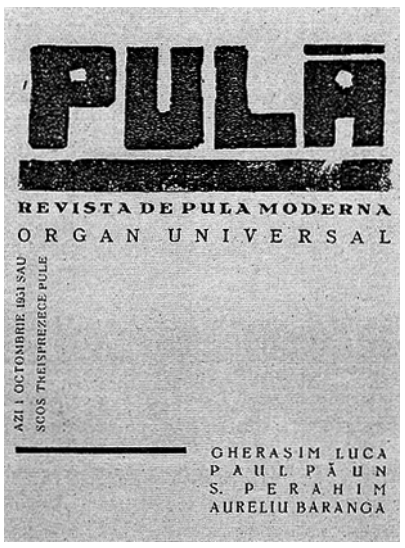
Valadon se instalase în atelierul pe care-l ocupase Emile Bernard la vârsta de 47 de ani, iar Utrillo avea 29. Asta se întâmpla în 1912, anul separării de bancher. La puțin timp după instalarea celor doi, Utter va veni și el aici, în 1914 și va rămâne cu aceasta până la separarea din 1926.

(continuare în pag. 20)

Un "pornograf" bolintinean

Nae POPESCU

Ce lupte se duceau în România interbelică ! Cât talent, câtă energie, cât patos au fost aruncate pe câmpul de bătaie ! Era conflictul dintre vechi și nou, între tradițional și modernitate, între libertate și închistare. Era o consecință a faptului că Istoria nu avusese răbdare ca poporul român să atingă nivelul de cultură, de civilizație al unor state precum Franța, Anglia sau Germania, la care se raportau atât adepții tradiționalismului cât și cei ai modernității. Primii nu vedeau cu ochi buni cum ceilalți erau nerăbdători să ardă etapele, să o ia înainte într-o cursă pe care ei înțelegeau să o conducă. După război, în provinciile nou alipite, vechea administrație regățeană se purta ca într-un teritoriu cucerit, impunând „de la centru" reglementări și oameni prea puțin adaptați și interesați în a respecta valorile locale. De aici disensiuni și asperități greu de domolit. În plus, afluxul de oameni din aceste noi teritorii purtase cu sine noi curente de gândire, noi așteptări, noi concepții. Toate aceste contradicții vor da naștere unor oameni novatori, ce vor așeza cultura românească în prima linie a curentelor artistice și literare ale timpului, uneori chiar în invidiata calitate de dirijori.

Un front extrem de puternic, susținător al curentului tradiționalist îl formase marele istoric Nicolae Iorga, deși unii îi atribuie în epocă mai degrabă rol de marionetă în mâinile maestrului păpușar Carol, cel care din postura de renegat și dezertor se întoarce ca să pozeze în „lup moralist". I-a fost și Președinte al Consiliului de Miniștri acestui rege care a urmat la tron (întâmplare nemaiauzită !) propriului fiu. De atunci au românii expresia „a ajunge din cal, măgar !". O întâmplare iarăși de toată mirarea va fi când îl va exclude pe principele Nicolae dintre membrii casei regale pe motiv de „căsătorie morganatică" (! ?).

Nu putem să-l acuzăm în mod direct pe Iorga de obtuzitate sau îngustime ideologică, putem în schimb întrezări (cum au făcut-o și alții) atingerea unui scop, un interes în acțiunile marelui istoric. Pe lângă susținerea convingerilor proprii, arunca o perdea de fum menită să mascheze din apucăturile acestui rege imoral, pasionat de bani, femei și putere. Necruțător în aprecieri, folosindu-și din plin talentul de polemist și tăișul verbului, atacurile lui Iorga erau distrugătoare. Spunea despre Gellu Naum la debutul din 1936: „Pregătiți-vă borcanele cu spirt, a apărut un nou monstru. Numele lui este Gellu Naum".

Cu ce vehemență se exprima împotriva cărții indecente chiar Regele Carol al II-lea (!) într-o conferință ținută în 1934 la Școala de vară a lui Iorga de la Vălenii de Munte. Sau în altă parte, la 12 mai 1934: „Sânt incontestabil autorități care trebuie să vegheze și să tragă linia de democrație (sic !) între cartea morală și cea imorală." Și încă „Va trebui găsit un sistem – poate fiscal – prin care să se încurajeze până la extrem, prin care să putem degreva cartea bună, iar, pe de altă parte, să putem pune bariere, încărcând-o cu imposite, cărții proaste." (*Cuget Clar*, I, p. 176)

Principala tribună împotriva stricăciunii, contra celor pe care Iorga și adepții săi îi treceau în categoria pornografilor literari, devine revista *Cuget Clar*. Câteva titluri ale anul întâi (1936-1937) sunt elocvente: *Lupta împotriva pornografiei*, *Îndrăzneala pornografilor*, *Ce aduce pornografia*, *Porcografii*, *Lupta d-lui N. Iorga contra pornografiei*, *Arestarea pornografului Bogza*, *Prostie demagogică și mâncărime pornografică* etc.

Răspunsul blamaților „pornografi" nu a fost mai puțin concludent. O dată prin creații, apreciate superlativ de posteritate. Apoi prin gesturi și atitudini care fac deliciul istoriei literare, precum cele ale grupului avangardiștilor. Nu invitau ei pe „Răuvoitorii noștri să ia Tramwaiul în spate", ca în *Alge* sau precum Bogza, care achitat pentru încălcarea bunelor moravuri în articolul *În vocabular, divagații și precizări* își tipărește cărți de vizită cu textul: „Geo Bogza. Achitat. 28 noiembrie 1932" ? Sau gestul suprarealist, ironic și plin de umor al celor patru tineri liceeni (Aureliu Baranga, Gherasim Luca, Paul Păun, Jules Perahim) care aveau să scoată o raritate bibliofilă: *Pulă. Revistă de pulă modernă. Organ universal* cu subtitlul „Azi 1 octombrie 1931 sau scos treisprezece pule". Se zice prin târg că în 1933, fastidiați de accentele moralizatoare ale marelui istoric, i-au trimis-o cu dedicația „Tu ai ? N-ai !". Sau că era voba despre revista *Muci*, cu dedicația „Pentru că nu purtăm fuduliile în tabacheră ne intitulăm Grupul Mucoșilor". Tot pentru Iorga. Că n-au fost bine primite o dovedește faptul că expeditorii au ajuns la Văcărești.

Iar dacă pentru unii ca Lovinescu sau Arghezi, Iorga își folosește propriile arme, pentru „plevușcă" întrebuințează „ciracii", asmuțindu-i împotriva stricătorilor moralei nației și a „pornografilor". Astfel, pe mai multe pagini ale revistei *Cuget Clar* (I, 1936-1937, p. 794-796), un asemenea slujitor al opiniilor iorghiste – Const. George Munteanul – desființează cele scrise de un învățător din Bolintin (Nicu Tudor) în revista *Școala Ilfovului* (ian-mar și sep-oct 1935), care îndrăznise să recenzeze laudativ „cartea de o trivialitate certă, *Pentru un petec de negreață* a pornografului cunoscut N.D. Cocea". Rău abordase bolintineanul și „cartea de frumoasă ținută literară *Luceafărul* de d. Cesar Petrescu", despre care are îndrăzneala să constate că autorul „nu a putut să dea pe Eminescu poetic". I se recomandă atunci, ironic, să se îndrepte către „romanele d-lui Lovinescu; sânt încredințat că un asemenea gust nu i-l vor putea satisface decât acele cărți, care îi vor prilejui tot odată o nouă recenzie elogioasă a pornografiei." Marea greșeală, de neiertat, o face învățătorul Nicu Tudor atunci când apreciază romanul *Ochii Maicii Domnului*, al „autorului pornograficei cărți *Cimitirul Bunei Vestiri*", Tudor Arghezi, de care însuși Iorga se ocupase în mai multe rânduri.

Concluzia moralistului este categorică: un recenzent precum bolintineanul Nicu Tudor „care găsește cu cale să-și aleagă din întreaga literatură românească operele lui Cocea, Arghezi, Aderca, Sevastos, Branițte și (din cea străină) Lawrence, nu poate fi în spiritul revistei [*Școala Ilfovului*; n.m.], care zice că este împotriva pornografiei; al doilea, fiind vorba de un învățător, chemat să presinte colegilor săi posibilitatea de a-și îndrepta preferințile pentru o carte, el este, așa cum o face, un nechibzuit, un atentator la moralitatea școlii, căruia trebuie să i se închidă paginile revistei, iar ministrul Educației Naționale să ica măsuri de a-l scoate de la catedra unde, atât în școală, cât și la cercurile culturale învățătorești, învățătorul face propagandă pentru acea literatură categoric pornografică, ținuită chiar de revista care dă ospitalitate rândurilor ce nu fac altceva decât să bată apa în piuă sau să elogieze scriitori de mult recunoscuți ca distrugători ai moralității".

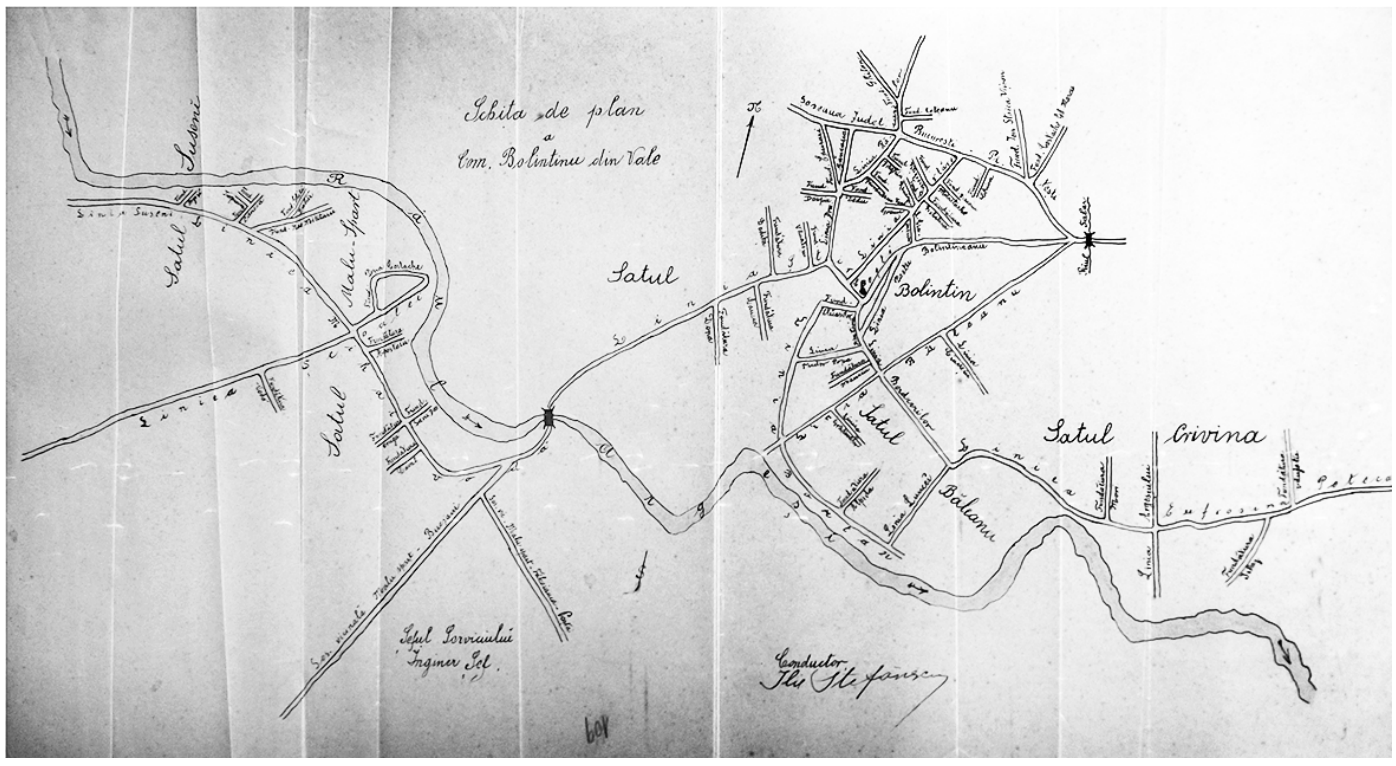
Cine erau scriitorii înfierați de Iorga și ciracii săi ? Toată floarea cea vestită a literaturii române interbelice: Lovinescu, Arghezi, Ion Barbu, Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu etc. Posteritatea se va dovedi necruțătoare cu aprecierea iorghiștilor, validând-o pe a modestului învățător bolintinean.

TRISTEȚEA STRĂZILOR UITATE

C. ȘTEFAN

La început a fost Uliţa. A urmat Linia. Acum avem străzi, ba chiar bulevarde.

Obligativitatea denumirii fiecărei străzi în conformitate cu reglementările europene, a pus autorităţile în faţa unei dificile întreprinderi: ce criterii să adopte la nivel de localitate ? De aici începe diferenţierea, respectiv modul de abordare, de tratare a problemei: simplist, formal sau responsabil şi ca atare să se ţină cont de elemente de istorie, toponimii, personalităţi locale, evenimente, topografie, particularităţi etc. Nu ştiu şi nu mai contează cine a propus şi cine a dispus denumirea străzilor actuale în Bolintin Vale, dacă s-a consultat sau nu populaţia. Cert este că a ieşit ceva nepotrivit, asemănător cu un costum de haine prost croit. Croitorul a lucrat neprofesionist: măsuri greşite, material prost ales s.a.m.d.

Privind în jur la alţii, în unele localităţi edilii au rezolvat problema şi mai simplu: strada Principală şi apoi străzile laterale, de la unu la câte există. Adică lipsă de imaginaţie şi formalism. În altele s-au folosit denumiri din atlasul botanic: copaci, arbuşti, flori sau părţi ale acestora (Spinului, Ghimpelui s.a.) care trădează probabil profesia iniţiatorului – profesor de ştiinţe naturale. Cele mai originale şi de apreciat denumiri de străzi le consider pe cele din comuna Floreşti-Stoeneşti care pun în valoare istoria locală şi personalităţile care au trăit pe străzile respective: str. Domnească, str. Mavrache, str. Negoi, str. înv. Ionel Ulmeanu, str. Eftimiu, str. Saborului, str. Legănari etc.

Referitor la Bolintin Vale se impune să facem puţină istorie. Deoarece în secolul XIX era format din trei cătune relativ despărţite (Bolintinul de Mijloc, ulterior Băleanu; Moşteni-Ştirbeşti şi Drugăneasca), pentru identificarea adreselor locuinţelor se foloseau antroponime şi toponime locale: Băleanu, Baba Neaga, Bordieri, Briceag, Boerească, Burtan, Poarta Luncii, Drăgoi şi altele. La fel fundăturile, cu numele familiilor trăitoare. Cele mai lungi se numeau linii (Argeşului, Gârlei, Băleanu) apărute după Regulamentul Organic, respectiv după 1831.

Odată cu Legea Comunală a lui A. I. Cuza se începe denumirea străzilor şi chiar numerotarea lor, lucru realizat practic în ultimul sfert de veac al sec XIX. După această acţiune au avut ulterior modificări şi îmbunătăţiri pe linie administrativ teritorială, astfel încât la începutul sec. XX problema era rezolvată mulţumitor, având la bază legi şi criterii clare.

Un document găsit şi cercetat la Arhivele Naţionale, BJAN Ilfov, Fond *Prefectura judeţului Ilfov*, dosarul nr. 86/1912, conţine schiţa de plan a „*Comunei Bolintinul din Vale cu situaţia stradelor din fiecare sat elaborată de conductor Ilie Ştefănescu de la Serviciul de Poduri şi Şosele din Jud. Ilfov – 17 nov. 1912*" pe care o anexăm. Documentul este foarte important, pentru că demonstrează că la acea dată întreaga comună avea reţeaua de străzi bine definită.

După primul război mondial au loc câteva modificări privind denumirea unor străzi. Apare str. Lt. Călin Tănescu (învăţător erou de război), str. G-ral Praporgescu în loc de linia Drugăneasca, str. Poarta Luncii în loc de Ştirbeşti, str. Lt. Marinate (erou război), str. Octavian Goga (în loc de Epurani) şi se trasează str. Boereasca în continuarea fundăturii Dedu până la dispensarul veterinar de mai târziu. Această situaţie s-a menţinut până prin anul 1956, când autorităţile locale au înlocuit numele vechi cu altele noi, în conformitate cu noua optică a regimului comunist de înlăturare a urmelor unui trecut ce trebuia uitat. Am fost astfel binecuvântaţi cu denumiri gen: str. 1 Mai, str. Libertăţii, str. 23 August, str. Partizani, str. Republicii, str. Băncii. Mare parte din fundături şi-au pierdut numele. O simplificare ce avea să conducă la ştergerea din memoria noilor generaţii a numelor unor familii mai înstărite, ai unor fruntaşi ai comunităţii, care nu mai trebuiau pomenite oficial.

Dar să revenim la ultima acţiune de numire şi numerotare a străzilor ce a avut loc la începutul anilor 2000. Paradoxul este că s-au păstrat denumirile anterioare aproape în totalitate (excepţie str. 30 Decembrie) şi doar s-au completat cu unele străzi nou apărute ca urmare a exploziei edilitare de după 1990. S-a ratat prilejul când se putea repara marea prostie comunistă şi se puteau restabili denumirile de dinainte de 1950, corect şi justificat puse. Ba s-a înlocuit chiar numele inspirat al străzii Liniştei (a cimitirului) cu cea de intrarea Republicii.

Acum să facem o trecere în revistă a străzilor din Bolintin Vale. Se va observa că nu excelăm nici în imaginaţie, nici nu se respectă trecutul localităţii şi nici nu se amintesc personalităţile locale. Începem cu str. Republicii (fostă Poet Bolintineanu) care începe din centru şi se termină dincolo de Sabar. Pe ea se află practic toate instituţiile de interes: şcoala gimnazială, liceul, Trustul de Petrol, biserica Adormirea Maicii Domnului, Romtelecom, Căminul cultural, notariate, Judecătoria, băncile, restaurante şi magazine, Procuratura, Policlinica, dispensarul TBC, blocurile de locuinţe. Ar trebui să fie cea mai frumoasă dar cu toate încercările (şi cheltuielile) nu este. Acţiunile de înfrumuseţare s-au dovedit contrare: au dispărut copacii stradali din cauza lucrărilor de canalizare şi alimentare cu apă potabilă.

Strada Palanca începe de la Km. 30 al Autostrăzii şi se termină la târgul săptămânal. Strada Poenari are un nume care derutează. Ea s-a numit Drăgoi şi ducea spre satul Poenari până s-a construit autostrada. Acum, drumul spre Poenari este prin altă parte. Mai degrabă i s-ar putea spune str. Spitalului, pentru că pe ea se ajungea la fostul spital rural, celebru în zonă, vechi de peste 100 ani.

Str. G-ral Praporgescu a cărei denumire se referă la un erou din primul război mondial, nu are nicio legătură directă cu Bolintinul din Vale. Mai degrabă a avut generalul Eremia Grigorescu, pentru că părinţii şi alte rude sunt înmormântaţi în cimitirul din Bolintin Vale.

Continuăm cu str. 23 August (fostă Epuran, fostă Baba-Neaga, fostă Octavian Goga) şi str. 1 Mai (fosta „Ariciu"). Strada Mieilor (înainte Fundătura Pârvănescu) a rămas cu acelaşi nume. Numele provine nu de la miei, ci de la Mieluş Pârvănescu, primul locuitor al uliţei-fundătură.

Altă stradă: Florilor (fostă Despa, cunoscută ca „la Găoază") pe care stă Floriţa Năstase, dar nu de la ea-i provine numele ci a fost ales întâmplător. Str. Partizani (fosta lt. Călin Tănescu, învăţător erou în războiul 1916-1918 conform inscripţiei de pe monumentul eroilor din centrul localităţii şi care a locuit pe această stradă la nr. 56), înainte Drugăneasca. Numele de „Partizani" vine de la Cooperativa Meşteşugărească „Partizanul" care avea două ateliere de cizmărie în anii '50 ai secolului trecut, campe la jumătatea străzii (în casa acum C.A.R. şi în a familiei Jan Apostoiu). Aşadar nicio legătură cu partizanii roşii care au activat în spatele frontului germano-sovietic în al doilea război mondial.

Str. Poarta Luncii (înlocuieşte str. Ştirbeşti – vechii moşneni ce deţineau pământurile din dreapta ei până la Palanca). Ca toponim vechi are un înţeles ce trebuie elucidat: înseamnă ieşirea spre lunca Argeşului sau chiar ar fi existat o aşa zisă poartă păzită de „portărei" care încasau o formă de impozit mai înainte de trecerea prin vadul (ulterior podul) peste râul Argeş. Pe str. Băncii nu s-a aflat şi nu se află nicio bancă, nici măcar de lemn dar'mite de credit sau depuneri. S-a numit anterior fundătura Dana, de la familia cu acelaşi nume.

Str. Soldat Vânătoru (înainte numită la fel, după numele unei familii cu mulţi copii) şi-a luat acum numele de la soldatul erou Gheorghe Vânătoru, din războiul al doilea mondial. Str. Belşugului – fosta Boereasca – pentru că ar fi existat un conac al familiei Dedu (de unde şi vechea denumire de Fundătura Dedu) iar apoi casa cu adevărat boerească a familiei Marinescu. Tot pe această stradă, la capătul spre str. Agricultori, avea o mare şi frumoasă livadă şi viţă de vie altoită preotul Tănase Matache. Pe aceeaşi stradă, la intersecţia cu str. Agricultori (fostă Lt. Marinate) se află clădirea (dublată de o casă nouă) dispensarului veterinar, construită între cele două războaie mondiale de comunitate ca reşedinţă pentru doctori veterinari şi cu anexe pentru tratarea animalelor. Str. Justiţiei, corect numită pentru că şi pe ea se afla din perioada interbelică Judecătoria Bolintin Vale, acum policlinică-ambulatoriu pendinte de spitalul Bolintin.

Str. Viitorului (nume predestinat !) pe care s-a aflat stadionul localităţii între anii 1950-1970. După revoluţie a fost ocupată treptat de spoitori, iar pe partea dreaptă tot aceştia au cumpărat grădinile unor locuitori şi şi-au ridicat case de un gust pe care ne abţinem să-l caracterizăm. În acelaşi cartier de spoitori mai există şi str. Carpaţi, un nume bizar (probabil de la ţigările Carpaţi).

Str. Sabar, fostă Linia Gârlii, care într-adevăr ducea până la vadul imediat în aval de podul peste râul Sabar (Răstoaca). Str. Argeşului – fosta Linia Argeşului – se termină la zăvoiul Argeşului („pe de vale").

Str. Libertăţii (fosta Linia Băleanu, după numele boierilor Băleanu care au deţinut moşiile de la Bolintin Deal – unde-şi aveau conacul – şi Vale, până dincolo de malul drept al Argeşului şi pe care au fost împroprietăriţi clăcaşii după 1831 cu loturi de casă, trăgându-se satul „la linie") începe de la Primărie şi se termină la balta spre Crivina. La capătul dinspre Crivina se numea Bordieri, pentru că probabil cândva aici erau bordeiele dinspre malul Argeşului ale ţăranilor foarte săraci sau, mai plauzibil, de familia Bordieru.

Str. Dimitrie Bolintineanu, paralelă cu str. Libertăţii. Cândva se numea Burtan (jumătatea spre sud) şi Briceag (spre nord). Ulterior s-a numit 30 Decembrie. S-a uitat să se denumească vreo stradă cu numele fraţilor Costică şi Atanasie Bolintineanu, personalităţi de excepţie ale Bolintinului, care au deţinut terenul şi conacul unde se află liceul, terenul de sport şi până la Argeş şi care au fost promotorii modernizării Bolintinului din Vale.

Cu excepţia uneia (str. Progresului) unele fundături nu au primit nume. În perspectiva îndesirii construcţiilor de locuinţe, poate era necesar. Trebuie să amintim alte două străzi: str. Speranţei (fosta Luncei) care leagă str. Libertăţii de str. D. Bolintineanu şi str. Tudor Vladimirescu (la fel, legătură între cele două străzi pomenite mai sus). Nu cred că naşii acestei străzi au ştiut că pe 16 martie 1821 Tudor cu pandurii săi au traversat podul peste Argeş trecând apoi pe străzile Poarta Luncii, Partizani şi Palăncii până la Sabar şi încă o dată, în luna mai, pe str. Palăncii, pe atunci drumul Piteştilor. Bine că a fost pomenit totuşi.

Ultimele botezate sunt străzile: Bisericii, Intrarea Republicii, Viilor, Stadionului şi Trandafirilor. Observaţia ar fi că pe Viilor nu mai este nicio vie (iniţial era drum de exploatare şi se numea la Pristos), iar pe Trandafirilor nu există niciun trandafir. Acestea sunt, aşa cum s-au numit şi se numesc străzile (foste uliţe şi linii) ale Bolintinului din Vale.

Crivina, sat aparţinător de Bolintin Vale, are şi el străzi botezate în ultimii ani. Ca o particularitate, privit de sus, sistemul stradal seamănă cu o cruce cu braţele sprijinite de Argeş şi Sabar, de pe care se ramifică perpendicular câteva străzi/fundături laterale. Şi numerotarea este aparte; respectiv începe de la intrarea dinspre Bolintin pe dreapta cu nr. 1, continuă pe aceeaşi parte inclusiv fundăturile până la ieşirea spre Mihai Vodă, de unde se întoarce pe partea cealaltă până la ieşirea spre Bolintin. Există str. Principală cu cele două braţe centrale (str. Barajului şi str. Gârlei) şi străduţele/fundături laterale: Măceşului, Câmpului, Zăvoiului şi str. Cazanului. Această ultima denumire mi se pare ciudată, pentru că într-adevăr pe ea se afla un cazan de ţuică – ca să vezi cât de important era ! – dar cu mult înainte s-a aflat o moară pe apă, a lui Tiloi.

În Malu Spart (care înglobează şi fostul sat Suseni) găsim însă denumiri de străzi foarte inspirate: str. Primăverii (cea mai lungă, care străbate tot satul de la intrarea dinspre Bolintin şi până la Ocolul Silvic), str. Eternităţii (pe care se află cimitirul), străzile laterale Crânguri, Lacu Mare, Albinelor (există un stupar acolo !), Meşteşugarilor, Ciobanului (la fel, stă un cioban), Boierului (pe care se află o casă cu adevărat boierească, deţinută acum de sculptorul Gheorghe Iacob), Şcolii, Monumentului, Eroilor, Independenţei (fostul Suseni), Nucilor, Prima Vale, Generalului, Luceanca, Castanilor, Fulgului, Bisericii şi Pădurii.

Vă lăsăm plăcerea de a urmări pe schiţa de plan din 1912 o frântură din trecutul edilitar al Bolintinului din Vale, cu promisiunea că vom reveni, tema fiind interesantă şi nicicum epuizată.

La cumpăna dintre ani

Constantin Bărbuță

Motto:
Dulce și frumos este să te sacrifici pentru patrie.
(Ovidiu)

S-a vorbit și s-a scris mult, cu argumente solide, despre privilegiile sfidătoare și imorale, culminând cu pensiile denumite viclean indemnizații, pe care aleșii neamului și le-au acordat la cumpăna dintre ani în disprețul Constituției și a milioane de concetățeni. Definit unanim ca întruchipând lipsa de măsură, egoismul și lăcomia, acest act a generat indignare și dezavuare generalizate, pe care cei trimiși să facă legile țării le-au ignorat, ba mai mult, unii dintre ei, mai vocali, între care regăsim, din nefericire, foști purtători de catalog, s-au acoperit de penibil prin ieșiri la rampă inconsistente, însoțite de tupeul caracteristic, care au avut darul de a ilustra, încă odată dacă mai era cazul, de ce instituția supremă a statului se află pe un loc dezonorant și inadmisibil al încrederii publice.

Chiar în primele zile ale acestui an de grație, un astfel de parlamentar, gălăgios nevoie mare și intempestiv, a ținut să arate cât de departe se află vizavi de ceea ce numim omul potrivit la locul potrivit, printr-o afirmație stupefiantă, anume că presa acordă prea multă atenție „amărâtului de parlamentar" (n.m. – „persoană care are condiții modeste de trai"; DE 47) când își ia o mașină, față de altă categorie de aleși, cu averi mari și la vedere. Zisă pe repede înainte, o astfel de „dezvăluire" din interior, prin aura sa de senzațional, nu face decât să afirme adevărul universal, trist și revoltător cu privire la preocupările aleșilor, fără discriminare.

Întrebat despre șansele și modul în care poporul român se poate apăra și salva în fața asaltului abuzurilor și corupției (care, mai nou „ucide"), un reputat analist, fin cunoscător al lumii de azi, deopotrivă al realităților carpatine, între timp reprezentantul țării în statul cu cea mai prosperă economie din Europa, a oferit un răspuns prompt, șocant – „o nouă revoluție" – pe care l-a argumentat instantaneu astfel: deoarece în epoca post decembristă „numai ei s-au îmbogățit" !

Cele două aserțiuni, una a diletantismului mincinos, de compasiune falsă a „săracilor" aleși, cealaltă competentă și responsabilă, reprezintă, volens-nolens, temă de reflecție profundă pentru obștea didactică, motivată și stimulată de analiza stării actuale din educație, a cărei acuză fundamentală este identificată în editorialul, stralucitor prin pertinență, intitulat *Politizarea, răul care distruge Educația și amenință România* (Sorin Ivan în *Tribuna Învățământului*, 30 nov-6 dec 2015).

Vădit nemeritate și contrare legii, privilegiile la care facem referire, vor avea, inevitabil, un impact negativ, inclusiv asupra climatului școlar, mai ales acolo și atunci când (adica peste câteva luni), mulți dintre cei ce și-au votat, fără rușine, a doua pensie, vor reveni în comunitate și în cancelarie, unde nu vor putea evita întrebări acide și persisitente de genul: De ce ? De ce ? De ce colega, v-ați gândit și preocupat numai de interesul vostru ?

Tentația unora dintre cititori, de a situa opiniile de față în zona unei anumite amărăciuni, o socotim firească, realitatea fiind inechivocă. Pensie, un pic peste aceea a unui mandat, carieră semnificativă, mai bine de zece „mandate".

Un răspuns posibil se poate afla în termenii entuziasmului și optimismului propriu generațiilor de slujitori în demnitate și respect ai catedrei, care, iată, salută preocupările actuale și semnalele veritabile, țintind refacerea prestigiului și încrederii, prin recuperarea valorilor educației.

Dovedind o cunoaștere în profunzime a realităților din domeniu – „fericit este acela care poate cunoaste cauzele lucrurilor" (Vergiliu) – noul demnitar al educației a nominalizat, chiar în preziua reluării cursurilor, direcțiile prioritare, adecvate „mandatului", ce poate fi mai scurt sau mai lung, oferind clarificări utile, răspunsuri, precizare de natură să întărească, în opinia noastră, speranțele prefigurate. O nouă lege a educației nu este oportună, subscriem și adăugăm, nici așa zisul regulament alcătuit de elevi, pentru ei, bugetul și salariile au crescut, predictibilitatea și inovarea vor defini noua curriculă școlară, la a cărei finalizare, în acest an, lucrează câteva mii de specialiști.

Sub presiunea realității și nu în ultimul rând, desigur, aspecte importante ale educației precum slaba prestație calitativă, consecință a precarei pregătiri psiho-pedagogige și metodice a unei părți semnificative a personalului didactic și îndeosebi cele relative la etica și integritatea academică vizate, cu argumente imbatabile, ar fi la originea unor adevărate scandaluri naționale, vor face în scurt timp obiectul unui cadru normativ special, cu „reguli dure", apt să reprime pericolul grav pe care aceste fenomene, într-o extindere nepermisă, îl reprezintă pentru destinul multor generații.

Parafrazând un mare om politic, patriot și democrat, într-un moment unic al istoriei noastre, vom încheia afirmând, fără teama de a greși, că prin competență, hotărâre și curaj, noul ministru tehnocrat al Educației nu va rata șansa de a-și transforma numele în Renume.

Res non verba.

Clubul de istorie

Ciprian NECȘUȚU

Sâmbătă, în 16 ianuarie, s-a desfășurat prima ediție din anul 2016 a Clubului de Istorie. Ședința a debutat cu omagierea Poetului național Mihai Eminescu, așa cum se cuvine să o facă tot românul la mijloc de ianuarie. Prim planul expunerii l-a deținut prof. Florin Iordache, care a vorbit auditoriului despre Eminescu în trei ipostaze fundamentale ale sale: naționalist, patriot, român. Intervenția a fost încheiată prin reamintirea vibrantelor versuri ale *Doinei*.

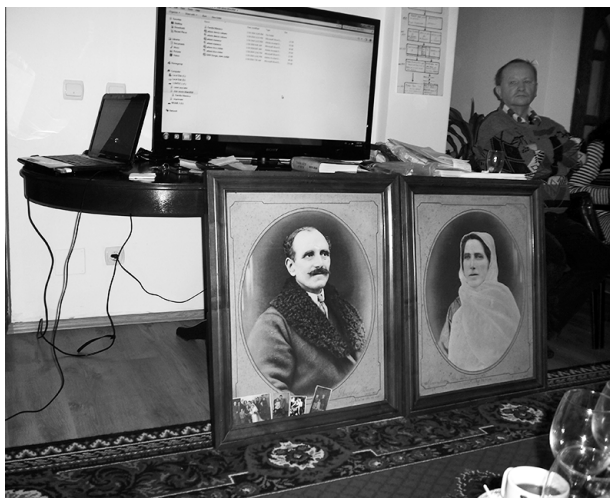
În continuare, a fost rândul veteranului Clubului, nonagenarul Nicolae, care a împărtășit tinerilor ascultători despre cum era predat cândva la școală Eminescu, recitând din poeziile memorate atunci și rămase întipărite în mintea-i încă vie, la 91 de ani.

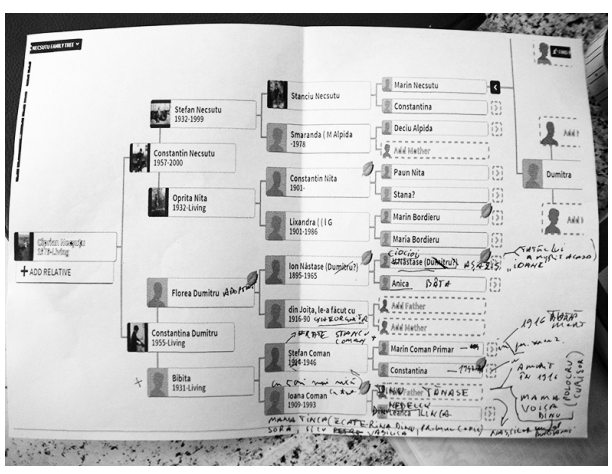
Tema ședinței din 16 ianuarie 2016, urmând parcă îndemnul marelui sociolog Henri H. Stahl care studia acum opt decenii *Spițe de neam țărănești*, a fost legată de strămoșii fiecăruia dintre membrii Clubului. Cu toții s-au achitat într-o măsură mai mult decât mulțumitoare de sarcina trasată, majoritatea reușind să coboare cu genealogia familiei proprii până la începutul veacului al XIX-lea. Faptul este mai mult decât onorabil atâta vreme cât vorbim exclusiv despre genealogii țărănești și în contextul unei sărăcii lucii de bibliografie (lucrări publicate) pe acest subiect.

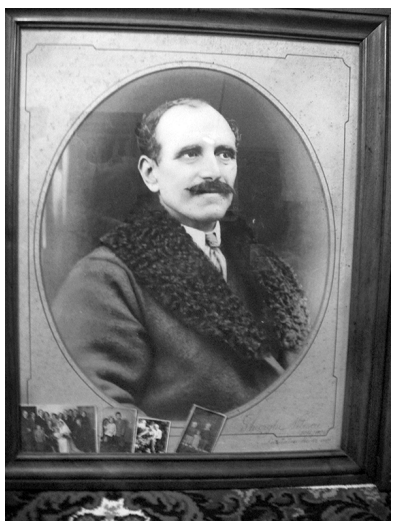
Au luat cuvântul: Valerian Crețu-Taulescu (despre familia negustorească Dumitrescu), Niculae Stoica (strămoșii de la Dârvari), prof. Marius Nițescu (cu o foarte valoroasă iconografie), prof. Corneliu State (strămoșii din Muscel), Mioara Mănescu (foarte bine documentat), Ciprian Necșuțu, prof. Constanța Crudu (o spiță de neam foarte ramificată), Constantina Chiva, Florică Dan, Adriana Păduraru, Ana Guler, Ani Cârciumaru, Raul Cârciumaru, Răzvan Preda, Vasile Dumitrescu, Alexandra Man, Marian Grigore, Ștefan Crudu, cu multe și interesante intervenții și completări ale participanților. Discuțiile, în care au mai intervenit Nicolae Ciubuc, Iuliana Lazăr și Cedric Vișa, au fost moderate, ca de obicei, de Vasile Grigore.

Următoarea întâlnire, la care vă invităm și vă așteptăm cu drag, va avea loc tot sâmbăta, pe 19 martie 2016, de la ora 15.30. Tema, ca întotdeauna când Bolintinul își mai adaugă un an în salba-i multiseculară, este istoricul lui și al localităților învecinate. „Chestii" inedite, daca se poate.

Mersul târgului

Ștefan CRUDU

20.12.2015: *Războiul porcilor. „Luptele" de la Domnești, Călugăreni și Bolintin Vale*

Ignatul din acest an s-a desfășurat cu „lupte" în târgurile mari din județul Giurgiu. Fără veste, forțe mari (cca. 40 persoane) de la ANAF, Poliție, DSV și Jandarmi Giurgiu au năvălit în Domnești (ieri, 19.12.2015), Călugăreni și Bolintin Vale. Fiind înainte de Crăciun, a fost belșug de carne proaspătă de porc. Dacă duminica trecută a rămas marfă nevândută acum s-a confiscat la greu. Sute de kilograme. Doar câțiva au putut salva puțină carne ascunsă sub tarabă sau în portbagajul mașinii aflată alături. Chiar și cumpărătorilor li s-a confiscat (pățit fiind un vecin, Pandele Răcaru). Oameni revoltați, urlete, țipete, spraiuri lacrimogene. S-a aruncat în „invadatori" cu mațe (ce alte arme să fi avut ?). Ce să mai crezi ? Război în toată regula. Înainte de '90 erau mercuriale cu prețuri de mizerie. Totuși, înainte de Crăciun târgurile erau pline cu porci sosiți în căruțe din satele vecine. Au dispărut căruțele și s-au motorizat nu atât țăranii cât negustorii care vând săptămânal. Este singura lor sursă de venit, ca și a țăranilor deținători de animale. Poate nu-i corect, nu-s nici condiții în târg pentru vânzarea de carne și alte produse animaliere dar este încă marfă zisă „eco". Și este și mai ieftină, alegi ce vrei, este proaspătă, deși există un risc pe care ți-l asumi implicit. Este alegerea celui ce cumpără și din câte știu nu s-a întâmplat vreodată vreo infestare specifică, pentru că vânzătorii își testează carnea.

Didina

Acțiunea în forță (jalnic spectacol !) a fost televizată în direct de mai multe televiziuni de știri, ceea ce dovedește că a fost organizată pentru a face propagandă instituțiilor care „veghează la sănătatea noastră". Operațiune ce se repetă de Florii, înainte de Paște. Nu înțeleg (ce să fac !) de ce astfel de acțiuni au loc mai mult în județul Giurgiu. Și cu mult exces de zel. Se dau amenzi exagerate unor amărâți cu mături sau cartofi pentru că nu au „documente" pentru marfă. Nu mai poți fi țăran fără școala de contabilitate, aparate de taxat și carnete cu evidența stocurilor ca să poți fi impozitat. Bineînțeles că toată lumea spune că de ce nu se iau bani de la cei care au furat miliarde și au sărăcit țara ? Pe când (ferească Sfântul !) o nouă revoluție (vezi răbufnirea ciobanilor) ? Cu asemenea atitudini, tradiția se va pierde. Păcat de carne.

27.12.2015: *Crăciun. Nu se ține târg.*

3.01.2016: *Sub cupola gerului*

Primul ger din această iarnă. În târg puținii vânzători zgribuliți tropăie din picioare ca să și le dezghețe. Au marfa posibil înghețată. Așteaptă niște clienți la fel de înghețați veniți să cumpere lactate sau să testeze starea târgului, ca mine. La minus 15° C nu prea poți fi sigur de calitate. Nu au venit deloc producătorii – sârbi și bulgari – pentru că ei țin sărbătorile pe vechi și se pregătesc de Crăciun.

10.01.2016: *Cine vrea distrugerea târgului din Bolintin ?*

Trecând sărbătorile de iarnă dar și gerul de acum o săptămână, ne așteptam ca lucrurile să intre în normal și târgul să se întărească treptat pentru că oamenii au nevoie de legume, lactate proaspete, cereale, fructe și carne ușoară (păsări de curte). Dar nu a fost să fie așa. Din nou a apărut hoarda de la ANAF care s-a năpustit peste sectorul de lapte, brânză, carne și cereale. Vânzătoarele de lactate de la Cartojani și Buturugeni au fost luate prin surprindere și s-au împrăștiat care încotro. La cereale, prietenul Emil (cumpărător) a tremurat de teamă pentru că plătise, dar nu-și ridicase sacii. Situație stresantă. Cumpărătorii de la București au spus că ezită să mai vină, că nu știu dacă mai găsesc marfa căutată. De ce se întâmplă așa de des ? Chiar nu se poate face nimic, domnilor responsabili ai târgului ?

17.01.2016: *Ninsoare abundentă*

De aseară ninge, zăpada-i mare, drumurile principale au început să fie degajate de pluguri. În târg troiene. Nu m-am încumetat să mă deplasez fiind sigur că nu vine nimeni. Totuși, informațiile le-am aflat de la un vecin, care s-a dus cu mașina și a cumpărat cereale pentru păsări că nu mai avea. Câteva femei cu lapte și brânză proaspătă își așteptau abonații săptămânali lângă drum. Cinste lor, așa se păstrează clienții fideli.

24.01.2016: *Ger siberian, chef bolintinean*

De o săptămână se menține un ger de crapă pietrele. În fiecare dimineață meteorologii anunță minus 20° C. Am plecat spre târg pe jos (n-a pornit mașina), ca să mă aflu în treabă, convins că în aceste condiții nu se poate ține târg. Eroare. Deși foarte frig, reprezentanți ai tuturor negustorilor (nu și ai producătorilor) erau prezenți. Parcă fuseseră desemnați: unul cu legume diverse, altul cu cartofi. La un colț, o remorcă plină cu baloți de trifoi și paie, în altul o dubiță cu cereale. O tanti cu lapte aproape înghețat. Idem brânza. Un nene de Argeș cu covrigi autentici. Ba și prietenul Sică venise cu complexe pentru pui de o zi cum cerea o cumpărătoare ! ? Obrajii tuturor aveau culori de la roșu la vânăt. La cei care se ospătau la două grătare cu mici și tării sau cu vin fiert fețele le erau roșii. Pe o tarabă, expusă fiind o salată, am încercat-o cu degetele. Parcă era de sticlă. Vânzătoarea mi-a spus că-și ține marfa în mașină iar cea expusă era mostra sacrificată. Instantaneul zilei mi s-a părut a fi o târlie cu tălpici dintr-o pereche de schiuri pe care se afla un balot de lucernă și pe care o târa un spoitor riveran.

Există așadar miracolul târgului.

31.01.2016: *Târgul se-ntărește, potera lovește !*

În sfârșit, o zi frumoasă ce te îmbie să pleci la târg. Am trecut cu greu balta de apă din mijlocul drumului din cartierul spoitorilor, încă neînscrisă pe hărți deși vizibilă și din satelit. La ora 10:00 destulă animație și marfă pe alese atât la intermediari cât și la producători (sosiți pentru prima dată în acest an). Zarzavaturi proaspete din sere și solarii (salată, pătrunjel, ridichii de lună) și legume ale toamnei trecute din pivnițe și silozuri (cartofi, țelină, morcovi, sfeclă roșie, praz, ridichii negre) asezonate cu fructe exotice umplu tarabele la prețuri convenabile pentru toți. Scumpă ceapa (3,5-4 lei/kg) iar usturoiul la preț istoric (max. 18 lei/kg). Arpagicul a apărut cu 7 lei/kg, ceea ce conduce la supoziția că se va scumpi mult până la primăvară. Fructe destule și ieftine (1,5-2,5 lei/kg merele). Varza verde: 2 lei/kg. Cereale vrac și măcinate, păsări vii (reformate, nu din bătătură). Tot ce ai nevoie (inclusiv baloți de paie și lucernă). Toate ar fi fost bune pentru toți, dacă, încă de la ora 8:00 – din auzite – nu ar fi năvălit potera prin toate căile de acces (mascați, jandarmi, ANAF, DSV) care au avut din nou ca țintă zona carne și lactate, confiscând marfa și punându-i pe fugă pe bieții țărani (femei în vârstă în special, cu maxim 20 bidoane de lapte de 5 lei/bidon și 5-6 sedile de brânză dulce sau închegată, toate cărate cu cârca și cu maxi-taxi de la Cartojani sau Buturugeni), ultimii deținători de vaci sau/și oi, producători de lapte și brânzeturi proaspete și ecologice. Așa am rămas și eu fără lapte și brânză dulce. Păcat, pentru că în Bolintin Vale (fără Crivina și Malu Spart) la acest moment mai sunt doar 12 (!) vaci. De fapt, unde-i marea evaziune fiscală domnilor care faceți demonstrații de forță absurde în târgul nostru ? Sau, altfel spus, cine și de ce vrea desființarea târgului din Bolintin ?

7.02.2016: *Ziua s-a mărit, târgul s-a-ntărit*

Început de zi luminoasă însă puțin geroasă (–7° C). Dar asta nu împiedică desfășurarea târgului. Lume multă, marfă așijderea. Sortimente diverse, autohtone sau din toată lumea sunt prezente pe tarabe sau alte improvizații: cutii de ambalaj, plastic direct pe sol, direct din mașină, cuști pentru porumbei, peruși, găini și câteva sortimente de rațe. Prețuri acceptabile pentru cele mai multe. Excepție face ceapa (3,5-4 lei/kg) și usturoiul (până la 18 lei/kg, cel sigur românesc). Arpagicul: 7 lei/kg. Acum, căci peste o lună prețul va exploda, cu siguranță. Surpriza zilei: apariția Didinei, aflată până acum în hibernare din cauza frigului iernii. Cu un mers obosit, făcând pauze dese, a intrat în târg și a început spectacolul. Pentru cei care nu-i onorau cererea (legume, fructe, de-o cafea) le arăta – prin gesturi explicite – „marmota" ascunsă în fustele-i crețe, anunțând astfel venirea timpurie a primăverii, capricioasă ca și ea, veșnic nemulțumită de ceea ce/cât primește. Și de astă dată au apărut niște jandarmi de la județ (incoruptibili ! ?) care controlau diverși comercianți ce tremurau de frică. De aceea carne ioc. Puțină brânză și lapte. Foarte multe mere, frumoase și la prețuri acceptabile (1,5-3 lei/kg).

Anunț important

Din inițitiva domnului **primar Nicolae Sugurel**, cu sprijinul **Consiliului Local al orașului Bolintin Vale**, Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu va publica în acest an ***Monografia*** localității Bolintin Vale. Un capitol al lucrării se va intitula ***Case și Neamuri***. Pentru realizarea acestuia, în cele mai mulțumitoare condiții, vă rugăm să ne ajutați cu documentele, informațiile și fotografiile pe care dețineți. Pentru contact: e-mail: revistasud@yahoo.com; telefon: 0720350555; adresa Redacției: str. Partizani, nr. 41A (lângă Dispensar uman). Ocazia este specială și nu se va mai repeta prea curând. Să nu o irosim !

Reviste primite la redacție

Litere, anul XVII, nr. 1 (190), ianuarie, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan.

Bucureștiul literar și artistic, anul VI, nr. 1 (52), ianuarie 2016. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Actualitatea literară, anul VII, nr. 55, ianuarie 2015, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de Societatea Culturală Lugojpress. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Pro Saeculum, anul XIV, nr. 7-8 (107-108), 15 sept.-1 dec. 2015, revistă de cultură, literatură și artă editată de Vranpress Media. Director executiv Nina Dești; Redactor șef Rodica Lăzărescu.

Revista poate fi procurată, în București: de la Anticariatul UNU (str. Academiei), de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la Librăria Traian Chiva și de la sediul redacției.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista "SUD": 0786 455702

Fiat lux ca-n Bolintin

Dina DANCIU

Fiat lux ! – Să fie lumină ! – zis-a Domnul la Facerea lumii și noi, credincioșii, L-am urmat, convinși că nu de noapte, ocrotitoarea relelor și întuneric, dătător de spaime, vom avea parte.

Trăim într-o epocă în care, a avea lumină noaptea, curent electric adică, e ceva de la sine înțeles. Și totuși… în orășelul nostru dintre ape, în februarie, lună de iarnă în care încă ziua e mică, iar noaptea-i lungă, pe la orele 18:00 te afunzi în întuneric și apoi firește în noroaie dacă nu consulți pe net harta digitală a gropilor din România. Iluminatul stradal încă nu a fost declanșat. Cei care au fost împuterniciți să ni-l dăruiască nu se deranjează să apese pe un buton, la transformatoarele împrăștiate prin diversele cartiere. Fiecare își are ora lui, poate după calendarul iuliano-gregorian sau calende, în funcție de chef, de dispoziție.

De pildă ? Strada Republicii, vineri, 5 februarie, spre pod, invizibilă. Mai bine poți trăi iluzia că arată ca-n filme, dar iluzia dispare rapid dacă te afli în mașina care te zdruncină din rărunchi sau dacă înoți pe jos prin glodul drumurilor. Apoi, o porțiune de câteva sute de metri, becurile aruncă o lumină roșiatică, chioară, neputincioasă. Tot bine e. Rămâi cu himera. Lumina deformează imaginea și ceea ce e groapă, pe mijlocul străzii sau pe marginea ei, după ploaie pare un lac feeric în care se reflectă becul de puțini wați. În adevăratul centru al urbei, din nou întuneric. Parcul e fantomatic, biserica întinde umbre lungi, mai luminat e doar magazinul de articole bisericești. Poate-ți cumperi o candelă, să vezi pe unde înaintezi.

Mai sus, la o stație intermediară a mijloacelor de transport în comun, câteva mame cu lanterne își așteaptă fetele să vină de la școală. Fac asta încă din toamnă dacă soții nu-s acasă să le aștepte ei cu mașina. Privești spre străduțele laterale, unde vezi negru în fața ochilor. Cum să te-ncumeți să intri pe acolo ? Mintea o ia razna, te gândești la câini vagabonzi, la hoți, la câte alea. O doamnă îmi spune că a urât localitatea asta încă de mică și tot de ea a avut parte. Ce să-i faci ! Dacă e fricoasă ? Mersul pe ulicioara ei, pe înserat, e o adevărată aventură care i-ar schimba viața monotonă.

Pe la ora 19:00, în sfârșit, cine trebuie se-ndură de noi și becurile împrăștie lumina binefăcătoare. Tot e bine ! Dar în nopțile în care casele noastre se cufundă în beznă pentru un ceas sau mai multe, nu se știe cât de multe ? Dar în zilele în care se fac lucrări și rămâi fără curent electric când ți-e lumea mai dragă, neanunțat, nenimic, dârdâind de frig în casă căci centrala termică se oprește și tu cugeti la neajunsurile lumii moderne și la lipsa de prevedere. Să fi lăsat măcar o sobă-n casă și găleată la puț !

Parcă roiul gândurilor nu se mai oprește. Dacă ai o problemă personală în ceea ce privește instalația electrică, e vai de capul tău. Nu știi cui să te adresezi. Cauți pe factură, găsești un număr de telefon și suni, și suni... ! Ferească Domnul să ai nevoie de ei ! Centralista a plecat, după program.

Și totuși, găsești tărie să te uiți cu milă la amărâții cartierului, debranșați de la curent pentru neplată. Gândești că s-au strâns facturile neplătite și dezastrul e aproape. Strâng din dinți și se culcă odată cu găinile așteptând și ei primăvara, când ziua se mărește, iar orele de somn sunt mai puține. O fi bine ? Am văzut o amărâtă de la blocuri care fugea de acasă disperată, să nu fie găsită și să i se întrerupă curentul. Mergea pe drumeagul dinspre cimitir dezorientată. Era așa mai aproape de întunericul veșnic cu care încerca să se obișnuiască.

Însă ce să-i faci, ne-am vrut „capitaliști" să avem și noi "faliții" noștri, vorba unui personaj din Caragiale. Și tot ca el să murmurăm ?Ce lume, ce lume !"

Dizarmoniile unui trio romantic

(urmare din pagina 16)

Atelierul în care lucra Valadon și Utter dădea spre grădină și el a fost reconstituit și deschis publicului în 2014. S-au cercetat fotografii de epocă și nenumărate tablouri de Valadon pentru a se reconstitui atmosfera de lucru în modul cel mai autentic. Peretele și șarpanta vitrată ofereau o lumină satisfăcătoare celor doi ariști.

Maurice Utrillo, *Eglise Saint-Pierre*, 1912-1914 Musée de l'Orangerie, colecția Jean Walter și Paul Guillaume (© Grand Palais)

Spațiul larg permitea desfășurarea unei activități comune, fără a se incomoda unul pe celălalt. Mobilierul adecvat, șevaletele, dușumeaua, „încălzeau" atmosfera, ca și tablourile așezate pe pereți sau prin tot locul, alături de schițe, nenumărate schițe, dovezi care demonstrau febrilitatea creației. Un element de regie utilizat de către muzeografi, este acela prin care în actualul circuit, în spatele unei uși care stă închisă, dar pe care ești îndemnat să o deschizi, se află laboratorul de creație al acestor doi artiști care se dezvăluie privitorului.

Cel de al treilea membru al acestei *trinități blestemate*, Maurice, va fi „exilat" într-o mica încăpere, ale cărei ferestre dădeau către pitoreasca stradă înclinată, cu trotuare înguste și case de poveste. De multe ori, în diversele, frecventele lui accese de furie, izbucnite din te miri ce, dar pe fondul accentuat al băuturii, Maurice deschidea larg ferestrele vociferând și aruncându-și pensulele, culorile și ceea ce este și mai teribil, schițele, pentru a-și calma turbarea în stările de euforie date de prelungitele ședințe bahice.

Cred, au existat oameni precauți și în acelasi timp deștepți, care au știut să speculeze momentul și să culeagă de sub ferestrele micii încaperi bijuteriile care zburau pe fereastră în strigătele războinice de revoltă ale autorului. Desigur, mulți vecini și puținii pietoni aflați pe stradelă îi priveau cu dispreț ieșirile bahice.

André Utter, *Suzanne Valadon se coiffant*, 1913, Paris, Muzeul de Artă Modernă (© Petit Palais Geneva)

Parcursul expoziției se petrece în jurul apartamentului atelier, axul central al vieții și creației pictorilor, care a fost în fiecare moment martorul tăcut al adversităților celor mai năstrușnice, dar în același timp și al exploziilor de entuziasm, de apreciere fără limite, de admirație sinceră, locul completei excitații psihologice și artistice a celor trei locatari zgomotoși și cât se poate de recalcitranți.

Un prim aspect al operei Suzannei Valadon îl reprezintă desenul . Îl va practica odată cu nașterea fiului său Maurice. Va începe timid, cu un autoportret. Adică exact cu o temă mai dificilă, pe care orice artist o atacă după ce capătă o oarecare experiență. Va face portretele fiului său, al mamei sale și ale tuturor persoanelor feminine cu care stabilea relații. Desenul o va captiva și un deceniu nu se va ocupa de alt gen.

Munca tenace în acest domeniu îi va fi apreciată și încurajată de Edgar Degas, care o va iniția în tehnica gravurii cu dăltița. Va fi singura femeie care va expune la Noua Societate Națională de Arte Frumoase, din 1894. Operele vor fi remarcate printr-o violență sobră, printr-o subliniere a conturului și, totodată, printr-o maiestuozitate a nudului.

După acel deceniu dedicat desenului, Suzanne va fi atrasă de portret, prima încercare în această nouă tehnică și în această nouă tematică o realizează prin portretul unui vecin, locuind câteva case mai încolo, pe aceeași stradelă, compozitorul de 26 de ani Erik Satie, cu care va avea o scurtă legătură și care a copleșit-o cu poeme și mici compoziții personale, denumind-o „Biqui". Și acest portret și cele care vor urma, se caracterizează printr-o sobrietate a viziunii, Valadon realizând personajele așa cum le vede, fără nici un fel de înfrumusețare. Așa va proceda și în cazul portretului soției pictorului Georges Kars, prieten al trio-ului, ca și în cel al pictorului Bernard Lemaire sau chiar și în cel de familie, unde apar Maurice, Utter, pictorița și bunica sa, în care Suzanne ține mâna pe inimă ca semn al atașamentului. O realizare picturală de ținută... Pictorița era însă plină de modestie când mărturisea: „Fiecare pictează cum poate."

O a treia temă majoră în creația pictoriței o reprezintă natura statică, dar și peisajul. Buchetele de flori și fructele ocupă un loc distinct în creația sa picturală. Într-o creație din 1923, *Vioara în cutia ei*, se observă o savantă regie a compoziției: cutia este plasată pe o stofă roșie, puternic contrastantă cu interiorul albastru al cutiei, în timp ce pe comoda unde este așezată cutia, de la stânga la dreapta, se află flori roșii-portocalii, răsfirate într-un vas plasat înaintea unei țesături înflorate, întreruptă de un mare vas decorativ, cu tentă albastră.

Peisajele sunt și ele prezente în număr mare în opera sa. De semnalat cele de la Saint-Bernard, începând din 1923, timp de un deceniu, unde o fortăreață din secolul al XIII-lea i-a oferit lui Utter un suculent subiect și lui Maurice un bun loc de refugiu, eliberându-l din chingile orașului.

André Utter, care avea să-i devină soț în 1914, o cunoscuse pe Suzanne în 1909 prin intermediul lui Maurice și îi va poza pentru tabloul ei *Adam și Eva*. Îi va fi model și în 1914 pentru *Lansatorii de năvod*, fiind unul dintre cele trei personaje într-unul dintre primele cazuri când o pictoriță înfățișează un nud de bărbat. Tabloul, de o mare forță expresivă, are o mare originalitate, cu toată influența lui Gaugain sau Puvis de Chavannes.

Utter provenea dintr-o familie montmartreză. Era un autodidact extrem de dotat, făcându-și veacul la acea bodegă cu nume simpatic „Le Lapin Agile", locul atât de iubit pentru întâlnire de către artiști din prima linie, după cum se întâmpla și în cazul altei locații, „Bateau Lavoire". Aici Utter îi va întâlni pe Picasso, Max Jacob, André Salmon, Apollinaire, André Derain, dar și Maurice Utrillo cu care va lega o strânsă prietenie, ca și cu Amedeo Modigliani.

Într-una dintre seri, Utter se întâlnește cu Utrillo și, cercheliți fiind, Maurice îl ia la locuința sa, făcându-i cunoștință cu Suzanne, cea pe care fiul ei o considera „cea mai mare lumină picturală a secolului și a lumii". Frumos spus ! În 1909 devine amantul acesteia, lăsând la o parte faptul că era mai tânăr cu 21 de ani, devenind și modelul din pânzele Suzannei. Trei ani mai târziu se vor instala în Cortot 12.

Apollinaire va scrie despre Utter în cronica de la Salonul Independenților din 1913, unde acesta participa cu *Cele trei grații*.

În 1914, cuplul Suzanne-Utter se oficializează, dar după un timp pictorul pleacă pe front, unde va fi grav rănit în 1917, după care se întoarce la Paris, unde trio-ul va expune la o galerie care devine celebră: Bernheim-Jeune.

În 1919, va picta o lucrare de referință, *Casa dintre copaci, din strada Cortot*, apoi va expune cu ceilalați doi la o altă celebră galerie, Berthe Weill. Doi ani mai târziu va cumpăra un castel aflat în ruină, la Saint-Bernard, unde încropește trei ateliere pentru vacanțele petrecute acolo.

În 1926, sună ora despărțirii. Suzanne și Utrillo se vor muta în casa cumpărată de acesta din urmă, în rue Junot, iar Utter rămâne credincios atelierului din Cortot. Va face o expoziție personală la galeria Brummer, iar cu ceilalți doi va expune la New York.

Va continua să se vadă zilnic, la Paris cu Suzanne, până la dispariția acesteia în 1938. Utter va continua să picteze portrete, naturi statice și peisaje. Va fi nevoit să vândă în 1943 proprietatea sa, castelul Saint-Bernard și se va reîntoarce definitiv în rue Cortot, unde va locui până la decesul său în 1948, survenit în urma unei pneumonii severe. Avea 62 de ani.

Utrillo va fi un mare suferind. Toată viața va avea probleme cu alcoolul, petrecând lungi perioade de internare în clinici și în tot acest timp pictând peste o sută de tablouri. Să nu uităm cazul Van Gogh, care a pictat și el în perioadele de spitalizare. A se vedea celebrul portret al medicului Gachet, dar și fenomenalele lui peisaje.

Autodidactul Maurice Utrillo, cel care nu a făcut niciodată apel la cel mai neînsemnat academism, a fost un obișnuit al malurilor Senei, împreună cu șevaletul, paleta și cutia de culori fiind parte din peisajul de pe chei. Practica o pictură fără anecdote, fără povestiri, o pictură fără personaje la început, care după 1910 începe să se populeze cu siluete umane. Este și perioada când colecționarii încep să se intereseze de pictura sa.

***Suzanne Valadon, Le Lancement du filet*, 1914, Musée de Nancy (© Centre Pompidou)**

Montmartre și străzile pitorești ale cartierului sunt dragostea lui. Paleta cromatică se deschide, iar artistul dezvoltă o gama de tonuri subtile pentru a transcrie atmosfera din Montmartre. Clădiri cu o mare valoare emoțională din această parte pitorească a Parisului vor fi transpuse cu o mare vibrație sentimentală, dublată de un talent aparte.

Așa se va întâmpla în cazul casei Berlioz, a casei Mimi Pinson. Moulin de la Galette, bisericii Saint Pierre sau acea celebră locantă de care am amintit, Le lapin agile. Acest ultim element, emblematic când vorbim despre Montmartre, era extrem de iubit de Maurice, adevărat stâlp al localului, care, desigur, apărea adesea în pânzele sale, spre deliciul colecționarilor care începuseră să guste opera sa. Paleta începea să se lumineze, apărând un summum de game de culoare, cu tonuri de o mare subtitlitate, care reproduceau cu suavitate atmosfera locului.

Și în istoria artei românești întâlnim artiști preocupați de peisajul urban. În afara membrilor Coloniei de la Baia Mare, este suficient sa amintim pe Alexandru Țipoia și pe Spiru Vergulescu, ale căror lucrări sunt foarte apreciate de către amatorii de artă și care au în plus un merit deosebit, prin valoarea documentară, din punct de vedere istoric. În pânzele acestor doi merituoși plasticieni regăsim, în afara spiritului romantic și imagini fidele ale unor construcții dispărute, fie ca efect al cataclismelor naturale, fie din pricina unor conducători politici care nu au acordat atenție istoriei, ordonând demolări nechibzuite.

Mare amator de licori bahice, fiind mai tot timpul „afumat", poreclit de cunoscuți, prin parodierea numelui, *Litrillo* – adică omul litrului de băutură, a fost la început un mare amator de *plein air*, apoi un captiv al atelierului, iar mai apoi, într-o altă fază a creației a făcut lucrări interesante având în față cărți poștale ilustrate, copiindu-le, fără a-și face probleme, interpretându-le grație marelui său talent.

O altă trăsătură a operelor sale este abordarea unui subiect sub același unghi, de mai multe ori, culmea cu o personalitate distinctă conferită fiecărei lucrări, asemenea unei succesiuni de stări sufletești, adevărate povestiri de dragoste izvorâte dintr-un loc în care îi plăcea să revină.

Trei oameni pentru care pictura însemna existența lor fizică dar și spirituală. Un trio rău famat, dar care era în aceeași măsură apreciat pentru talentul ieșit din comun al fiecăruia. Un trio în care tonurile se armonizează în chip fericit.

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Redactor șef: Vasile Grigore. **Senior editor:** Florentin Popescu (tel.: 0246.270.633; 0720350555, revistasud@yahoo.com)
Colectiv de redacție: Ștefan Crudu (secretar general de redacție), Constantin Bărbuță, Constanța Crudu, Marian Grigore, Corneliu State, Gabriel Dragnea, Ciprian Necșuțu, Geanina Mehedințu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, județul Giurgiu

ISSN 1224-7367
PREȚ 5 lei

Concepție grafică: Raluca Tudor
RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Oscar Print

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.